

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

1 · 8 · 7 · 7

-

1 · 9 · 2 · 7

FESTSKRIFT

I ANLEDNING AF

DE FORENEDE
SJÆLLANDSKE SYGEKASSERS
50 AARS JUBILÆUM

23. NOVEMBER

1877 * 1927

KØBENHAVN

1927

FORORD

Den 23. November 1877 stiftedes i Haslev af 11 Sygekasser Danmarks første Centralforening af Sygekasser: »DE FORENEDE SJÆLLANDSKE SYGEKASSER«, og ved denne Lejlighed lagdes Grunden til den senere saa almindelige, men meget betydningsfulde Overflytning af Medlemmer mellem Sygekasserne ved Bopælsskifte. En Ordning, som iøvrigt sikkert er enestaaende i den frivillige, gensidige Sygeforsikrings Historie. Senere er der Landet over oprettet 17 andre Centralforeninger.

Nu tæller »De forenede sjællandske Sygekasser« 354 Sygekasser, hvoraf kun 4 ikke er statsanerkendte, og Centralforeningen, som er Landets største, rummer ialt 270,000 Medlemmer. — Centralforeningen har i Aar bestaaet i 50 Aar, og denne Begivenhed blev af den under 20. April 1926 afholdte Generalforsamling vedtaget fejret, blandt andet ved Udsendelsen af et Festskrift, der skulde bringe Oplysninger om Centralforeningens, dens Kassers og førende Tillidsmænds Virke.

Det i Sagens Anledning nedsatte Festudvalg: Forretningsf. E. BORRILD, Roskilde, Overlærer A. KNUDSEN, Holbæk, Forretningsfører LARSEN-JENSEN, Helsingør og Forretningsfører JOH. SØRENSEN, Udby, valgte igen et Redaktionsudvalg, som skulde udarbejde Festskriftet.

Dette Udvalg kom herefter til at omfatte de to sidstnævnte Medlemmer samt Kontorchef H. DANIEL, Sygekasseinspektoratet, der blev anmodet om at tiltræde som Redaktør.

Fra adskillige Sygekasser er der leveret Bidrag til Festskriftet; men desuden er samtlige Sygekasser anmodet om at indsende skematiske Oplysninger. For alle disse Bidrag takker Udvalget, idet tilføjes, at Hensynet til Plads og Økonomi har medført Nødvendigheden af en Begrænsning af Stoffet og Fotografier.

En Oversigt over de Emner, som Udvalget har ment skulde omhandles i Festskriftet, vil findes i omstaaende Indholdsfortegnelse.

August 1927.

REDAKTIONSUDVALGET

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
I. Nogle Oplysninger vedrørende Sygeforsorgens Opstaaen i Danmark	9
II. Oprettelsen af Centralforeningen »De forenede sjællandske Sygekasser« og dennes Udvikling	25
III. Centralforeningens Formænd gennem Aarene	52
IV. Nuværende Sygekasseformænd og -Kasserere og forhenværende Formænd med mindst 25 Aars Virksomhed	63
V. Sygekassernes tidligere Virke, belyst ved indhentede Oplysninger fra ældre Kasser	76
VI. De med Sygekasserne forbundne Begravelseskasser	94
VII. Fortsættelses-Sygekassen »Sjælland«	98
VIII. Sygekasserne og det offentlige m. fl.	107
IX. Sygekassers Ejendomme	119
X. Samarbejdet med Lægerne	127
XI. Samarbejdet med Tandlægerne	154
XII. De sjællandske Sygekasser før og nu — med en skematisk Oversigt over <i>de enkelte</i> Kassers Udvikling — og Oplysninger om den første og den nuværende Formand.. .. .	167

I.

NOGLE OPLYSNINGER VEDRØRENDE
SYGEFORSORGENS OPSTAAEN
I DANMARK

»I GAMLE DAGE«

»Sygdom er hver Mands Herre«, siger man; og at det ofte er en streng Herre, der hærger saavel det velstaaende som det fattige Hjem, er en Kendsgerning, som antagelig har været gældende fra Menneskehedens Morgen; dette Forhold ændres desværre heller ikke før Menneskene opnaar meget større Herredømme over Sygdommene, og særlig over deres Aarsager. Det kan synes noget dristigt at tro, at dette nogensinde vil gaa i Opfyldelse, men ser man hen til de forbavsende Fremskridt, der er sket i de sidste Par Menneskealdre, hvor Lægevidenskaben i Forbindelse med Sundhedsautoriteterne har gjort sig til Herre over mange Sygdomme og Sygdomsaarsager, saa tør man vel hengive sig til Troen paa, at et saadant Herredømme vil naas. Man kan maaske med nogen Ret undre sig over, at Udviklingen, trods Videnskabens og Oplysningens store Fremskridt, ikke sker hurtigere, men man maa ikke underkende de mange Vanskeligheder af forskellig Art, der skal overvindes, før Fremskridtene kan gøre sig gældende. Man behøver saaledes kun at erindre, at det blot er 60—70 Aar siden, Lovgivningsmagten

for Alvor erkendte, at de daarlige sociale Vilkaar, hvorunder det store Flertal af Befolkningen levede, i høj Grad var Aarsagen til mange Sygdomme. Det maatte derfor blive Opgaven at faa de sociale Vilkaar ændrede, særlig for den ubemidlede Befolkningsklasse, ikke alene for denne Klasses egen Skyld, men i hele Samfundets Interesse; det vilde kun lidet nytte, at en mindre Del af Befolkningen kunde leve under gode og sunde Forhold, naar hele den øvrige Del skulde leve under Kaar, der afgav ypperlig Næring for Sygdommes Udbredelse. Det var imidlertid ikke alene de elendige Boligforhold, som var Arnested for mange Sygdomme, der fordrede en gennemgribende Ændring, men det gjaldt lige saa meget om at faa den fattige Befolknings hele Levevilkaar grundigt forandret, saa den kunde leve under gunstigst mulige Forhold. Til disse Vanskeligheder kom ogsaa Befolkningens Indlevethed i de tilvante Forhold, hvis Følge var en udbredt Ligegyldighed og Sløvhed, som først maatte bekæmpes gennem Oplysning, saa denne Del af Befolkningen selv fik Forstaaelse af, at de Forhold, som de levede under, nødvendigvis maatte ændres, før der kunde blive Tale om lyse og sunde Vilkaar.

Har Vejen fremad saaledes været trang, saa maa man indrømme, at de sidste ca. 40 Aar har medført store Ændringer i de sociale Vilkaar; store Fremskridt, som Lovgivningsmagten og hele Befolkningen har Ære af, er gennemførte, og selv om det endnu varer længe, inden vi naar det Maal, at Menneskeheden i Hovedsagen er Herre over Sygdom og dens Aarsager, saa giver det indvundne dog Mod og Lyst til at kæmpe videre frem mod Maalet.

Trods de store Fremskridt, der er naaet, og trods den gode Hjælp, der nu staar til Raadighed for de

syge, maa vi altsaa stadig erkende, at Sygdom fremdeles er en meget streng Herre, og naar det er saaledes i vor Tid, hvor anderledes strengt maa det saa ikke have været i tidligere Tider med de slette sociale Forhold, hvor de ikke kendte til nogen Sygeforsorg eller Hjælp gennem Sygekasse, men i mange Tilfælde var henviste til at klare sig selv uden Hjælp af nogen Art.

Hvorledes Omsorgen for de syge har været i Hedenold, kender vi ikke, da de Oplysninger, vi har fra Nordens Mythologi er meget sparsomme; de viser os kun, at vore vilde Forfædre havde den Opfattelse, at alle de, der faldt paa Valpladsen, kom til Valhalla, hvor de rejste sig igen til nyt Liv og Nydelse, medens de, der døde paa Bænkehalm, endte i Helheim, hvor der var mindre godt at være. Følgen af en saadan Opfattelse maa have været trykkende for de syge; for selv om vore Forfædre næppe har savnet Medfølelse, saa var det dog et Folkefærd, hvis hele Levevis maatte gøre dem haardføre, saa de syge hovedsagelig har maattet sætte deres Lid til Guderne, der for rigelige Ofringer skulde hjælpe dem i deres Nød.

Det er først i den tidlige Middelalder, at der begynder at vokse Forstaaelse frem om, at der bør drages Omsorg for de syge, og dette maa tilskrives Kristendommens Indførelse, hvorefter humanere Følelser afløste Vikingetidens barske Aand saaledes, at Klostre, Hospitaler m. fl. støttede og plejede de syge.

Den første lille Spire til fælles Hjælp under Sygdom træffer vi hos Gildesbrødrene; i en af deres Skraaer i Flensborg fra det 12. Aarhundrede paalagdes det saaledes Brødrene at vaage ved de syge Brøders Leje. Denne lille Begyndelse har dog næppe været velset, for der var indsat Bødebestemmelse for de

Brødre, der skulkede fra Sygevagten. Gildesbrødrene afløstes af Laugsbrødrene, og hos dem træffer vi den første Begyndelse til tvungen Sygeforsikring. Den ældste af disse Tvangskasser, vi kender, var Bagerlaugets i København, i hvis Skraa af 1403 det paalagdes Svendene gennem Svendeladens Bøsse at yde Hjælp saavel til Sygdom som til Begravelse. Under Sygdom kunde den syge Laugsbroder faa udbetalt 4 Skilling lybsk, og slog dette ikke til, kunde han atter faa 4 Skilling, men dette var egentlig kun et Laan, for blev han rask, saa skulde han betale Pengene tilbage. Disse Tvangsforsikringer indførtes imidlertid efterhaanden i de forskellige Haandværkerlaug, og Sygehjælpen øgedes, saa den i flere Kasser bl. a. omfattede Hospitalsbehandling (med Pengehjælp: »Thepenge«) og Medicin; men disse Sygekasser ydede kun Hjælp til Svendene, medens deres Hustruer og Børn under Sygdom var henvist til privat Omsorg. Efterhaanden oprettede en Del af disse Tvangssygekasser dog særlige Hjælpekasser, der ydede Hjælp under Familiens Sygdom. Haandværkerstanden har saaledes gennem Aarhundreder haft organiseret Hjælp under Sygdom, og selv om disse Sygekasser har haft store Mangler, saa har de dog været en værdifuld Støtte for Standen, og samtidig af en stor kulturel Betydning, der kom den senere Sygekassebevægelse tilgode.

Var der saaledes et solidarisk Samarbejde indenfor Haandværkerstanden til gensidig Støtte under Sygdom, saa var Forholdene nærmest fortvivlede for den fattige Befolkning udenfor Laugene; her var hverken Laugsaaend eller Vilkaar for Samarbejde; her var Smaamanden henvist til privat Godgørenhed. Offentlig Forsorg for fattige syge var et ukendt Begreb, og Opfattelsen har antagelig været: Kan de klare sig selv, er

det godt, kan de ikke, bliver det deres egen Sag. Anderledes maatte Opfattelsen være for den katolske Kirke; den kunde ifølge sin Lære ikke se ligegyldigt paa denne Sag; men ogsaa den savnede Forstaaelse af og vel ogsaa Evne til at organisere en planmæssig Omsorg for disse Stakler, saa den nøjedes med at paalægge Menigheden at yde fattige syge Hjælp. Følgen heraf har antagelig været, at Forstaaelsen af de fattiges sørgelige Forhold under Sygdom er vokset, saa den Hjælp, der tidligere ydedes af Medlidenhed, nu blev betragtet som en kristen Pligt, og derved blev en Fordel for de syge. Men Fremskridtet medførte det uheldige Forhold, at Tiggeriet udvikledes, thi ikke alene de syge tiggede, men Munkene tiggede til Hospitalerne, som Kirken oprettede, saa Tiggeriet blev en sand Byrde for den øvrige Befolkning. Hospitalerne, hvori de fattige syge, der ikke kunde gaa Rundgang og tigge, blev indlagte, havde ikke stor Værdi som Helbredelsesanstalter; men Patienterne havde den Fordel, at de der fik al den Pleje og Hjælp, som Datiden kunde yde. Var Hospitalerne og de senere Sjæleboder saaledes ikke Helbredelsesanstalter i den Forstand, at de særlig tog sig af selve Sygdommen, havde det sin naturlige Grund deri, at man ofte antog, at Sygdom skyldtes hemmelighedsfulde Væsner, som kun Præsterne og Munkene kunde forsonse. Følgen heraf var, at Virksomheden paa disse Hospitaler væsentlig var rettet paa de syges aandelige Vel, og Helbredelsesmidlerne var tidt Bønner og Besværgelser. Læger i Nutidens Forstand fandtes ikke; der var nok enkelte »Doktores«, der havde studeret Sygdomme og Medicin som Videnskab, men deres Gerning i det praktiske Liv har næppe haft større Betydning for Befolkningen. Det var særlig Præsterne og Munkene, der

gjorde den største Indsats paa Medicinens Omraade, og derved fik Befolkningen større Tiltro til disse end til de studerede Doktores, som endogsaa fandt Kirurgien under deres Værdighed. Denne betydningsfulde Gren af Lægevidenskaben udøvedes af Barberere (Bartskærere), Stærstikkere, Sten- og Broksnidere o. a.; men de havde haarde Konkurrenter i Bøddlerne, der i deres Virksomhed som Skarprettere havde Lejlighed til at gøre nogle kirurgiske Studier, og der var ifølge Medicinalhistorikeren Dr. K. CAROE flere velansete Kirurger blandt disse. Han fortæller bl. a. derom, at Kong Kristian den 4. lod Bøddelen hente til Kronprinsen for et Benbrud, og skønt Benet forværredes under Behandlingen, gav Kongen ham dog 200 Rigsdaler og et stort Sølvbæger. Prinsens Hoflæge blev meget forbitret og skrev i et Brev til sin Kollega OLE WORM, at denne Kvaksalver (Bøddlen) var lige saa skikket til denne Kur, som et Æsel til at spille paa Lyre, samt at disse Kvaksalvere ikke var værdige til at betros Pleje og Helbredelse af en Lus. — De konkurrerede ogsaa paa Medicinens Omraade, idet de som Bierhverv havde Ret til at tilberede Menneske- og Hundefedt samt at lave Remme af Menneskehud. Disse Præparater anvendtes meget i Fortidens Medicin. Menneskefedt bl. a. ved Senelæsioner, Hundefedt som Middel mod Svindsot, og Remme af Menneskehud som smertestillende Middel under Fødsler. Et Eksempel paa, at der var ret ansete Personer blandt Datidens Skarprettere er, at Bornholms første Læge og Apoteker, Licentiat medicinæ og Candidatus pharmaciæ CASPAR FR. DIRCKS (1725—1802) tillige søgte om Ansættelse som Skarpretter; anbefalet af Amtmand, Collegium medic. og Generalitet fik han tildelt Embedet, men skulde dog lade Gerningen udføre af

en Skarpretter fra Sjælland. — Lægegerningen udøvedes ogsaa af kloge Koner, der i Ly af Befolkningens store Overtro kurerede for alle mulige Sygdomme. At disse Koner har haft en god og frodig Jordbund for deres Kure, kan man let forstaa, thi naar de endnu i vore oplyste Tider med en dygtig Lægestand kan finde Tiltro, da er det intet Under, at de i tidligere Tider har kunnet tage Folk grundigt ved Næsen. Under saadanne Læge- og Hospitalsforhold matte Kaarene for de fattige syge imidlertid være elendige og ikke lette at ændre.

Efter den katolske Kirkes Forfald og Reformationens Indførelse gik det dog op for de regerende, at Omsorgen for de fattige syge var en Opgave, der i Samfundets Interesse maatte løses, men Vanskelighederne var store. Læger fandtes der kun faa af; hele den store Landbefolkning havde slet ingen Læger, saa Statens første Opgave maatte være at ansætte Læger omkring i Landet. Kong FREDERIK den I. foreslog derfor Rigsdagen i 1525 at ansætte og lønne faste Læger og Apotekere, saaledes at Sundhedsplejens samfundsmæssige Betydning blev anerkendt; men Adelen forkastede Forslaget; den fandt, at de, der trængte til Læge og Lægemedler, selv maatte sørge derfor. Først i det 17. Aarhundrede blev der ansat en Fysikus for Sjællands Stift, hvis Pligt det var, at komme fattige syge til Hjælp. Det var kun en ringe Begyndelse, men Mangelen paa Læger og paa Uddannelsesanstalter forhindrede yderligere Ansættelser, indtil der i 1778 ansattes 14 Distriktslæger paa Sjælland.

Virkelige Sygehuse fandtes slet ikke før i sidste Halvdel af det 18. Aarhundrede; selv i København havde de ingen før i 1757, hvor Frederiks Hospital blev oprettet, og ved Begyndelsen af det 19. Aarhundrede fandtes

der kun 3 Sygehuse paa Sjælland. Det blev derfor i 1806 bestemt, at hvert af Amterne skulde oprette 1—2 Sygehuse. Nogle Apoteker var ogsaa blevet oprettet, og der var fastsat Takster, som de ikke maatte overskride; men der har vel sagtens været Tilbøjelighed hos Apotekerne til at lade de syge betale over Taksten, for der udstedtes i 1772 og senere i 1812 Straffebestemmelser, hvorefter den Apoteker, der første Gang overtraadte Taksten, skulde bøde 100 Rigsdaler, anden Gang 200 Rigsdaler og tredje Gang have sit Privilegium som Apoteker forbrudt; tillige skulde enhver Dom for Overtrædelse bekendtgøres i Aviserne af Politiet. Samtidig indskærpedes det Lægerne, at de nøje skulde paase, at Apotekerne overholdt Taksterne, samt angive Overtrædelse for Politiet.

Trods Adelens Modstand fortsattes Bestræbelserne for at faa de fortvivlede Forhold med Tiggeriet afløst af ordnede Tilstande, og der blev endelig i 1708 truffet Foranstaltninger til, at Kommunerne kunde hjælpe de fattige syge m. fl.; samtidig blev Tiggeriet søgt ophævet. Disse Bestemmelser hjalp dog ikke stort; Tiggeriet vedblev at florere; men det var næppe saa indbringende mere, thi medens Giveren under den katolske Kirke betragtede den ydede Almisse som en Afgift, der lettede Vejen gennem Skærsilden, bortfaldt denne Anskuelse under Reformationen, saa Frygten for Skærsilden kom ikke mere Tiggeriet tilgode.

Der hengik endnu mange Aar, før der toges alvorligt fat paa en virkelig Fattiglovgivning; vel udkom der omkring Aar 1800 forskellige Fattigforordninger o. lg., men de betød saa lidt, og de fattige vedblev derfor at være ilde stedte under Sygdom; kunde de ikke klare sig, var de henviste til Kommunen; men skulde den betale Læge, Medicin eller Sygehusophold.

saa var det Fattighjælp. Imidlertid vedtoges i 1856 Loven om de fri Fattiggasser, der ogsaa skulde støtte de fattige syge, og med denne Lov erkendte Lovgivningsmagten Nødvendigheden af at komme de fattige til Hjælp i deres Kamp for Tilværelsen, men de faa Midler, disse Kasser raadede over, var saa ringe i Forhold til Trangen, at Lovens gode Hensigt ikke blev gennemført.

Det var derfor stadig trange Tider for de fattige syge, der ikke kendte Værdien af Sammenslutning; den enkelte var henvist til egne Kræfter og til andre Menneskers Godgørenhed, men selv om Hjælpsomheden var stor, saa forslog den ikke. De gamle af os kan erindre, hvorledes fattige, men stræbsomme Mennesker maatte bukke under for Sygdommens Byrder og vandre den tunge Vej til Fattigvæsenet; og naar man erindrer, hvilken Skam det var for den, der kom under Fattigvæsenet, saa forstaar man, at de fleste af dem, som havnede der, tabte Modet og Selvtilliden, og at mangt et Hjemms Lykke og Ro blev knust. Den yngre Slægt kan vel vanskeligt forstaa, at det har været saaledes tidligere, thi siden 1891, hvor vi fik en human Fattiglov og senere Sygekasseloven, Hjælpekasseloven samt flere andre sociale Love, har Forholdene paa mange Maader bedret sig meget betydeligt.

DEN FRIVILLIGE SYGEKASSEBEVÆGELSE

Gennem fire Hundrede Aar havde Haandværkerne, som foran omtalt, med deres organiserede Tvangssygekasser været Foregangsmænd paa Sygeforsikringens Omraade, og mange af disse Tvangskasser, i

Forbindelse med de af Svendene oprettede Ekstrakasser, ydede udmærket Støtte, og holdt mange borte fra Fattigvæsenet. Disse Sygekassers sociale Værdi kunde derfor ikke undgaa at vække det offentlige Opmærksomhed; man saa, at Sammenslutning i Sygekasser var en farbar Vej, der ikke alene medførte, at der kunde ydes fyldigere Hjælp til den enkelte under Sygdom, men ogsaa, at de aflastede det offentlige. Løsnet blev derfor: Oprettelse af frivillige Sygekasser. I 1830—50 var der oprettet enkelte paa Sjælland, deriblandt Sygekassen for Næstved Haandværkere, oprettet 1839, for Haandværkssvendene i Sorø 1841, for Værløse 1842 og Herlufsholm Sygestyr, der er oprettet for »Inderster og Husmænd« i 1849; men der kom dog først nogen Fart i Arbejdet efter at det i Næringsloven af 1857 var bestemt, at med Udgangen af 1861 skulde Haandværkerlaugene ophæves og de bestaaende Tvangssygekasser overgaa til at være frivillige Sygekasser. I 1862 var der godt 100 Sygekasser fordelt over hele Landet, deraf ca. 30 paa Sjælland udenfor København. En Del af disse var de gamle Svendelader, der nu som frivillige Svende- og Haandværker- eller Fagkasser arbejdede videre som Sygekasser. Det gik dog ret jævnt med Udviklingen, thi indtil 1864 var der kun oprettet ca. 200 Kasser; først efter Krigen kom der mere Fart paa; det synes som: »Hvad udad tabtes, skal indad vindes« ogsaa har gjort sig gældende her. Der blev i de følgende Aar arbejdet kraftigt; den mere bemidlede Del af Befolkningen tog godt Del i Arbejdet, ikke alene med at oprette Sygekasser, men den ydede ogsaa økonomisk Hjælp, saa Kasserne kunde blive ydedygtige. Lægerne, der ved deres Gerning blandt de fattige syge havde rig Lejlighed til at se den Nød og Elendighed, der hærgede de smaa Hjem under Sygdom,

gjorde ligeledes et stort Arbejde, ikke alene blandt de ubemidlede for at faa dem med ind i Kasserne, men ogsaa blandt de velstillede, saa mange af disse — som nævnt — i flere Aar ydede Tilskud. Kommunerne opdagede ogsaa Sygekassernes Værdi, hvorfor mange af disse ydede Kasserne direkte Tilskud.

Oprettelsen af Sygekasser gik efterhaanden ret godt, men mange af dem var meget smaa, og adskillige ophævedes derfor igen; i en Del af dem var Arbejderstanden ogsaa ringe repræsenteret, idet de fleste Medlemmer tilhørte andre Samfundsklasser. Dertil kom, at Kasserne — trods Tilskud fra Private og Kommuner — kun kunde yde en ret begrænset Hjælp under Sygdom, som Regel en Pengehjælp og et begrænset Ophold paa Sygehus. Mange af dem ydede hverken Læge eller Medicin og slet ikke Hjælp til Kvinder eller Børn. Naar den Hjælp, der ydedes, saaledes var ret ringe, skyldtes det selvfølgelig, at det bærende for en Sygekasse, Kontingentet, svigtede paa Grund af Arbejdernes ringe økonomiske Evne; dette forstaaes let, naar man ser hen til, at Landarbejdernes gennemsnitlige Indtægt ifølge Professor FALBE HANSENS Undersøgelser i 1871 kun androg 350 Kr. aarlig paa egen Kost — og ifølge senere Opgivelse i 1886 var den ikke steget synderligt. Sidstnævnte Aar var Gennemsnitsindtægten for Haandværkere og Arbejds-mænd i Provinsbyerne og for de industrielle Arbejdere i Landdistrikterne ogsaa kun omkring 600 Kr. aarlig. Medlemsantallet var som nævnt tillige ringe; der var Svendekasser med 5 à 10 Medlemmer, og de fleste Landkasser havde under ca. 50 Medlemmer; Mand og Hustru stod dog i mange Kasser som et Medlem. Hvis disse Kasser udelukkende skulde have arbejdet med

Kontingentet, vilde Ydelsen være bleven meget ringe; men foruden Kontingentet havde de som nævnt andre Indtægter, f. Eks. fra Fester, Tilskud fra Æresmedlemmer, Sparekasser o. a. — Paa Landet var Gaardmændene og andre bedrestillede Æresmedlemmer, og de gav som oftest 1 Rigsdaler aarlig i Bidrag. Derved blev det muligt for Kasserne at yde noget mere Hjælp. Der var dog ogsaa Kasser, som var forholdsvis godt funderede, og de ydede efter Datidens Forhold ret stor Hjælp under Sygdom, ligesom nogle af dem ogsaa ydede Begravelshjælp, Alderdomshjælp og Hjælp til Enker. Naar man ser de sidste 3 Ydelser knyttet til Sygekasser og erindrer, hvor slet Arbejderstandens økonomiske Evne var, saa maa man forbavses over, at de turde tage disse Opgaver op; men saa stor var deres Æresfølelse og Frygt for Fattigvæsenet, at de hellere vilde afse et større Kontingent end lide den Tort at ty til Fattigvæsenet. I Forhold til den Hjælp, der var nødvendig, var disse sidste Ydelser ogsaa ringe; men det var baade rørende og opmuntrende at se, med hvilken Glæde de Gamle modtog deres Tilskud fra Alders- eller Enkekassen, som oftest 5—10—20 Kr., der som Regel uddeltes til Julen.

Den betydeligste Mangel hos mange af disse Kasser var, at de ikke ydede Lægehjælp, en Ydelse, som dog ellers særlig maatte høre til Sygekassernes Opgave; men denne Mangel havde flere Aarsager, der hver for sig gjorde det vanskeligt at yde denne Hjælp. En væsentlig Grund var Mangel paa Læger; de faa, der var, boede i Byerne, og for Landets Vedkommende var der ikke alene Udgiften til Lægen selv, men dertil kom Befordring, saa det var ofte ret bekosteligt. Der var jo nok Pligtkørsel efter Læge, men Landarbejderne og Husmændene saa helst, at deres Arbejdsgivere kørte

for dem; dette var de imidlertid som Regel ogsaa villige til, men til Gengæld maatte Medlemmerne saa yde Arbejde i Høstens Tid, og dette medførte ofte et ret føleligt Indtægtstab. Mangelen paa Læger og Frygten for Udgifterne havde gennem Tiderne ogsaa medført, at særlig den ubemidlede Befolkningsklasse var indlevet i at undvære Lægehjælp; kloge Mænd og Koner benyttedes mere, saa Læge søgtes sjældent og ofte for sent. Man kan gøre sig en Forestilling derom, naar man læser »Statistisk Tabelværk«, hvoraf fremgaar, at saa sent som i Femaaret 1880—1884 døde der i København, Købstæderne og Handelspladserne 2177 Personer uden forudgaaende Lægehjælp, og herunder var alle de, der kom af Dage ved ulykkelig Hændelse, Drab eller pludselig Død uden bekendt Aarsag, endda ikke medregnet. For Landdistrikterne savnes Oplysninger, men Antallet af dem, der er døde uden forudgaaende Lægebehandling, har sikkert været større. En anden Aarsag var, at Lægerne af Medlidenhed med de fattige ofte ydede deres Hjælp gratis eller for en ringe Betaling; dette sidste har maaske medført, i Forbindelse med det tilvante: ikke at søge Læge, at man har fundet det mere nødvendigt at yde Pengehjælp eller Sygehusophold. Som en tredie Aarsag kan nævnes, at Sygekasserne har frygtet for, at Lægeudgifterne vilde blive uoverkommelige, særlig da de ikke kunde forvente et Kontingent, der kunde klare disse Udgifter. Men man studser over, at der i Sygekasser, der ikke ydede Lægehjælp, fandtes Bestemmelse om, at Bestyrelsen kunde nægte anden Hjælp, hvis Medlemmet, naar det forlangtes, ikke søgte Lægehjælp og nøje fulgte Lægens Anordninger. Med en saadan Bestemmelse kunde en uvillig Bestyrelse ofte spare Sygekassen for Udgifter; thi mange Medlemmer, som maaske havde flere Mil

til Læge, vilde hellere undvære Dagpengene end udsætte sig for endnu større Udgifter til Læge. I enkelte Sygekasser fandtes ogsaa en mystisk Bestemmelse om, at »for Krybe- og Kravlesyge gives ingen Hjælp fra Sygekassen«. Det har ikke været muligt at faa dette Begreb oplyst; men Bestemmelsen har næppe været i Medlemmernes Favør.

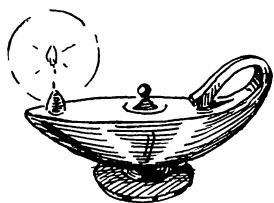
Der kunde selvfølgelig fortælles meget endnu om Sygekassebevægelsen i tidligere Tider, særlig hvis man vilde sammenligne den med Bevægelsens nuværende høje Stade; det kan man imidlertid ikke, idet det maa erindres, at Arbejdet udenfor de gamle Laugskasser maatte paabegyndes paa bar Bund og med et Befolkningsslag, der ikke altid havde Forstaaelse af Sagens store Betydning, og tillige manglede økonomisk Evne til at gennemføre den. Tages disse Forhold i Betragtning, saa tvinges man alligevel til at beundre den Energi, der blev udfoldet, og det Resultat der efterhaanden blev naaet. Man kan dog undre sig over, at Lovgivningsmagten ikke havde større Forstaaelse af, at det var ganske umuligt for den fattige Befolkning selv at bære Udgifterne til en Sygeforsikring, der kunde yde tilstrækkelig Hjælp, men at den lod Omsorgen for de syge vedblive at være en privat Sag. Adelens i sin Tid saa kolde Afvisning med, at de, der trængte til Læge og Apotekere, selv maatte forskaffe sig denne Hjælp, vedblev derfor at være gældende med den Forskel, at nu henviste man de fattige til at indmelde sig i en Sygekasse eller faa Hjælpen gennem Fattigvæsenet, hvilket sidste det offentlige dog søgte at værne sig mod ved til Gengæld at fratage dem deres borgerlige Rettigheder.

Savnede Regeringen saaledes den fulde Forstaaelse af, at det var en Sag, som kun kunde løses tilfredsstillende med det offentliges Støtte, saa kan man ikke

sige, at den savnede Interesse for Sagen, thi der blev i 1861, 1866, 1875 og 1885 nedsat Kommissioner, der bl. a. skulde undersøge — og udtale sig om — Spørgsmaalet. De tre første Kommissioner gav dog intet Resultat; de fandt vel, at Sagen var sund og burde støttes, og foreslog bl. a., at Sygekasserne skulde tilstaa frit Lokale til Møderne og Regnskabsbøger, Stempelfrihed, Nedsættelse af Betalingen paa de offentlige Hospitaler og fri Befordring efter Læge samt under Epidemier direkte Statstilskud, men da Forslagene ikke vedtoges, gav de ikke Sygekassebevægelsen nyt Blod; der var desuden i dem alle Mindretal, der ønskede Sagen løst gennem Tvangsforsikring, men dette blev forkastet af Flertallet. Det var først, da vi naaede ind i Firserne, at der kom mere Fart i Forstaaelsen. Strømningerne fra den sociale Arbejderbevægelse i de store Lande, særlig Tyskland, naaede ogsaa Danmark og fremkaldte bedre Forstaaelse af Arbejderstandens daarlige sociale Stilling, og dette gav Stødet til, at den fjerde Kommission blev nedsat, og med denne blev der endelig banet Vej til Løsning af Sygekassesagen. Samtidig med Kommissionens Arbejde blev der ogsaa udrettet et energisk Arbejde ude blandt Befolkningen for at vække Forstaaelse af Sagens samfundsmæssige Betydning og for at henlede Lovgivningsmagts Opmærksomhed paa, at det offentlige baade havde Pligt til og Interesse af at støtte denne Sag økonomisk. Det var særlig Stiftsfysikus T. M. TRAUTNER, Odense, der ofrede et stort Arbejde baade i Skrift og Tale for denne Sag; men ogsaa Almindelig dansk Lægeforening, som Dr. TRAUTNER var Formand for, henvendte sig til Regeringen om en bedre Sundhedslovgivning. Alle disse Bestræbelser resulterede endelig i, at Lovgivningsmagten erkendte, at Sygekassesagens forsvarlige Løs-

ning maatte ske ved, at det offentlige skulde yde Hjælp til Selvhjælp, og Resultatet blev Sygekasseloven af 12. April 1892.

Ved denne Lov i Forbindelse med Bestemmelser i Fattigloven af 1891 kom vi bort fra den tidligere Opfattelse: At Omsorgen for ubemidlede syge var en privat Sag, og der skete en fuldstændig Strømkæntring i Vilkaarene for de ubemidlede Klasser under Sygdom; medens de tidligere let endte under Fattigvæsenet, saa vilde det nu være en sjælden Undtagelse, hvis nogen, der havde sørget for at være Medlem af en statsanerkendt Sygekasse, paa Grund af Sygdom skulde komme under Fattigvæsenet. Ser vi Sygekasseloven i Forbindelse med de øvrige sociale Love og Foranstaltninger, saa maa man erkende, at Forsorgen for at skærme de ubemidlede Befolkningslag nu er højt udviklet og meget omfattende. Naar denne Udvikling er løst saa godt, da skyldes det ogsaa for en Del Befolkningens medfødte Hjælpsomhed og det danske Folks lykkelige Evne til at løfte i Flok. Der spores jo nok Ængstelse for de store Udgifter, der er en Følge af Reformerne, men der er dog næppe nogen, der for Alvor vilde ønske de gamle Tider tilbage med den da herskende Nød og Elendighed.

II.

OPRETTELSEN AF CENTRALFORENINGEN »DE FORENEDE SJÆLLANDSKE SYGEKASSER« OG DENNES UDVIKLING

Som omtalt foran medførte Næringslovens Ophævelse af Laugene, at Svendeladernes tvungne Sygeforsikring afløstes af frivillige Sygekasser, dels Kasser, der var knyttet til et bestemt Fag og dels saadanne, der optog enhver, som opfyldte Optagelsesbestemmelserne. Medens Medlemmerne i en Fagkasse ofte havde den Fordel, at de, naar de flyttede til en anden By, næsten altid var sikret Medlemsret, saa var Medlemmerne i de blandede Kasser uheldigt stillede, naar de flyttede, thi hvis de vilde optages i den tilflyttede Kasse, skulde de paany betale Indskud og atter underkaste sig en Ventetid, der som Regel varede 3 Maaneder, inden de havde Ret til Hjælp, og var de over en vis Aldersgrænse eller syg ved Tilflytningen, kunde de slet ikke optages. Vel kendte man den Gang ikke en saa rastløs Omflytning, som nu. Tjenestefolk satte da en Ære i at blive i Pladsen saa længe som muligt, og skiftede de, var det for det meste indenfor samme Kommune eller til Nabokommunen. Anderledes med Haandværkerstanden: En Svend, der ikke rejste ud omkring paa Faget, var ikke meget anset, og var der

ingen Sygekasse knyttet til Faget, var han henvist til de blandede Kasser. Dette var en stor Ulempe for de flyttende, at de saaledes skulde optages paany, og Forholdet medførte, at mange gled ud af Sygekassen. Dette gav ogsaa Anledning til, at mange Kasser beholdt deres Medlemmer, uanset hvor de rejste hen, og Følgen var, at vi havde Medlemmer spredt over hele Landet, lige ubehageligt for Kasser og Medlemmer.

De foran nævnte skiftende Kommissioner, som Rege-
ringen nedsatte bl. a. til Sygeforsikringens Ordning,
var godt enige om, at her var en Opgave at løse, men
de naaede ikke meget længere end til at drøfte Sagen.
Kommissionsbetænkningen af 1887 indeholdt dog For-
slag vedrørende Overflytning, men Forslaget blev ikke
optaget i den senere Sygekasselov. Det blev derfor
Sygekasserne selv, der maatte tage Opgaven op, og
dette skete allerede i 1873, i hvilket Aar Lærer KANN,
der var Kasserer for Fensmark Syge- og Begravelses-
kasse, paa et Møde d. 19. Oktober i Mogenstrup
Kro, fik Sygekasserne for Baarse, Fensmark, Ham-
mer, Lundby, Rønnebæk og Sværdborg til, at de
gensidig skulde modtage hinandens Medlemmer, naar
de flyttede fra den ene Kasse til den anden, uden
Hensyn til Alder og Helbred og uden at forlange nyt
Indskud. Dermed var Begyndelsen til et gensidigt
Samvirke foretaget, og Lærer KANN, som saa-
ledes blev Fader til Overflytningstanken,
havde derved skabt et Grundlag, der blev af største
Betydning for den danske Sygekassebevægelse, idet
der ikke alene skabtes værdifuld Sikkerhed for Med-
lemsrettens Bevarelse, men man grundlagde samtidig
Vilkaarene for det store og frugtbare Samarbejde,
der nu er gennemført for alle Landets Sygekasser. —
I Syd- og Midtsjælland vakte denne lille Sammen-

slutning Opmærksomhed, man havde Forstaaelse af, at her var en Opgave, som var værd at tage op. Enkelte Nabokasser sluttede lignende Aftaler; paa Ringstedegnen skal der saaledes have været en Sammenslutning af 9 Kasser med samme Formaal. Disse Sammenslutninger var stiftede paa mundtlige Overenskomster, der var ingen Lovbestemmelser, som bandt Samarbejdet; men da der indtraadte enkelte Uoverensstemmelser, der skyldtes en Bestemmelse om, at det tilflyttede Medlems Helbredstilstand ikke var nogen Hindring for Indtræden i den tilflyttede Kasse, blev følgende Bestemmelse vedtaget: »Er Medlemmet sygt ved Flytningen, da erholdes Sygehjælpen udbetalt af den ny Sygekasse i saa lang Tid, som den gamle Kasses Love tilsteder dette, og vil Beløbet blive Opholdssygekassen refunderet med Fradrag af det Kontingent, som maanedlig erlægges.« Iøvrigt forløb Samarbejdet godt, og der var i Aarenes Løb tiltraadt 5 andre Sygekasser, nemlig: Braaby, Haslev-Frerslev, Skuderløse, Thestrup og Toxværd, saa Sammenslutningen omfattede nu 11 Kasser.

Lærer KANN fandt da Tiden inde til at foretage et nyt Fremstød, og sammen med de 11 Kasser indbød han en Del andre Sygekasser til et Møde paa Haslev Station Fredag d. 23. November 1877. Paa dette Møde stiftedes »De forenede sjællandske Sygekasser« med Lærer KANN som Formand; den øvrige Bestyrelse bestod af Formændene for de indmeldte Kasser. Samme Dag indmeldtes 19 Kasser, og senere kom 4 til, saa der paa Generalforsamlingen i Næstved i Januar 1878 var 34 Kasser. Paa denne vedtoges Love, og da KANN paa Grund af mange andre Hverv ønskede at fratræde som Formand, valgtes Lærer O. C. CHRISTIANSEN, Thestrup, til

STIFTERE AF »DE FORENEDE

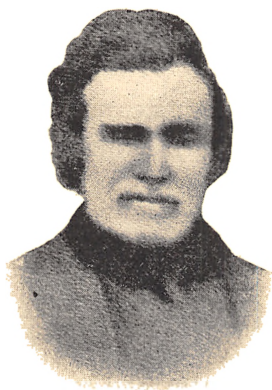
(Billederne af Lærer A. KANN, Fensmark og Lærer O. C. CHRISTIANSEN
og JENS PETERSEN, Hammer, som ogsaa var Medstiftere,

Gaardmand **JENS RASMUSSEN**
Braaby Sygekasse

HANS ANDERSEN
Fensmark Sygekasse

Smed **HANS HANSEN**
Sygekassen »Enigheden«, Haslev

P. JACOBSEN
Lundby Sygekasse

SJÆLLANDSKE SYGEKASSER«

Testrup, findes under 3. Afsnit; af Husmændene NIELS PETERSEN, Baarse er det ikke lykkedes at fremskaffe Fotografier.)

Dr. SKAT RØRDAM
Rønnebæk Sygekasse

Smed JENS OLSEN
Skuderløse Sygekasse

Provst BRUN
Sværdborg Sygekasse

Lærer K. H. N. VINTER
Toksværd Sygekasse

Formand. Det vedtoges kun at virke blandt Landkasser, og i de vedtagne Vedtægter bestemtes bl. a., at Aldersgrænsen for Optagelse i de samvirkende Sygekasser skulde være 50 Aar. Kontingentet til Samvirksomheden var det første Aar 1 Kr. og derefter 50 Øre aarligt; men trods dette lave Kontingent viste det første 3-aarige Regnskab, at mange af Kasserne stod i Restance med Kontingentet.

Frygten for Overflytning af syge Medlemmer voldte stadig Besvær, og Vedtægten fik derfor en Tilføjelse om, at hvis et Medlem var sygt ved Overflytningen, skulde Flytteattesten godtgøre, at det havde været Medlem mindst et Aar af en eller flere af de samvirkende Sygekasser, i modsat Fald o. s. v. Dette var en streng Bestemmelse, som skadede en Del, men den var forstaaelig, naar man erindrer, at Kasserne var smaa og fattige. Samtidig vedtoges efterstaaende Flytteattest, der dog manglede Plads til den ovenfor omhandlede Godtgørelse:

SCHEMA

til

Flytningsanmeldelse for De forenede sjællandske
Sygekassers Medlemmer.

At.....,.....Aar og Hustru
.....Aar gammel, som flytte
til.....indtil Dato har været Medlem af under-
tegnede Sygekasse for.....attesteres herved.
.....er for Tiden syg og har oppebaaret
Sygehjælp i.....Uger.

Sygekassen for.....den

Formand.

Set i Forhold til den nugældende Flyttebog var denne Flytteattest meget enkelt, men den tjente dog Formaalet i flere Aar.

Foreningen voksede herefter jævnt, saa den ved Generalforsamlingen i 1882 omfattede 54 Kasser; men der opstod samtidig en Del Uro og af Grunde, som nu kan synes smaalige og uforstaaelige, men som den Gang havde dybere Betydning. Man var særlig forarget over, at Driftsudgifterne i de forløbne 3 Aar havde beløbet sig til 29 Kr. 44 Øre; man fandt, at dette var alt for meget, og at disse Penge kunde spares. En dengang kendt og ivrig Sygekasseformand foreslog Foreningen ophævet og istedetfor indført i alle Vedtægter en Bestemmelse om Overflytning. En anden Formand, der heller ikke vilde have Foreningen fortsat, holdt paa: »at hans Sygekasses Vedtægter var saa udmærkede, saa de ikke kunde tænkes bedre, og vi vil ikke have dem ødelagt af andre Sygekasser.« En anden Aarsag til Uroen var, at enkelte holdt paa, at Tjenestefolk ikke maatte optages i Sygekasserne og endvidere, at de slet ikke skulde kunne overflyttes. Andre vilde ikke have Bysygekasserne med; der var altsaa Stof nok til Uro, og det resulterede da ogsaa i Valg af ny Formand, hvortil valgtes Formanden for Sværdborg Sygekasse, Godsejer HANSEN, Snertingegaard. Paa dette Møde holdt Lærer KANN et Foredrag om Sygekassernes Forhold til det offentlige Fattigvæsen og slog til Lyd for, at Foreningen skulde bearbejde Kommunerne, saa de støttede deres Sygekasser.

Uroen bredte sig i de følgende Aar og gjorde sig særlig gældende mellem Bestyrelsen og Formanden, hvilket førte til, at Sygekasserne indkaldte til et Møde i Næstved d. 29. December 1886, hvor de valgte et 3 Mands Udvalg: Pastor MUNCK, Herlufsholm, Lærer

STENER SCHRØDER, Aversi og Lærer KANN, som skulde søge at faa Uoverensstemmelserne bilagt og Foreningen ind i bedre og faste Forhold. Pastor MUNCK forhandlede derefter med Formanden, og de enedes om at indkalde til Generalforsamling. Paa denne, der afholdtes d. 11. Marts 1887 i Ringsted, valgtes ny Bestyrelse med Pastor MUNCK som Formand. Der vedtoges ny Love, hvoraf fremhæves: » . . at Foreningen skal arbejde paa Sygekassesagens Udvikling, vække Interesse for den hos Stat, Kommuner og Private.« Samtidig slettedes Bestemmelsen om, at Medlemmer, der var syge ved Overflytningen, skulde have været Medlemmer mindst et Aar, og der vedtoges istedetfor, at ingen Medlemmer kunde overflyttes, før de havde svaret Kontingent i mindst $\frac{1}{2}$ Aar til en Sygekasse. Aldersgrænsen fastsattes til 45 Aar og endvidere bestemtes, at enhver Sygekasse, der kun yder Lægehjælp til ubemidlede Folk, kunde optages i Foreningen. Dermed blev der aabnet Adgang for Fag- og Bysygekasser. — Der blev nu taget kraftigt fat paa Arbejdet, Pastor MUNCK var utrættelig; med Energi henvendte han sig baade til de udenfor staaende Sygekasser og til ledende Personer i offentlige Stillinger for at faa en kraftig Agitation gennemført. Foreningen talte da 65 Kasser med 11624 Medlemmer; men en Del af disse Kasser omfattede flere Sogne. Den største, Ledreborg Sygekasse, der talte 807 Medlemmer, omfattede saaledes 8 Kommuner: Ousted-Allerslev, Rorup-Glim, Kornerup-Svogerslev, Herslev-Gevninge, Saaby-Kidserup, Hyllinge-Lyndby, Hvalsø-Særløse og Gadstrup. Det kan ogsaa nævnes, at 37 af Kasserne i 1886 havde modtaget 7512 Kr. i Tilskud fra Kommunerne.

Bevægelsen havde hidtil holdt sig til Præstø og Sorø Amter; men der var nu tiltraadt 3 Kasser fra Holbæk

Amt og 2 fra Københavns Amt, saa Pastor MUNCK blev betænkelig og frygtede, at det vilde blive vanskeligt, hvis denne Udvikling fortsattes. Han mente, det var bedst kun at holde sig til Sorø og Præstø Amter, og saa lade de andre Amter selv danne Foreninger, der da maaske kunde indlede et Samarbejde. Forslaget vandt ikke Tilslutning, man vedtog derimod at arbejde mere energisk blandt Sygekasserne for Tilgang, at udsende trykte Meddelelser og derigennem give oplysende Vejledning, ikke alene om de enkelte Kassers Virksomhed, men ogsaa for at faa Kasserne ind i mere ensartet Arbejde, baade hvad Ydelser og Regnskab angik. Der var ogsaa Brug for Oplysning, og gennem udsendte Spørgeskemaer viste det sig, at Virksomheden var meget forskellig. Af de 45 Kasser, der udfyldte Skemaerne, ydede 20 Kasser Læge, Medicin og Dagpenge, 14 ydede Læge og Medicin, 8 kun Dagpenge og 2 ydede Dagpenge og Medicin. Men for de fleste var det kun delvis Læge og Medicin. Dagpenge ydedes fra 1 til 4 Kr. ugentlig. I 31 Kasser gaves der ogsaa Begravelseshjælp, som Regel 20 Kr. — I 1888 ansøgte Bestyrelsen den Raben Levetzauske Fond om et Bidrag, og havde den Glæde at modtage 300 Kr. til Bestridelse af de med Organisationens forbundne Udgifter. Denne Hjælp var særdeles velkommen, thi skønt det aarlige Bidrag for hver Kasse kun var 50 Øre, maatte der udsendes en indstændig Anmodning til 26 Kasser om at indbetale deres Restance, saa det knob jo med Financerne. Samme Aar sendtes der Andragender til Sorø, Præstø og Holbæk Amter om at nedsætte Betalingen for Medlemmers Ophold paa Sygehusene til 70 Øre pr. Dag. Sorø og Præstø Amter nægtede dog foreløbig Nedsættelse, medens Holbæk Amt foretog den ønskede Nedsættelse fra Nytaar 1889.

I 1887—88 arbejdede Lærer KANN for Indførelsen af et Emblem med Baand og Indskrift: »Hjælp til Selvhjælp«, at bære som Samlingsmærke ved Begravelser og festlige Lejligheder, men Emblemet fik ikke stor Udbredelse.

Aaret 1888 stod allerede i Sygekasselovens Tegn. Det Rigsdagen forelagte Forslag gav dog Anledning til mange Bekymringer; thi vel var Forslagets Tilbud om Tilskud fra det offentlige velkommen, og man syntes ogsaa, at Tilbudet: Halvdelen af Sygekassens samlede Medlemsbidrag, var godt; men man syntes ikke om, at dette Tilskud kun i de to første Aar skulde udredes af Statskassen, men derefter gradvis læsses over paa Kommunerne. Man fandt med Rette, at Følgen maatte blive, at det Kommunetilskud, der dengang frivilligt blev ydet, og som i 1888 var ca. 12000 Kr., vilde blive inddraget, og saa vilde Tilskudet efter Forslaget blive mindre værd. Men det var dog særligt de Ydelser, som Forslaget paalagde Kasserne, der vakte Frygt, idet det foreslaaede Tilskud kun skulde udgøre Halvdelen af Medlemsbidraget, medens det paalagdes Kasserne at yde fri Lægehjælp, Medicin og Sygehusbehandling til Medlemmerne, deres Hustruer og Børn under 15 Aar samt en daglig Pengehjælp, ikke under 40 Øre og Barselhjælp. Hjælpens Varighed skulde være som nu. Man fandt, at disse Vilkaar var for strenge, og at det vilde være ensbetydende med, at Landarbejderne, hvis Løn var 50 Øre à 1 Kr. pr. Dag, ikke kunde udrede det Kontingent, som vilde blive nødvendigt. Samtidig anmodede de københavnske Sygekasser Centralforeningen om at tiltræde et Andragende til Regeringen, hvorefter Staten skulde overtage Ydelsen af Læge, Medicin og Sygehusophold. Dette Forslag gav Anledning til en livlig Forhandling paa et Fælles-

møde i Roskilde, hvor Forslaget forkastedes, medens det vedtoges at fastholde Fordringen om Hjælp til Selvhjælp, og at Sygekassernes Selvstyre bevaredes.

I 1890 og 91 blev Betalingen for Ophold paa Sygehusene i Sorø og Præstø Amter nedsat til 70 Øre pr. Dag. Der var ogsaa indsendt et Andragende til Apotekerne om at yde Sygekasserne Rabat, og efter vidtløftige Forhandlinger indenfor Apotekerstanden opnaedes en Rabat paa 10 %, men denne gennemførtes ikke dengang.

Da Sygekassemedlemmers Skiften mellem København og det øvrige Sjælland selvfølgelig var stor, var det en Ulempe, at der ikke var etableret Overflytning. Der blev derfor i 1891 sendt et Forslag til Fællesrepræsentationen for de københavnske Sygekasser for at faa en Forbindelse igang mellem disse og de sjællandske Kasser, men der opnaedes intet Resultat.

Endvidere var der stadig Ulemper med Tyende, der paa Grund af Sygdom tog hjem hos Forældrene; man enedes derfor i 1892 om, at saalænge Tyendeforholdet ikke var hævet, skulde de vedblive at være Medlemmer af den fraflyttede Kasse.

EFTER SYGEKASSELOVENS VEDTAGELSE

1892 var vel nok det mest bevægede Aar for »De forenede sjællandske Sygekasser«, thi Sygekasseloven var traadt i Kraft d. 1. August, og Sygekasserne skulde nu tage Stilling til, om de vilde søge Statsanerkendelse eller ej. Nutiden vil maaske synes, at Valget var let; men saaledes var det ikke, tværtimod, der var mange Vanskeligheder at overvinde, hvilket vil forstaas af følgende: Da Sygekasseloven

traadte i Kraft, bestod Foreningen af 162 Kasser med 30120 Medlemmer — der var dog flere, for i 33 Kasser regnedes Mand og Hustru for eet Medlem — og med et Kommunitilskud paa 19320 Kr. samt en Formue paa 391677 Kr. eller godt 10 Kr. pr. Medlem. Af disse Kasser ydede 18 slet ikke Lægehjælp, og de fleste af de andre kun delvis Lægehjælp. Det var særlig af 3 Grunde, der var Modstand mod at søge Statsanerkendelse. For det første var den politiske Parole dengang: Ikke en Øre maa bevilges til Ministeriet ESTRUP, og da det var hans Ministerium, der gennemførte Loven, medførte det for mange Sygekasser, at de ikke vilde søge Anerkendelse; og i mange Kasser, der søgte Anerkendelse, meldte en Del Medlemmer sig ud; i Landkasserne var det saaledes særligt de kun bidragydende Medlemmer, der udmeldte sig. En anden Grund var Modviljen mod at komme under Kontrol — samt Paabudet om, at Vedtægterne maatte følges, og at der skulde aflægges ensartet Regnskab. For at forstaa dette, maa man erindre, at Sygekassebevægelsen her paa Sjælland var forholdsvis gammel og ret udbredt, og at Bestyrelserne ikke alene arbejdede efter Vedtægterne, men ogsaa efter Hjertelaget; gjaldt det saaledes om at redde et fattigt Medlem fra Fattigvæsenet, tog man det ikke saa nøje med Vedtægtens kolde Ordlyd, men tog mere Hensyn til Medlemmets Trang. Saadanne Afvigelser fra Vedtægten godkendtes næsten altid af Generalforsamlingen, thi man betragtede Vedtægten nærmest som et Udtryk for den normale Ydelse. Følgen af dette Forhold blev, at søgte Kassen Anerkendelse, saa vilde denne Renkultur af Selvstyre være forbi, og dette gik saavel Bestyrelserne som Medlemmerne til Hjertet. Tillige havde de vanskelig ved at forstaa, at Kontrol meget vel kunde samvirke med

Selvstyre. En tredje Grund var Frygten for, at de Ydelser, som Loven paalagde Kasserne, skulde ødelægge dem, og da Stiftsfysikus TRAUTNER, Odense, som arbejdede ihærdigt for Sygekassesagen, samtidig havde sat en Adresse i Gang, hvori det bl. a. forlangtes, at der skulde fastsættes en Maximalgrænse for Udgifterne, særlig for Medlemmers Børns Ophold paa Sygehus, saa forøgede dette Uroen. Man var samtidig klar over, at Lægerne vilde forlange større Honorarer, og dermed vilde denne Udgift stige stærkt, da Medlemmerne skulde have fri Lægehjælp, og derfor antageligt vilde søge Læge oftere end hidtil. Man ventede tillige, at saavel Kommunebidraget som Bidraget fra Æresmedlemmerne vilde gaa langt ned, en Forventning, der ogsaa viste sig at være rigtig. Under disse Forhold frygtede man for, at Kassernes møjsommeligt tilvejebragte Reservefond vilde blive opslugt. I denne Forbindelse bør ogsaa erindres, at op gennem Aarene havde Bestyrelsen energisk anbefalet Sygekasserne at skabe et Reservefond, og skønt Bestyrelsen støttede Oprettelsen af Alderdoms- og Begravelseskasser, saa advarede den dog mod at oprette disse, før der var en Reservefond af 10 Kr. pr. Medlem. At skabe en Reservefond dengang var en vanskelig Opgave, for selv mange gamle Kasser var bundfattede og holdt den kun gaaende ved særlige Indtægter fra Basarer, Baller o. l.; de turde ikke tænke paa Kontingentforhøjelse. Dertil kom, at Administrationen var meget billig. Formændene, der tillige var Kasserere, udførte oftest Arbejdet udelukkende af Interesse for Sagen og for at hjælpe den fattige Befolkning paa dette Omraade. Et Eksempel kan give et Indtryk af disse gamle Lederes Kærlighed til deres Sygekasse: Vedkommende var over de 70 og havde været Formand i en Menneskealder, da han af det lovbefalede

Tilsyn, Sygekasseinspektoratet, blev anmodet om at møde med Kassens Bøger og Regnskab til Revision. Han spadserede da 2 Mil med den tunge Pakke af Bøger og Bilag paa Ryggen. Paa Spørgsmaalet om, hvorfor han ikke havde taget en Vogn, svarede han: »Det manglede bare, at jeg skulde bebyrde Sygekassen med en saadan Udgift!« Han var Typen paa disse gamle Formænd, der med nænsom Haand vogtede Kassens Interesser. Men det skal heller ikke nægtes, at deres Nænsomhed ofte gik ud over Medlemmerne, saa de ikke fik den Hjælp, som tilkom dem; thi kom der en og forlangte Dagpenge, og Formanden fandt, at han nok kunde klare sig foruden, saa vankede der heller ingen.

De fleste Sygekasser var vant til et føre et meget enkelt Regnskab, og det førtes paa mange forskellige Maader, efter bedste Evne; men som oftest med saa mange Krinkelkroge, at det var vanskeligt for andre at finde Rede i. Nu kom imidlertid Sygekasseinspektoratet og henstillede energisk en skematisk og ensartet Regnskabsaflæggelse, og der forlangtes baade Medlems- og Sygestatistik, og saadant Djævelskab var ingenlunde velset. Der var derfor ogsaa af den Grund Modstand mod at søge Anerkendelse.

For at skabe Forstaaelse af Lovens Betydning for Befolkningen indbød Centralforeningen alle Bestyrelserne til et Møde i Roskilde d. 25. Juli 1892, og bad tillige Sygekasserne om forud at indsende de Spørgsmaal, som de ikke var klar over; den nylig udnævnte Sygekasseinspektør, Læge TH. SØRENSEN vilde da efter Løfte komme tilstede paa Mødet og besvare dem. Det blev et godt Møde, hvor ikke alene de sjællandske Kasser var talrigt repræsenterede, men fra det øvrige Land var der ikke saa faa Gæster. Paa sin djærve og

ligefremme Maade besvarede Sygekasseinspektøren de stillede Spørgsmaal og klarlagde Lovens Opgave og Virkemaade, saa det lykkedes at skabe en bedre Forstaaelse og et godt Omslag i Stemningen; allerede i Marts 1893 var da ogsaa 89 af Foreningens Kasser anerkendte, medens 7 søgte Anerkendelse, altsaa ikke saa lidt over Halvdelen af Kasserne. Resultatet var fint, thi man maa erindre, at mange af Kasserne var saa smaa, at de ikke opfyldte Reglerne for at søge Anerkendelse, og at der fordredes et ikke ubetydeligt Arbejde ved Overgangen; en Del Kasser holdt sig ogsaa tilbage for at se, hvorledes det gik de Kasser, der var blevet anerkendte. For at lette Arbejdet udsendte Lærer KANN til Sygekasserne den af ham for Fensmark Sygekasse udarbejdede Vedtægt, som var godkendt af Ministeriet, og denne Vejledning gjorde god Nytte.

Henvendelsen til de københavnske Sygekasser om gensidig Overflytning strandede, som oplyst, men medførte dog, at der i 1894 vedtoges Overflytning mellem Sygekassen »Nutiden« i København og de sjællandske Kasser. Der var imidlertid den kedelige Bestemmelse i Overenskomsten, at den flyttende — foruden Flytteattest — skulde medbringe Daabsattest og eventuelt Vielsesattest. — Samme Aar foreslog Centralforeningens Bestyrelse Stiftsfysikus TRAUTNER, Odense at søge indført gensidig Overflytning mellem Sygekasserne i Odense Amt og paa Sjælland, men uden Resultat. — Efterhaanden blev Overflytningsspørgsmaalet dog aktuelt for hele Landet, men vanskeliggjordes derved, at nogle af de ny oprettede Centralforeninger af Sygekasser havde Bestemmelser i deres Vedtægter, der hindrede Gensidighed. I Aalborg Amt saaledes: Den fraflyttede Kasse betaler fra $\frac{1}{2}$ til $\frac{3}{4}$ af Sygehjælpen i de første 13 Uger efter Overflytningen. I Hjørring Amt gjaldt

samme Regel, men dog saaledes, at Hjælpen skulde ydes efter Lovene for den Kasse, der betaler mindst. I Randers Amt: Den fraflyttede Kasse betaler hele Hjælpen i 4 Uger. I Aarhus Amt: Den fraflyttede Kasse betaler hele Hjælpen i den Tid, dens Love foreskriver. Jydsk Husmandsforening: Den fraflyttede Kasse betaler indtil 5 Aars Kontingent til den tilflyttede Kasse, hvad enten Vedkommende er syg eller rask ved Flytningen. Der var saaledes ret store Vanskeligheder at overvinde, thi baade under Hensyn til Sygekasseloven — og til Nødvendigheden af at have ensartede Overflytningsregler — maatte de forskellige Centralforeninger ændre deres Vedtægter, før Gensidighed kunde gennemføres. Denne Opgave fandt man, at det ifølge Sygekasseloven oprettede Sygekassenævnet burde paatage sig at søge gennemført, hvilket ogsaa lykkedes.

I 1895 vedtog Centralforeningen nye Love, hvori bestemtes, at Overflytning indenfor de sjællandske Kasser ogsaa gjaldt Begravelseskasserne; men da en Del af disse Kasser senere genforsikrede sig i den i 1900 oprettede Begravelseskassernes Genforsikring, fik disse Kasser andre Regler at rette sig efter. Ved Lovens § 7 blev der tillige aabnet Adgang til gensidig Overflytning mellem Sjælland og det øvrige Land. Samme Aar vedtoges den af Nævnet udarbejdede fælles Flytteattest, der, støttet til de af Nævnet samtidig udarbejdede Fællesregler for Overflytning mellem alle Kasser, bl. a. indeholdt den Fordring, at tidligere ydet Sygehjælp skulde oplyses. Denne Fordring medførte det Gode, at Kasserne herefter var nødsaget til at indføre en let overskuelig Sygekontrolliste.

Assistent i Sygekasseinspektoratet, cand. polit. TH. KORNERUP udgav i 1892 en Sygekassetidende, men denne maatte efter faa Aars Forløb gaa ind af Mangel

paa Tilslutning, skønt Bladet, der udkom en Gang maanedlig, kun kostede 50 Øre aarligt. Dette viser, hvor ringe Forstaaelsen var for et godt Organ, der, foruden at være et Bindeled mellem Kasserne, tillige holdt dem à jour med alt, hvad der havde Interesse for dem. I denne Anledning anmodede Centralforeningens Bestyrelse Sygekassenævnet om at tage Bladspørgsmaalet op, hvorefter Nævnet i 1896 vedtog at udgive en Sygekassetidende med Pastor MUNCK som Redaktør.

Da Tilslutningen til Centralforeningen kun var ringe i Københavns og Frederiksborg Amter, berejste Lærer KANN disse Egne og oplyste Sygekasserne om Centralforeningens Betydning, og Resultatet blev godt.

Samarbejdet med det øvrige Land var vedvarende ringe; men saa indbød Svendborg Amts Centralforening samtlige Centralforeninger til et Møde for at søge et rationelt Samarbejde indledet. Det hed i Indbydelsen: »Skønt vi arbejder til eet Maal, arbejder vi dog i spredt Orden.« Mødet afholdtes d. 16. August 1899 i Nyborg og var godt besøgt. Der blev nedsat et Udvalg bestaaende af Pastor MUNCK, Snedker N. P. CHRISTENSEN, København og Forretningsfører L. PETERSEN, København. Resultatet blev, at et nyt Fællesmøde afholdtes d. 26. August 1901 i Fredericia, og paa dette Møde blev et endeligt grundlæggende Samarbejde for hele Landet vedtaget.

I 1902 havde den sjællandske Centralforening bestaaet i 25 Aar, og i denne Anledning overraktes der dens Stifter, Lærer KANN et smukt Bogskab med et udmærket Udvalg af Bøger, og samtidig Pastor MUNCK en Sølvjardiniere, som Tak for Virksomheden for Sygekassesagen.

Spørgsmaalet om Indførelsen af en ensartet lav

Aldersgrænse for Optagelse i Sygekasserne havde længe beskæftiget Centralforeningerne Landet over, idet Sagen ogsaa var af Betydning for Overflytningen, men Ensartetheden blev først indført senere. I 1904 blev imidlertid 40 Aar Aldersgrænsen fastsat for »De forenede sjællandske Sygekasser«.

Arbejdet for Centralforeningen blev efterhaanden saa stærkt forøget, at Pastor MUNCK ikke kunde overkomme det; Arbejdet deltes derfor i 1904 saaledes, at Lærer GOMMESEN, Sønderup (Medlem af Centralforeningens Bestyrelse fra 1895—1920) overtog Arbejdet for Sorø og Præstø Amter, medens Skomager JOH. SØRENSEN, Udby, overtog Holbæk, Københavns og Frederiksborg Amter; denne Ordning forelagdes Generalforsamlingen i 1905, hvor der desuden forelaa Forslag om, at Centralforeningen skulde deles saaledes: Samtlige Bysygekasser danner een Centralforening og Landkasserne to efter ovennævnte Deling. Forslaget blev imidlertid næsten enstemmig forkastet, thi man var klar over, at en saadan Deling kun kunde medføre en Svækkelse af Sygekassernes Handlekraft. Man fandt det derimod urimeligt, at Bysygekasserne ikke var repræsenteret i Bestyrelsen, og vedtog en Bestemmelse herom.

Efterhaanden blev det paakrævet at vejlede Centralforeningens Kasser paa anden Maade end ved Møder og Foredrag, og Bestyrelsen begyndte da — i større Udstrækning end tidligere — at udsende trykte vejledende Meddelelser, hvilken Virksomhed førte til, at Bestyrelsen senere ogsaa lod fremstille Oplag af de mest gangbare Blanketter o. l., som saa paa Begæring tilsendtes Kasserne.

I det sidste Par Aar var der agiteret stærkt over hele Landet for at faa indført tvungen Lægeunder-

søgelse ved Optagelse i Sygekasser; det var særligt Sygekasserne i København og de større Provinsbyer, der ønskede det, og de fik Støtte fra Sygekasseinspektoratet og Sygekassenævnet, medens Landkasserne gennemgaaende var Modstandere deraf. Paa et Fællesmøde i 1906 forkastede den sjællandske Centralforening Forslaget; men Pastor MUNCK og Sygekasseinspektør TH. SØRENSEN frygtede for, at Sygekassernes Samarbejde vilde lide alvorligt, hvis ikke Grundlaget for Optagelse i Sygekasserne blev ensartet, og de førte atter Forslaget frem paa et Fællesmøde i 1907, hvor det efter hæftig Modstand blev vedtaget med 111 Stemmer mod 82. Vedtagelsen er dog aldrig blevet gennemført.

Pastor MUNCK'S Helbred tillod ham efterhaanden ikke at fortsætte som Formand, og han nægtede derfor i 1907 at modtage Genvalg. Han havde da været Formand i 20 Aar, men det Maal, han satte sig i 1887: At sikre Sygekassernes Samarbejde til Gavn for Medlemmerne, ved at indføre fælles Grundprincipper, var da ogsaa naaet i Hovedsagen.

Til Formand valgtes derefter Skomager og Skatteraadsformand JOH. SØRENSEN, Udby, der sammen med Bestyrelsen straks havde den vanskelige Opgave at gennemføre den vedtagne Bestemmelse om tvungen Lægeundersøgelse ved Optagelse i en Sygekasse. Bestemmelsen skulde være gennemført d. 1. Marts 1908; men dette vakte megen Modstand, flere Steder afholdtes Protestmøder, og endelig begærede 10 Sygekasser en ekstra Generalforsamling afholdt med følgende Dagsorden:

1. Blev Beslutningen om tvungen Lægeundersøgelse ved Optagelse i anerkendte Sygekasser lovlig vedtaget paa Mødet d. 23. Marts 1907?

2. Virker den nuværende Ledelse af Centralforeningen overensstemmende med Lovens § 1, 2. Stk.?

Det var jo en noget ublid Velkomst til den nye Formand og Bestyrelsen, der var nødsaget til at gennemføre den vedtagne Beslutning, hvilket ogsaa godkendtes af Generalforsamlingen. Men Uroen om de tvungne Lægeattester holdt sig, og det varede kun et Par Aar, før vi forlod dem igen, og der skete næppe nogen Skade derved.

NUVÆRENDE BESTYRELSE OG REVISORER
FOR
»DE FORENEDE SJÆLLANDSKE SYGEKASSER«
BESTYRELSEN

(Billederne af Forretningsførerne JOH. SØRENSEN, Udby, valgt 23. Marts 1893 og O. LARSEN-JENSEN, Helsingør, valgt 23. Marts 1907 findes henholdsvis under 3. og 6. Afsnit.)

Fisker N. P. OLSEN
Ordrup-Skovshoved Sygekasse
Valgt 22. Marts 1905

Sognefoged AND. HANSEN, F.M.
Hørsholm Sygekasse
Valgt 23. Marts 1907

Lærer FR. HANSEN
Kastrup Sygekasse
Valgt 2. Juni 1914

Overlærer A. KNUDSEN
Sygekassen »Frem«, Holbæk
Valgt 31. Maj 1912

Sigmager P. HANSEN
Herlufsholm Sygekasse
Valgt 6. December 1920

Forretningsfører E. BORRILD
Roskilde
Valgt 15. Maj 1924

REVISIONEN

Lærer N. BACK
Slagelse St. Peders Landsogns Sygekasse
Valgt 24. Marts 1899

Kontorbestyrer C. TH. ANDERSEN
Hillerød Sygekasse
Valgt 20. April 1925

DE SIDSTE 20 AARS VIRKSOMHED

Paa forannævnte Møde i 1907 stillede Bestyrelsen Forslag om Genforsikring af Udgifterne ved Medlemmers Behandling for Sindssyge samt Strube- og Lungetuberkulose, og tillige Forslag om Udgifternes Fordeling vedr. Medlemmer, der midlertidigt opholdt sig uden for deres Sygekasses Omraade, og som nødvendigvis maatte søge Læge eller indlægges paa Sygehus. Da Bestyrelsens Forslag om, at Genforsikringen skulde være obligatorisk for alle statsanerkendte Sygekasser mødte en Del Modstand, blev den endelige Behandling udsat til det næste Fællesmøde, hvor Forslaget vedtoges med et meget stort Flertal, saaledes at Genforsikringen traadte i Kraft 1910. Følgen heraf blev til stor Gavn for saavel Sygekasserne som Medlemmerne; thi tidligere var mange Sygekasser ængstelige for at faa Patienter indlagte

paa Sanatorier o. l.; de frygtede Udgifternes Størrelse; men efter at Genforsikringen var begyndt, vidste de, at Hovedparten af disse Udgifter blev dækket.

I 1926 har Genforsikringen saaledes refunderet Kasserne 38000 Kr. og 30000 Kr., henholdsvis for Udgifter til Behandling for Tuberkulose og Sindssyge.

Noget før 1910 blev der indført Regler om Overflytning af syge Medlemmer, der tog hjem hos Forældre eller andre Paarørende for at faa fornøden Pleje under Sygdom. Tidligere kunde et sygt Tyende saaledes ikke flyttes, medmindre Tyendeforholdet var hævet, og man kendte ikke — som nu — Begrebet »midlertidig Flytning«; den ny Bestemmelse om, at naar Lægen anbefalede en saadan Flytning, saa havde Medlemmet ogsaa Krav derpaa, var derfor en Vinding for Medlemmerne. Da disse Flytninger som Regel vilde medføre Ulemper for den tilflyttede Kasse, kunde man have ventet stærk Modstand mod denne Bestemmelse, men det var der ikke; der blev selvfølgelig fremsat forskellige Betæneligheder, men man enedes hurtigt om i dette Spørgsmaal kun at se paa Medlemmernes Interesser. Det maa erindres, at dengang var Forholdene saaledes, at de fleste Karle- og Pige kamre ikke egnede sig til Ophold for syge Mennesker, saa hvis de ikke kunde komme under bedre hygiejniske Forhold og under god Pleje, betød det som Regel en længere Varighed af Sygdommen, til Skade for saavel Medlemmet som Sygekassen; og hvis Medlemmet tog hjem til Forældrene for at være sikret bedre Pleje, og det var uden for deres Sygekasses Omraade, saa mistede de Retten til Sygehjælp udover Dagpenge; men da disse som Regel kun udgjorde 40—50 Øre pr. Dag, var det kun en ringe Hjælp, naar Medlemmet selv skulde betale Læge, Syge-

hus og Medicin. Vi blev derfor let enige om at se bort fra Ulemperne for Sygekasserne og kun lægge Medlemmernes Interesser til Grund. Det samme gælder jo ogsaa nu vedrørende Hjælp under Sygdom, der indtræffer under et Medlems midlertidige Fravær fra sin Sygekasses Omraade.

Gensidighed i Overflytning af Medlemmer er som bekendt nu rodfæstet i den danske Sygekassebevægelse, idet den siden 1913 er gennemført for hele Landet og er det bindende Led i Sygekasseorganisationen. Man kan undre sig over, at et saa indlysende Gode, der allerede i Tredserne blev behandlet i en af de nedsatte Kommissioner, og af Lærer KANN paabegyndt i 1873, har været saa længe om at blive fælles for hele Landet, særligt da det var dette Spørgsmaal, der medførte Oprettelsen af Centralforeningerne, men som foran nævnt var der mange Vanskeligheder at overvinde.

Desværre, maa man sige, er mange Medlemmer ogsaa meget ligegyldige, hvad Overflytningen angaar. Det sker saaledes alt for ofte, at de ikke sørger for rettidig Overflytning og først, naar de er syge, kommer i Tanker om, at de har undladt at tilmelde Flytning. Saa er det, at Vanskelighederne melder sig, thi man kan ikke fortænke Sygekasser i, naar der maaske er Udsigt til endog betydelige Udgifter, at de i saa Tilfælde nægter at modtage den for sene Tilmeldelse. Til de sjællandske Sygekassers Ros skal det dog siges, at de som Regel følger det Princip, hvor Medlemmet egentlig har mistet sin Ret, saa vidt muligt at bevare Medlemmets Ret til Hjælp, saa det ikke af den Grund glider ud af Sygekassen og som Følge af dets Lige-gyldighed maaske ender under Fattigvæsenet. Man kan med nogen Ret sige, at det ikke virker opdragende paa Medlemmernes Pligtfølelse, naar der tages saa

lempeligt paa deres Ligeegyldighed; men gjorde man ikke det, saa vilde det medføre, at mange unge Mennesker aarligt vilde glide ud af Sygekasserne, til Skade for dem selv og til Skade ogsaa for Sygekasserne. Foruden de mange Afgørelser i den Art af Flytninger, har Centralforeningens Bestyrelse tillige til Behandling de mangfoldige Uoverensstemmelser og Tvivlsspørgsmaal angaaende Flytninger i Henhold til de nugældende af Sygekasse-Nævnet udarbejdede og af Ministeriet fra 1. Januar 1916 godkendte Flytteregler, særlig §§ 11 og 12. Centralforeningens Kendelser i disse Sager vækker undertiden Utilfredshed hos den tabende Part, men saa indankes Kendelsen blot for Sygekassenævnets Overflytningsudvalg til endelig Afgørelse.

Nu tæller Centralforeningen »De forenede sjællandske Sygekasser« 354 Sygekasser med ca. 270,000 Medlemmer, altsaa en vældig Udvikling siden 1877; men naar Sygekassebevægelsen her paa Sjælland har haft en saa udmærket og rig Udvikling, da skyldes det først og fremmest vor udmærkede Sygekasselovgivning, der knæsatte Princippet: Hjælp til Selvhjælp, samt Lovgivningsmagtens stadige, gode Forstaaelse af Sygekassernes samfundsmæssige Betydning, men ogsaa Sygekasseinspektoratets udmærkede og forstaaende Ledelse. Den rige Udvikling skyldes imidlertid ogsaa, at vi ude omkring i Kommunerne har haft dygtige og forstaaende Mænd og Kvinder, der, af Kærlighed til, og Interesse for Sagen, har udført et stort og offervilligt Arbejde; og dette gælder baade i Ledelsen af Sygekasserne og ved at vække Forstaaelse for Sygekassernes Værdi og uundværlige Betydning for den ubemidlede Del af Befolkningen i dens Kamp for Tilværelsen.

De ældre af os kan erindre, hvorledes det tidligere var ret almindeligt, at mange ventede med at indmelde

sig i en Sygekasse, indtil de paa Grund af Aldersgrænsen ikke kunde vente længere; men nu er det heldigvis almindeligt, at Børnene indmeldes, saa snart de har naaet 14 à 15 Aar. Det viser sig altsaa, at det nu — ogsaa ved Centralforeningens Arbejde — er gaaet ind i Befolkningens Bevidsthed, hvor nødvendigt det er at have Sygeforsikringen i Orden. — Imidlertid er det ofte forbundet med ret følelige Udgifter for de Ubemidlede at være i en Sygekasse, saa hvis de ikke havde den fulde Forstaaelse af Sygekassernes Nødvendighed, havde Sygekasserne næppe naaet den Udbredelse, de har. Men er Udgifterne end trykkende for mange, da er den Hjælp, som Sygekasserne yder saavel under Sygdom, Rekonvalescens og Invaliditet, ogsaa meget betydelig og endda billig i Forhold til Kontingentet. Der kan nok gøres gældende, hvilket ogsaa sker, at Sygekasserne kunde undlade at paatage sig saadanne Opgaver som Ydelse af Specialbehandling, Tandpleje, Sygepleje m. m., saa Kontingentet kunde være mindre. Dette er selvfølgelig rigtigt; men naar disse betydningsfulde Goder, som ellers er forbeholdt den velhavende Del af Befolkningen, skal komme ubemidlede Folk tilgode, saa har de ingen anden Udvej til at sikre sig disse end Sammenhold og forøget Kontingent. Der er derfor ogsaa snarere Grund til at glæde sig over, at Medlemmerne paatager sig disse ekstra Udgifter, thi nogle af disse Opgaver har jo ikke alene Betydning som Hjælp under Sygdom, men er fuldt saa meget af Betydning i Kampen for Forebyggelse af Sygdomme; en Opgave, hvis rationelle Gennemførelse vil være af uvurderlig Betydning for hele Samfundet. Det er derfor ogsaa glædeligt at se, hvorledes mange Kommuner støtter deres Sygekasser, saa de kan yde saa megen Hjælp til Medlemmerne som

muligt; der kan heller næppe være Tvivl om, at jo bedre Samarbejdet er mellem Kommuner og Sygekasser, i Forbindelse med Statens Støtte, des større Værdi faar Sygekasserne for alle. Man maa derfor haabe og ønske, at det gode Samarbejde, der hidtil har været mellem Stat, Sygekasseinspektorat, Kommuner og Sygekasser, maa fortsættes og udvides, saa der kan sættes mere Kraft ind paa den nødvendige Opgave: At forebygge Sygdom. Denne Opgave vil »De forenede sjællandske Sygekasser« ogsaa fremtidig vise den største Interesse.

III.

CENTRALFORENINGENS FORMÆND GENNEM AARENE

I Løbet af de henrundne 50 Aar har Centralforeningen haft 5 Formænd, hvoraf 2 hver især har virket i 20 Aar, medens de 3 andre Formænd kun har haft en kortere Virketid, men til Gengæld i en særlig interessant Periode. Lærer A. KANN var den første Formand og virkede som saadan fra Stiftelsen i 1877 til 1878; efter ham fulgte fra 1878—81 Lærer O. C. CHRISTIANSEN, Thestrup, der igen fra 1882—87 afløstes af Godsejer HANSEN, Snertingegaard. Efter den Tid virkede Pastor V. MUNCK og Forretningsfører JOH. SØRENSEN.

Desværre savner vi nærmere Oplysninger om Lærer CHRISTIANSENS og Godsejer HANSENS Formandsskab.

Lærer O. C. CHRISTIANSEN
Thestrup

Godsejer HANSEN
Snertingegaard

Lærer M. A. TH. KANN. Dbm. p. p.
Fensmark

I Begyndelsen af Halvfjerserne herskede der her paa Sjælland et livligt Røre vedrørende Oprettelsen af Sygekasser, og blandt de ivrigste i Arbejdet var Lærer A. KANN, Fensmark. Som social interesseret Mand var han hurtig bleven klar over Sagens store Betydning, og med Energi og Forstaaelse kastede han sig ud i et, ofte brydsomt Agitationsarbejde. KANN var Kasserer for Fensmark Sygekasse, og gennem dette Arbejde fik han Forstaaelsen af flere Mangler ved Bevægelsen. Han blev saaledes hurtig klar over den Ulempe, at Medlemmer, der flyttede fra deres Sygekasses Omraade, som Regel igen gled ud af deres erhvervede Sygekasseret. Som andet Steds meddelt fik han derfor i Oktober 1873 6 Sygekasser til at slutte sig sammen om gensidig Overflytning af deres Med-

lemmer, og med denne lille Begyndelse lagde han Grunden til »De forenede sjællandske Sygekasser«, som han fik endelig oprettet d. 23. November 1877. Han er derfor Grundlæggeren af vor Centralforening, og han tog ivrig Del i at samle de efterhaanden oprettede Centralforeninger i en Landsforening, og det var ham en stor Glæde, da vi i 1903 fik ensartede Flytteregele for hele Landet.

KANN var kun Formand i mindre end ét Aar, for hans Tid var, bortset fra hvad hans Skolegerning krævede, meget optaget; han frabad sig derfor Genvalg; men han var dog Medlem af Bestyrelsen indtil i 1912, hvor han trak sig helt tilbage, men valgtes til Æresmedlem.

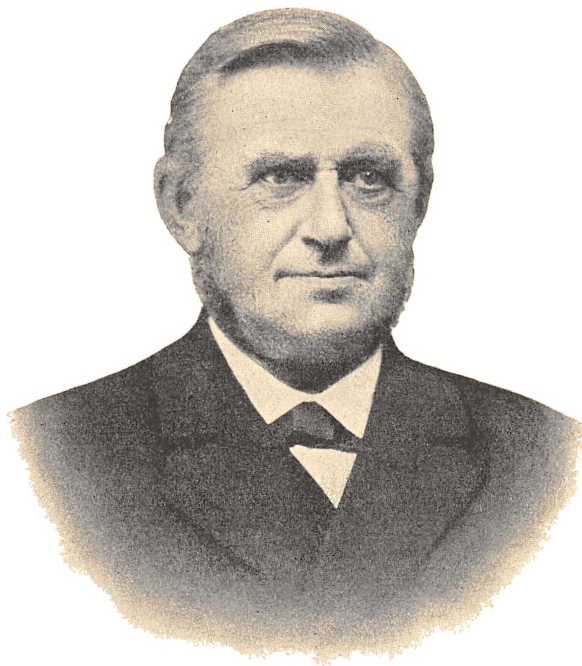
Efter at være fratraadt som Formand var det dog stadig KANN, der under de vekslende Bestyrelser maatte trække det største Læs. Det var ogsaa ham, der stadig maatte ud omkring paa Sjælland, fra Møde til Møde for at oplyse Sygekassernes Bestyrelser og Medlemmer, og som den ihærdige Agitator, han var, og med sin livlige Fremstillingsevne vakte han let Forstaaelse af Overflytningssagens Betydning og fik Sygekasserne til at slutte sig til Foreningen.

KANN blev naturligtvis hurtigt Medlem af Sygekassenævnet og virkede i dette, indtil han i 1911 nægtede at modtage Genvalg. Han var ligeledes i mange Aar en dygtig og virksom Forretningsfører for den sjællandske Afdeling af de genforsikrede Begravelseskasser.

KANN var saaledes i alle Henseender Sygekasserne en god Mand, en dygtig og energisk Arbejdskraft, der aldrig skaanede sig selv, og da Centralforeningen i 1902 fejrede sin 25-aarige Bestaaen og KANNs 25-aarige Virksomhed som Medlem af Bestyrelsen, paaskønnedes hans Virksomhed da ogsaa med en smuk Erindringsgave fra Sygekasserne og med Dannebrogordenens

Sølvkors fra det Offentlige. KANN døde d. 2. Marts 1916 og blev under meget stor Deltagelse begravet d. 8. Marts 1916 paa Fensmark Kirkegaard.

Med Ære vil hans Minde leve i Sygekassesagens Historie!

Pastor V. MUNCK. R. af D. Dbm.
Herlufsholm

De første 10 Aar af Centralforeningens Virketid var ret urolig og gav derfor Anledning til hyppig Skifte af Formand. Grunden var særlig den, at de enkelte Sygekassers Bestyrelser meget omhyggeligt vaagede over Selvstyret, saa enhver Fællesbestræbelse, der vilde berøre Sygekassernes Selvstændighed, gav Anledning til Uro; dette Forhold medførte atter Vaklen og

Ubeslutsomhed inden for Centralforeningens Bestyrelse. Uroen foranledigede, at der nedsattes et Udvalg med Pastor V. MUNCK som Leder, og Udvalgets Arbejde resulterede som foran omtalt i, at Pastor MUNCK paa Centralforeningens Møde d. 11. Marts 1887 i Ringsted valgtes til Formand. Det var et lykkeligt Valg for Sygekassebevægelsen, for han havde en sjælden Evne til at samle de forskellige Modsætninger om selve Kernen i Sagen. Hans rige Erfaring som Præst, særlig som Fængselspræst, om de Vilkaar, hvorunder den fattige Del af Befolkningen levede, medførte, at han tidlig fik Interesse for sociale Spørgsmaal, og af Kærlighed til de smaa i Samfundet søgte han at føre de offentlige og forskellige andre Institutioner dybere ind i Arbejdet for Sygekassesagens Trivsel. I 1884 havde Pastor MUNCK da ogsaa — gennem C. A. Reitzels Forlag — udgivet en dengang meget interessant Pjece: »Om Sygekasser paa Landet«.

Da Sygekasseloven var i Anmarsch, var det Pastor MUNCK, der, sammen med Lærer KANN, fik forhindret, at Medicin skulde være en tvungen Ydelse, thi hans praktiske Erfaring sagde ham, at denne Ydelse kunde blive farlig for Sygekasserne. Tillige fik de forhindret, at der i Loven blev fastsat en bestemt Aldersgrænse opad (der var foreslaaet 60 Aar), samt at Overflytnings-spørgsmaalet kom ind under Loven. De saa begge klart, at blev Overflytningens Ordning taget fra Sygekasseorganisationens Omraade, saa vilde Sygekasserne miste netop det eneste, som kunde binde dem sammen, og at det kun var gennem Organisation, at Sygekasserne kunde løse andre Opgaver, som havde Interesse for deres mange Medlemmer.

Under Pastor MUNCKS Ledelse voksede Centralforeningen sig saa stærk, at den, da han efter 20 Aars

Forløb nedlagde Ledelsen, omfattede 350 Kasser med ca. 130.000 Medlemmer. Det var dog ikke alene her paa Sjælland, at Pastor MUNCKS Indflydelse gjorde sig gældende, hans rige Erfaring kom ogsaa det øvrige Land tilgode, særlig som Redaktør af Sygekassetidende og som Medlem af Sygekassenævnet øvede han megen Indflydelse paa hele den danske Sygekassebevægelse. Han var Medlem af Nævnet fra 1895 til 1911, da han nægtede at modtage Genvalg. Nævnet valgte ham som dets Repræsentant i Enighedskamret til Bilægelse af Stridigheder mellem Sygekasser og Lægeforeninger hele Landet over, og det kan tjene som Bevis for den Tillid, han nød, at saavel Lægerne som Sygekassernes Repræsentanter enstemmigt valgte ham som Formand. De kunde heller ikke let have faaet en mere rettænkende eller dygtigere Mægler, for hans Retsindighed tillod ham ikke at se ensidig paa en Sag.

Der var mange andre Omraader, inden for hvilke Pastor MUNCKS utrættelige Arbejdskraft og Indflydelse gjorde sig gældende; men det var dog, næst efter hans Præstegerning, særlig Sygekassesagen, der havde hans Kærlighed, og det var ham altid en Glæde, naar Sygekasserne fulgte hans Raad og Anvisninger. Pastor MUNCK var Sygekasserne en dygtig og uegennyttig Leder, for hvem ethvert Fremskridt for Sygekasserne var den bedste Løn for Arbejdet; men dog var det ham en Glæde, da Sygekasserne — som ogsaa omtalt foran — ved Centralforeningens 25-aarige Bestaaen, i Taknemlighed overrakte ham en smuk Erindringsgave som en Paaskønnelse af hans Virksomhed, hvilken ogsaa paaskønnedes af det Offentlige ved hans Udnævnelse til Ridder af Dannebrog.

Det var med Vemod, Sygekasserne i 1907 tog Afsked med deres afholdte Leder, hans svækkede Syn tillod

ham ikke at fortsætte; men det var ogsaa med Vemod, Pastor MUNCK tog Afsked med Sygekassesagen, som var bleven ham saa kær, og han var meget bevæget, da vi kort efter hans Fratrædelse overrakte ham en nydelig, kaligraferet Adresse fra Sygekassernes Formænd og udnævnte ham til Æresmedlem.

Den 5. Maj 1913 døde Pastor MUNCK, 80 Aar gammel; han blev begravet paa Hellerup Kirkegaard under meget stor Deltagelse. I det store Væld af Kranse var der Sølvkranse fra De forenede sjællandske Sygekasser og fra hans gamle Menighed i Herlufsholm.

Pastor MUNCK vil altid med Ære blive mindet i Sygekassernes Historie.

Da Pastor MUNCK fratraadte som Formand for Danmarks største Centralforening af Sygekasser, var det af stor Betydning at finde den rette Mand til at overtage Formandsposten. En Mand, som ikke alene var kendt med Centralforeningen og dens indre Liv, men ogsaa en Mand, som havde den fornødne Tid og Energi til at lede Arbejdet videre inden for denne store Sygekassesammenslutning.

I Centralforeningens Bestyrelse havde der imidlertid siden 1893 siddet et meget interesseret Medlem, nemlig daværende Skomager JOHAN A. L. SØRENSEN, der tillige siden 1892 havde været Formand for Udby Sogns Sygekasse. En Mand, hvis Arbejde for Sygekassesagen man indenfor Centralforeningen allerede længe havde paaskønnet, og denne Mand: »SØRENSEN, Udby«, som han populært kaldes, valgtes derfor d. 23. Marts 1907 til Formand og Forretningsfører for Centralforeningen.

Forretningsfører JOH. A. L. SØRENSEN. R. af D.
Udby

Var Centralforeningen igennem mange Aar bleven ledet af en studeret Mand, blev det nu en af det praktiske Livs Mænd, der overtog Førerskabet; en Haandværker, som havde set sig om i Verden, idet han i 6 Aar i sit Fag arbejdede i Tyskland, England og Frankrig, hvor han tog ivrig Del i Sygekassebevægelsen og endda opnaede et Tillidshverv som Sygekontrollør i 1880 i Hamburg.

JOHAN SØRENSEN er født Jyde og har naturligvis alle Jydens gode Egenskaber. Dem fik han imidlertid ogsaa haardt Brug for efter at han i 1888 havde nedsat sig i Udby ved Holbæk, idet man hurtigt opdagede

hans store Arbejdskraft og Interesse for alle offentlige Spørgsmaal. Der blev tildelt ham forskellige Tillidshverv, bl. a. som Sogneraadsformand, og da han i 1906 blev udnævnt til Skatteraadsformand, maatte han i Hovedsagen opgive sit Erhverv som Skomager og fik siden nok at bestille, særlig med Skatteraadssager og Sygekassesager.

Var JOHAN SØRENSENS egen Sygekasse end lille, saa var der Sygekassearbejde nok for ham inden for Centralforeningen. Lærer KANN og Pastor MUNCK havde i høj Grad bidraget til at samle Sygekasserne inden for Centralforeningen, men nu meldte der sig mange nye Opgaver, f. Eks. vedrørende Oprettelsen af en Genforsikring mod Udgifter til Tuberkulose, Sindssyge m. m., Indførelsen af Tandpleje, Forstaaelsen af de mange opdukkede Spørgsmaal vedrørende Overflytningen, de bemidlede Medlemmers Sygekasseforhold m. v., ligesom det naturligvis ogsaa i al Almindelighed var nødvendigt at støtte Centralforeningens mange Sygekasser, naar disses stadig skiftende Tillidsmænd søgte Raad og Vejledning. Dette skete i saadan Udstrækning — ogsaa vedrørende Overflytninger, som Kasserne jo ikke altid er enige om — at JOHAN SØRENSEN fik en som Sygekassetillidsmand ganske ukendt stor Korrespondance. JOHAN SØRENSEN lagde imidlertid al sin Arbejdskraft og Energi i dette Arbejde, til stor Tilfredshed for Sygekassernes Tillidsmænd, men ogsaa til Lettelse for Sygekasseinspektoratet, som han befriede for adskillig Korrespondance.

Ved Rejser og Møder har JOHAN SØRENSEN ogsaa i høj Grad bidraget til at styrke Sammenholdet inden for Centralforeningen og til at forbedre Sygekassernes Administration. Da der derfor omkring 1910 fra Sygekasseinspektoratets Side blev iværksat en omfattende

Lokalrevision af de statsanerkendte Sygekasser, og Inspektoratet selv manglede fornøden Medhjælp, men paa den anden Side gerne vilde have denne Revision udført af erfarne og forstaaende Personer, faldt Valget paa forskellige Centralforeningsformænd og blandt dem ogsaa paa JOHAN SØRENSEN, som har efterset Regnskaberne for over 200 Sygekasser saavel paa Sjælland som i Jylland.

I 1911 blev JOHAN SØRENSEN indvalgt i Sygekassenævnet — og denne Tillidspost, saavel som Formandskabet for Udby Sogns Sygekasse, er han stadig Indehaver af. Fra 1915 til 1927 har JOHAN SØRENSEN endvidere været Medlem af det i Sygekasselovens § 28 omhandlede Voldgiftsraad for Læger og Sygekasser.

Der blev imidlertid ogsaa Brug for JOHAN SØRENSENS Kræfter andet Steds. I 1913 blev han saaledes valgt som Formand for Forretningsudvalget for »De samvirkende Centralforeninger af Sygekasser i Danmark«. Denne Top-Stilling varetog han i 6 Aar og valgtes paany til Stillingen i 1921, indtil 1924, da han trak sig tilbage fra Posten.

JOHAN SØRENSEN har saaledes overgangsvis samtidig været Formand for 2 store Organisationer og det tilmed i Perioder, hvori der blev foretaget betydelige Forandringer i Sygekasseloven og Fattigloven, samtidig med at Invalideforsikringsloven indførtes fra 1921; og det er jo givet, at disse Omstændigheder i høj Grad har forøget Formandens Arbejde, ikke alene med at vejlede, men ogsaa med at søge at forme og fremføre Sygekassernes Ønsker med Hensyn til Lovgivningen.

Efterhaanden lagde Sygekassearbejdet, ogsaa ved Fortsættelses-Sygekassen »Sjælland«, som han ligeledes er Formand for, saa stort Beslag paa JOHAN SØRENSENS Kræfter og Tid, at han maatte frasige sig Tillidsposten

som Skatteraadsformand, og siden 1921 har JOHAN SØRENSEN alene beskæftiget sig med Sygekassearbejdet, dels ved sin egen Sygekasse, men særlig ved Centralforeningen. Det siger da ogsaa sig selv, at den Omstændighed, at Centralforeningens Medlemstal i Løbet af de 20 Aar, hvori JOHAN SØRENSEN nu har været Formand for Centralforeningen, er steget med ca. 140.000 Medlemmer, d. v. s. mere end en Fordobling af Medlemsantallet, selvfølgelig har givet et saa stærkt forøget Arbejde, at der er Brug for mere end en Mands fulde Arbejdskraft. Udarbejdelsen af Aarsberetningerne og Opgørelserne vedrørende Genforsikringen mod Udgifter til Tuberkulose og Sindssyge samt Udsendelsen af Tryksager er jo alene Arbejder, der kræver betydelig Tid. JOHAN SØRENSEN har imidlertid aldrig hørt til dem, der holdt paa 8 Timers Arbejdsdag. Han har aldrig været bange for, hverken aarle eller silde, at stille alle sine Kræfter til Raadighed i Sygekassernes Tjeneste.

JOHAN SØRENSEN har ved forskellige Lejligheder faaet at føle, hvor stor Pris Centralforeningens Sygekasser satte paa hans Arbejde og hans store Interesse og Kærlighed til hele Sygekassesagen. Han har imidlertid ogsaa faaet en offentlig Anerkendelse for sit Arbejde, idet han i 1917, paa 25 Aarsdagen for Sygekasselovens Ikrafttræden, blev udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Den 20. August 1928 fylder JOHAN SØRENSEN 70 Aar, og han kan endnu glæde sig ved et godt Helbred.

D.

IV.

NUVÆRENDE SYGEKASSEFORMÆND OG -KASSERERE — OG FORHENVÆRENDE FORMÆND — MED MINDST 25 AARS VIRKSOMHED

Naar den frivillige Sygekassebevægelse har slaaet saa godt an herhjemme, skyldes det bl. a. den Omstændighed, at der altid har været interesserede Mænd, som ikke har været bange for at ofre Tid og Kræfter paa Sagen, og ikke mindst i Bevægelsens Barndom, hvor Pionerarbejdet var stort. Mange af disse Mænd har aldrig modtaget Honorar for deres Arbejde, men ofte endda selv baaret Udgifterne til de almindelige Kontorrekvisiter m. m.; senere, da Arbejdet — bl. a. som Følge af de nye Opgaver, der paalagdes Sygekasserne, blev stærkt forøget — har vel de fleste af dem modtaget et beskedent Honorar, men forud er altsaa i de fleste Tilfælde gaaet mange Aars ganske ulønnet Virksomhed.

De af disse ledende Tillidsmænd — Formænd og Kasserere, som gennem mange Aar har været Sygekassesagens Støtter paa Sjælland, skal omtales særskilt, og det kan da oplyses, at ikke mindre end 87 Tillidsmænd har virket som saadanne i over 25 Aar. Muligvis findes der flere, men da der ikke er søgt Oplysning om forhenværende Kasserere, som ikke samtidig har været Formænd, findes omstaaende kun nævnet enkelte saadanne Tillidsmænd, hvis Virksomhed der særskilt er gjort opmærksom paa.

Disse 87 Tillidsmænd fordeler sig saaledes:

I Københavns Amt	12,	hvoraf	11	Form.	og	1	Kasserer
I Frederiksborg	»	16,	»	12	»	»	4
I Holbæk	»	20,	»	18	»	»	2
I Sorø	»	14,	»	14	»	»	0
I Præstø	»	25,	»	20	»	»	5

Af disse Tillidsmænd er iøvrigt endnu 24 i Tjeneste, nemlig:

I Københavns Amt	2
I Frederiksborg	»	6
I Holbæk	»	5
I Sorø	»	2
I Præstø	»	9

Af samtlige omhandlede Tillidsmænd findes 42, som har virket i over 30 Aar, og 6, som har virket i over 40 Aar; den længst virkende er Væver HANS NIELSEN, Ørslev, som viede Sygekassesagen sine Kræfter i ikke mindre end 43 Aar.

Undersøger man hvilke Livsstillinger disse Tillidsmænd har haft, viser det sig, at de fordeler sig saaledes:

Haandværkere	26
Gaardmænd og Husmænd	21
Lærere	19
Godsejere	6
Handlende	4
Præster	...	3
Andre	8

Efterstaaende findes, forsaavidt de ikke rettelig er anbragte andetsteds i Festskriftet, Billederne af de omhandlede nu værende Tillidsmænd, forsaavidt som det er lykkedes at fremskaffe Fotografier — og senere en Fortegnelse over samtlige 87 Tillidsmænd med Oplysning om deres Virketid og Sygekasses Navn.

NUVÆRENDE TILLIDSMÆND, SOM HAR
VIRKET I MINDST 25 AAR

Skomagemester P. C. CHRISTIANSEN. Dbm.
Formand og Kasserer
for Haandværkssv. Sygekasse, Vordingborg

Skomager A. P. OLSEN
Formand og Kasserer
for Aversi Sygekasse

Partikulier KR. SCHRØDER
Formand
for Hove-Flakkebjerg Sygekasse

Gaardejer J. P. JENSEN
Formand og Kasserer
for Baarse Sygekasse

Husmand N. P. ANDERSEN
Formand for Faarevejle Sygekasse

Husmand R. SØRENSEN
Kasserer for Lillehedinge Sygekasse

Lærer P. HANSEN
Formand for Rislev Sygekasse

Gaardejer J. KRISTENSEN
Kasserer for Lyderslev Sygekasse

Husejer N. P. HANSEN
Formand for Skibbinge Sygekasse

Vægter S. CHR. HANSEN
Formand og Kasserer for Ulse Sygekasse

JENS HANSEN
Kasserer for Arb. Sygekasse i Kalundborg

Stenhugger CHR. RASMUSSEN
Formand for Holme-Olstrup Sygekasse

Ekviperingshandler J. P. HANSEN
Formand
for Grevinge Sygekasse

Maskinpasser N. NIELSEN
Kasserer
for Hillerød Arbejderforen.s Sygekasse

Forpagter K. KRISTENSEN
Formand
for Sygekassen »Frem« i Helsingør

Trikotagehandler L. TJÆREBORG
Formand
for Gerlev-Draaby Sygekasse

Husmand J. P. SØRENSEN
Kasserer
for Ramlose-Annisse Sygekasse

KØBENHAVNS AMT

- Kasserer OLE CHRISTIANSEN, Sengeløse. Sengeløse Sogns Sygekasse. Kasserer fra 1885 og fremdeles.
- Fabrikant EDMUND DAVERKOSEN, Brede, Lyngby. Brede Sygekasse. Formand, formentlig fra sidst i Firserne til sin Død 1918.
- Førstelærer L. DYRE, Kildebrønne. Kildebrønne Sogns Sygekasse. Formand fra 1894—1919.
- Sognepræst V. HOLM, Gladsakse. Gladsakse Sogns Sygekasse. Formand fra 1871—1906.
- Lensgreve HOLSTEIN LEDREBORG, Ledreborg. Herslev-Gevninge Komm. Sygekasse. Formand fra 1867—1893.
- Lensgreve HOLSTEIN LEDREBORG, Ledreborg. Ousted-Allerslev Komm. Sygekasse. Formand fra 1867—1895.

- Gaardmand ANDERS JØRGENSEN, Svogerslev. Kornerup-Svogerslev Komm. Sygekasse. Formand fra omkr. 1882—83 til 1913.
- Gaardejer ANDERS LARSEN, Hvissinge Mark. Hvissinge Sygekasse. Formand fra 1873—1899.
- Lærer V. MÜLLER, Skovhastrop, Hvalsø. Hvalsø-Særløse Sygekasse. Formand fra 1884—1915.
- Fisker P. OLSEN, Skovshoved. Ordrup-Skovshoved Sygekasse. Formand fra 1895 og fremdeles.
- Tømrer HANS PEDERSEN, Karlslunde. Karlslunde Sogns Sygekasse. Formand fra 1896—1921.
- Cand. jur. Skoleinspektør R. POULSEN. Sygekassen for den danske Arbejderforening for Roskilde og Sct. Jørgensbjerg. Formand fra 1883 til 1921 incl.
- Gaardejer PETER CHR. SCHNACK, Ølsemagle. Ølsemagle Sogns Sygekasse. Formand fra 1877—1909.

FREDERIKSBORG AMT

- Kontorbestyrer C. TH. ANDERSEN, Hillerød. Hillerød Arbejderforenings Sygekasse. Kasserer fra 1892—1900. Formand fra 1900 og fremdeles.
- Forvalter C. ANDERSEN, Nivaa Teglværk. Nivaagaard og Nivaagaards Teglværks Sygekasse. Formand fra 1882—1916.
- Smed JULIUS BILLE, Nøddebo. Nøddebo Sygekasse. Formand fra 1877—1904.
- Skomagermester ANDERS HANSEN, Hørsholm. Hørsholm anerkendte Sygekasse. Formand fra 1885 og fremdeles.
- Skomager JOHS. HERTZMANN, Brønsholm. Brønsholm gamle Sygekasse og Brønsholm og Omegns Sygekasse. Formand fra 1891—1919.

- Sognefoged ANDERS JENSEN, Helsingør. Helsingør-Valby Sogns Sygekasse. Formand fra 1869—1906.
- Træskomager CHRISTIAN JØRGENSEN, Kalsbæk. Blidstrup Sogns Sygekasse. Formand fra 1890—1919.
- Sognepræst K. KAYSER, Kyndby. Kyndby Sogns Sygekasse. Formand fra 1892—1922.
- Førstelærer J. P. KRISTIANSEN, Melby. Melby Sogns Sygekasse. Kasserer fra 1900—1925.
- Forpagter K. KRISTENSEN, »Mariendal«, Kongevejen, Helsingør. Sygekassen »Frem«, Helsingør. Formand fra 1902 og fremdeles.
- Kasserer H. MORTENSEN, »Pax«, Badevej, Helsingør. Sygekassen »Frem«, Helsingør. Kasserer fra 1902 og fremdeles.
- Maskinpasser N. NIELSEN, Hillerød. Hillerød Arbejderforenings Sygekasse. Kasserer fra 1900 og fremdeles.
- Husmand NIELS OLSEN, Bybjerg, Ourø. Ourø Sygekasse. Formand fra 1876—1906.
- Træskomand NIELS OLSEN, Gandløse. Gandløse Slagslunde Sygekasse. Leder fra 1875—1908.
- Husmand JENS P. SØRENSEN, Ramløse. Ramløse-Annisse Sygekasse. Kasserer fra 1902 og fremdeles.
- Trikotagehandler L. TJÆREBORG, Jægerspris. Gerlev-Draaby Sygekasse. Formand fra 1901—1927.

HOLBÆK AMT

- Husejer N. P. ANDERSEN, Liselund pr. Faarevejle. Faarevejle Sogns Sygekasse. Formand fra 1893 og fremdeles.
- Fabrikant O. VEDEL BIRCK, Bircksgade 1, Kalundborg. Arbejdernes Sygekasse i Kalundborg. Formand fra 1874—1908.

Sygehusinspektør, Kammerraad BOECK, Merløse Sogns Sygekasse. Formand fra 1871—1905.

Birkefuldmægtig C. GARDE, Tranebjerg. Syd Samsø Sygekasse. Kasserer fra 1867—1900.

Ekviperingshandler J. P. HANSEN, Grevinge. Grevinge Sogns Sygekasse. Formand fra 1897 og fremdeles.

Kasserer JENS HANSEN, Holbækvej 27, Kalundborg. Arbejdernes Sygekasse i Kalundborg. Kasserer fra 1898 og fremdeles.

Skomager A. E. HAAGENSEN, Tranebjerg. Syd-Samsø Sygekasse. Formand fra 1872—1901.

Etatsraad D. HVIDT, Frihedslund pr. Ruds Vedby. Sæby-Hallenslev Sygekasse. Formand fra 1889—1920.

Husmand HANS PETER JENSEN, Igelsø. Kvandløse Sogns Sygekasse. Formand fra 1901 og fremdeles.

Lærer TH. KRISTENSEN, Mørke Skole pr. Mørkøv. Mørke Sogns Sygekasse. Formand fra 1891—1917.

Lærer L. MANNICHE, Mathildevej 7, Kbhvn. F. Sval-lerup Sygekasse. Formand fra 1881—1913.

Væver HANS NIELSEN, Ørslev. Ørslev Sogns Sygekasse. Formand fra 1870—1913.

Gdr., Sognefoged JENS NIELSEN, Buttrup. Buttrup-Tudse Sygekasse. Formand fra 1873—1906.

Bødker JENS PETER NIELSEN, Gislinge. Gislinge Sogns Sygekasse. Formand fra 1895—1921.

Lærer J. NIELSEN, Trønninge. Kundby Sogns Sygekasse. Formand fra 1869—1901.

Gartner CHR. PETERSEN, Lerchenborg, Kalundborg. Aarby Sogns Sygekasse. Formand fra 1884—1909.

Gaardejer VILHELM PETERSEN, Stenlille. Stenlille Sogns Sygekasse. Formand fra 1894—1922.

Lærer L. RATHIE, Arnakke. Aagerup Sogns Sygekasse. Formand fra 1870—1906.

Forretningsfører JOH. SØRENSEN, Udby. Udby Sogns Sygekasse. Formand fra 1892 og fremdeles.
Lensbaron ZYTPHEN-ADELER, Dragsholm pr. Hørve. Jyderup-Holmstrup Sygeforening. Formand fra 1870—1905.

SORØ AMT

Lærer NIELS BACH, St. Jørgensgade 28, Slagelse. Slagelse St. Peders Landsogns Sygekasse. Formand fra 1888 og fremdeles.
Kammerherre C. CASTENSCHOLD, Borreby. Magleby Sogns Sygekasse. Formand fra 1873 (maaske tidl.) til 1912.
Skomager HANS CHRISTENSEN, Sørbymagle. Sørbymagle Sogns Sygekasse. Formand fra 1897—1924.
Snedkermester R. E. CHRISTOFFERSEN. Arbejdere og Arbejdsgiveres Sygekasse i Sorø. Formand fra 1885—1914.
Lærer A. GOMMESEN, Sønderup. Sønderup-Nordrup Sognes Sygekasse. Formand fra 1890—1920.
Tøffelmager L. P. HANSEN, Jernbanegade, Haslev. Sygekassen »Enigheden« af 1860 i Haslev-Frerslev. Formand fra 1890—1916.
Murer HANS HANSEN, Nordrup. Nordrup-Farringløse Sognes Sygekasse. Formand fra 1888—1913.
Parcellist, Sognefoged OLE JENSEN, Stillinge. Stillinge Sogns Sygekasse. Formand fra 1867—1908.
Gartner J. P. JENSEN, Boeslunde. Boeslunde Sygekasse. Formand fra 1900—1926.
Lærer KRAGERUP, Slaglille. Slaglille-Bjernede Sygekasse. Formand fra 1877—1914.
Lærer J. MICHELSEN, Sludstrup. Sludstrup Sogns Sygekasse. Formand fra 1875—1906.

Boelsmand JENS P. NIELSEN, Halseby Mark. Taarnborg Sogns Sygekasse. Formand fra 1887—1926.
Partikulier KRISTOFFER SCHRØDER, Høve. Høve-Flakkebjerg Sygekasse. Formand fra 1896 og fremdeles.
Lærer SØRENSEN, Lundforlund. Lundforlund-Gerlev Sygekasse. Formand fra 1868—1898.

PRÆSTØ AMT

Husmand JENS ANDERSEN, Eskildstrup. Kongsted Sogns Sygekasse. Formand fra 1876—1909.
Skomagermester P. C. CHRISTIANSEN, Valdemarsgade 41, Vordingborg. Haandværkssvendenes Sygekasse i Vordingborg. Formand fra 1886 og fremdeles.
Friskolelærer THEODOR FOG, Sandby. Sandby Sogns Sygekasse. Formand fra 1885—1915.
Kammerherre A. HAGE, Oremandsgaard. Allerslev Sogns Sygekasse. Formand fra 1874—1902.
Lærer P. HANSEN, Rislev. Rislev Sogns Sygekasse. Formand fra 1899 og fremdeles.
Husejer NIELS P. HANSEN, Skibbinge. Skibbinge Sogns Sygekasse. Formand fra 1902 (1. Oktbr.) og fremdeles.
Vægter L. CHR. HANSEN, Nielstrup. Ulse Sogns Sygekasse. Formand fra 1898 og fremdeles.
Pensionist NIELS HANSEN, Salbrovad, Assens. Valløby Sygekasse. Formand fra 1896—1922.
Snedker JØRGEN HANSEN, Høsten pr. Thureby. Dalby-Thureby Sygekasse. Formand fra 1881—1917.
Købmand CARL HARPSØE, Stege. Stege Bys Sygekasse. Formand fra 1886—1915.
Lærer J. HYLLEKVIST, Magleby. Magleby Sogns Sygekasse. Formand fra 1893—1920.

- Gaardmand JENS P. JENSEN, Baarse. Baarse Sogns Sygeforening. Formand fra 1901 og fremdeles.
- Gaardejer, Lægdsmand N. O. JENSEN, Sierslev. Storehedinge Landsogns Sygekasse. Formand fra 1888—1919.
- Lærer JÆGER. Mern Sogns Sygekasse. Kasserer fra 1870—1896.
- Gaardejer JENS KRISTENSEN, Sandager. Lyderslev Sogns Sygekasse. Kasserer fra 1885 og fremdeles (1896—1916 tillige Formand).
- Folketingsmand, Gaardejer HANS J. A. NØHR, Keldby. Møens Arbejderforenings Sygekasse. Formand fra 1875—1909.
- Skomager A. PETER OLSEN, Aversi. Aversi Sygeforening. Formand fra 1899 og fremdeles.
- Husmand HANS PEDERSEN, Jørslev. Karise-Alslev Sygekasse. Kasserer fra 1897 og fremdeles.
- Købmand CHRISTIAN PRIP, Faxe. Faxe-Hylleholt Sygekasse. Formand fra 1872—1902.
- Stenhugger CHRISTIAN RASMUSSEN, Holme-Olstrups Sogns Sygekasse. Formand fra 1901 og fremdeles.
- Dræningsmester NIELS RASMUSSEN, Langebæk. Kallehave Sogns Sygekasse. Formand fra 1868—1898.
- Provst REINZEL, Glumsø. Glumsø-Bavelse Sygekasse. Formand fra 1880—1912.
- Lærer O. C. RYDAHL, Udby, Kasserer for Møens Arbejderforening og Sygekasse fra 1875—1912.
- Lærer SØRENSEN, Frøslev. Frøslev Sogns Sygekasse. Formand fra 1890—1915.
- Husmand RASMUS SØRENSEN, Lillehedinge. Lillehedinge Sogns Sygekasse. Kasserer fra 1898 og fremdeles.

V.

SYGEKASSERNES TIDLIGERE VIRKE,
BELYST VED INDHENTEDE OPLYS-
NINGER FRA ÆLDRE KASSER

*»Saa tage vi frem de gulnede Blade,
og er end Skriften blevet lidt svag,
vi kan dog følge de gamle tilbage
til Organisationens første Dag.«*

Fra en Del ældre Sygekasser er der modtaget Op-lysninger til Brug for nærværende Oversigt, men disse frembyder ikke alle lige stor Interesse, idet det ret naturligt har vist sig, at der er mange Ligheds- punkter mellem de daværende og nuværende Syge- kasser. Ydelserne var selvfølgelig færre og mindre tidligere, fordi Behovet og de økonomiske Vilkaar var ringere; den nuværende Ensartethed, som er bygget op gennem Aarene, manglede ret forklarligt ogsaa, men de regulerende og kontrollerende Be- stemmelser ligner meget de nuværende; der fandtes dog dengang Kasser med en meget stor Karenstid før Ydelsens Indtræden. Bestemmelserne om Kas- sernes Administration svarer endelig ligeledes nogen- lunde til de nugældende. Datidens Kasser 3: de, der op- rettedes i Aarene 1840—70 og navnlig de, der opret- tedes lige efter Krigsaarene, levede altsaa — saavidt man kan skønne — i Virkeligheden paa gode, vel over- vejede Vedtægter, der dog bedredes efterhaanden, som

Erfaringerne voksede. Det, der mest viser Forskellen fra Nutiden, er — som berørt — Ydelsernes Beskedenhed og Befolkningens ringe Ydeevne, som, da de offentlige Tilskud manglede, ofte i høj Grad maatte støttes ved Bidrag fra private, for overhovedet at faa Balance i Regnskabet.

Imidlertid kan der nok fremdrages et og andet af de modtagne Oplysninger, som nuværende Tillidsmænd gerne vil læse, men Stoffet er begrænset, ogsaa fordi mange gamle Kasser ikke har noget Arkiv fra de første Aar; dette er gaaet tabt ved Ildebrand, Lige-gyldighed, Skiften af Tillidsmænd o. s. v. Forhandlingsprotokoller, gamle Vedtægter og Regnskabsbøger mangler saaledes i stor Udstrækning, og man mærker, at Interessen for det historiske, Tanken for Efterkommerne har manglet ved adskillige Kasser. Det er derfor at haabe, at de nuværende Kasser vil have større Interesse for Fremtiden, selv om det kun særligt fordres, at Regnskabsbilagene skal gemmes et kortere Aaremaal. Det skal dog nævnes, at nogle Kasser paa den givne Foranledning har gjort sig den ikke ringe Ulejlighed at sende Afskrifter af gamle Vedtægter, som er fundet i et enkelt Eksempplar hos gamle Medlemmer eller har staaet i en gammel Forhandlingsprotokol. Det bringes ogsaa i Erindring, at det overhovedet kun er et Mindretal af Kasser, der kan føre Virksomheden længere tilbage; naar dette Mindretals Arkiv saa ydermere næsten er tomt, er der selvfølgelig ikke meget at bygge paa. En Del Kasser gik i sin Tid ogsaa i Stykker og genopstod først efter mange Aars Forløb eller blev optaget i nyoprettede Kasser, men uden at Arkivet fra den første Tid blev opbevaret.

Af de Sygekasser, der tilhører de forenede sjællandske Sygekasser, er der saavidt vides kun den

nuværende Sygekasse i Sorø, som i sin Tid har modtaget kongelig Konfirmation af Vedtægterne; denne lyder saaledes:

Vi Christian den Ottende

af Guds Naade Konge til Danmark, de Denders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg

Sjøre vitteligt: at, eftersom for Os allerunderdanigst er bleven ansøgt og begjært Wor allernaadigste Confirmation paa de af Haandværkssvendene i Wor Kjøbstad Sorø i Wort Land Sjælland vedtagne og hermed i Udkast heftede Statuter for en fælles Sygekasse for samtlige Haandværkssvende i bemeldte Kjøbstad, saa ville Wi disse Statuter i alle deres Ord, Clausuler og Puncter, saaledes som de forefindes, allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, ligesom Wi og hermed confirmere og stadfæste samme.

Forbydende Alle og Enhver imod det som foreskrevet staaer, Hinder at gjøre.

Giwet i Wor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, 1ste Marts 1842.

Under Wort Kongelige Segl.

Efter Hans Kongelige Majestæts allerhøjeste Befaling.

(Fire Underskrifter.)

/ sign.

Nævnte gamle Kasse bestyredes iøvrigt af 3 Medlemmer, hvoraf de to hver Uge opkrævede Svendenes ugentlige Bidrag (4 Skilling), og hver Mandagften blev disse Bidrag nedlagt i en med 3 Laase forsynet Kasse, hvortil hver af Bestyrelsen havde sin Nøgle. Indskudet var 1 Mark, som deltes mellem de to Opkrævere, og Sygehjælpen var 1 Rbd. ugentlig. Regnskabet skulde forelægges Byfogden forinden Generalforsamlingen.

En Del af de gamle Kasser var oprettede udelukkende for Arbejdere ved et bestemt Gods, for Skov-

arbejdere alene, for en Arbejderforenings eller Haandværkerforenings Medlemmer eller, som tidligere omtalt, for et bestemt Fag; enkelte af de sidstnævnte er tilbage, men iøvrigt er Flertallet som bekendt nu blandede Kasser, som optager enhver ubemidlet Person indenfor Kommunen. Tidligere var Omraadet ofte meget omfattende, idet det angik adskillige Kommuner; alligevel var Medlemstallet tidt ringe, og Bidraget ofte fastsat efter Hartkornet; der fandtes ogsaa enkelte Kasser, som dengang havde Afdelinger for bemidlede Medlemmer. Naar Tilgangen i nogle Tilfælde var ringe, skyldtes det bl. a., at Landarbejdere, Husmænd og Inderster, som jo ikke sjældent var knyttede til bestemte Godser, hvorfra de fik Lægehjælp og Medicin, ikke ønskede at indmelde sig i Kasserne af Frygt for at miste Sygehjælpen fra Godserne.

Oprettelsen af Sygekasser i gamle Dage skyldtes ogsaa ofte ret tilfældige Omstændigheder, hvilket efterstaaende tvende Redegørelser vil udvise:

I November Maaned i Aaret 1866 gik der nogle Folk og arbejdede paa Roskildelandevejen i Glostrup. En Dag, Vejret var regnfuldt, gik Arbejderne ind i et Hus, som den Gang laa dér, hvor Kildevejen og Bryggeriet ligger. I dette Hus boede en Mand ved Navn F. C. og hans Hustru Line. Hos disse Folk fandt Arbejderne altid Husly, og det manglede heller ikke paa en lille Kop Kaffe; det kunde ogsaa træffe, at én havde lidt paa Flasken, som da blev hældt i Kaffen, hvilket selvfølgelig livede op baade i Kaffen og paa den, der drak deraf. Da man saaledes en Dag sidst i November sad i Ly hos Line Frederiks, kom det paa Tale, hvor drøjt det var, naar Sygdommen trykkede Folk i deres Stilling, og hvilke sørgelige Eksempler man havde derpaa. En af de tilstedeværende foreslog da, at man

skulde søge at faa oprettet en Sygeforening for Glostrup i Lighed med, hvad man allerede havde andre Steder. Dette Forslag vandt almindelig Tilslutning blandt alle de tilstedeværende Mænd, og en Mand gik allerede Dagen efter til en Naboby for at faa et Eksemplar af Lovene for denne Bys Sygekasse, medens en anden Mand indvarslede til et Møde om Søndagen den 1. December hos F. C. Paa dette Møde, hvortil 18 af Glostrups Husmænd var kommet til Stede, oprettedes saa en Syge- og Ligkasse; desuden valgte man en Bestyrelse, efter at alle tilstedeværende Mænd med deres respektive Hustruer havde indmeldt sig og forpligtet sig med deres Underskrift til at overholde de vedtagne Love, saa længe de var Medlemmer af Foreningen. De samtidig indbetalte Indskud medførte, at Kassen startede med et Grundfond paa 6 Rdl. og en Kassebeholdning paa 3 $\frac{1}{2}$ Rdl.

I December 1867 var der en Begravelse paa Gentofte Kirkegaard; det var en Smed fra Skovshoved, der blev jordet, og der var mødt op en Del af den Afdødes Venner og Bekendte fra Ordrup og Skovshoved. Fra denne Begravelseshøjtidelighed fulgtes nogle Mænd hjemad. Ganske naturligt faldt Talen paa det vanskelige for Smaafolk i at afse de ret store Beløb, som det kostede at faa de afdøde begravede paa en pæn Maade. Diskussionen blev mere og mere ivrig, og tilsidst naaede man til fuld Forstaaelse af, at der maatte gøres noget i Retning af gensidig Hjælp og Støtte, og denne Tanke greb de hjemaddragende Skovsere saa stærkt, at man endnu den samme Aften i en Fiskers Hjem i Skovshoved fik afholdt et lille Møde, og her stiftedes »Skovshoved og Omegns Sygekasse-Forening«. — De gamle havde ofte ikke langt fra Tale til Handling, og den fattige Smeds Begravelse

gav saaledes Stødet til Oprettelsen af en Sygekasse. Navnet »Sygekasse« brugtes ikke som nu overalt i Sygekasserne for blot 40—50 Aar siden; ofte kaldtes de Understøttelsesforeninger, Hjælpekasser o. lign., ligesom Navnene paa Kasserne paa Landet, i Lighed med Haandværkerkasserne i Byerne, ikke sjældent omtalte, hvilke Personer der særlig kunde optages, f. Eks. Tyender og Inderster.

Betegnelsen »Understøttelsesforening« var bl. a. betinget af, at Hjælpen var af forskellig Art, Sygehjælp, Begravelseshjælp og Alderdomshjælp, men ogsaa af, at der ikke ydedes fuld Forsikring i de forskellige Retninger, men kun en Understøttelse, der, som nævnt, ofte var meget beskeden i alle tre Retninger. Begravel-seshjælpen kunde være paa 2—6 Rdl. (eller 10—30 Kr.), afpasset efter Medlemstiden, eller om den gjaldt en Mand, Kone eller et Barn, og Alderdomshjælpen udgjorde ofte kun 10—20 Kr. aarlig. Undertiden dannedes der først en Alderdoms- eller Understøttelsesfond af Syge-kassens Overskud, inden Alderdomshjælpen ydedes; men der blev dog ogsaa afkrævet Bidrag til Ydelse af Alderdomshjælpen, 25 Øre Kvartalet f. Eks., og denne ydedes i Almindelighed fra det 60. Aar efter en vis Medlemstid, f. Eks. 20 Aar. Ved Udmeldelse af Sygekassen eller død før det 60. Aar tilbagebetales i nogle Kasser det indbetalte Bidrag.

Der var ogsaa mange Sygekasser, der laante Penge ud til Medlemmerne, men Renten var ofte $\frac{1}{2}$ % maanedlig, saa det var just ikke billige Laan. Laanene, der undertiden var paa 10 Rdl. (med 7 Sk. i maanedlig Rente), senere 40—50 Kr., var altid kærkomne for Medlemmerne, men Afdragene ikke; det kunde ofte være flere Aar, inden Laanet blev betalt. I en Sygekasse kunde Medlemmerne laane 100 Kr., som skulde tilbagebetales

inden en bestemt Termin, men det gik meget ofte saaledes, at den Dag, Pengene skulde falde, mødte Medlemmet ogsaa med Beløbet og betalte, men laante samtidig Beløbet paany. Følgen var, at mange af Laanene blev konstante. Disse Laan var oprindelig beregnet paa at hjælpe Medlemmerne under en øjeblikkelig Forlegenhed, saa de f. Eks. kunde forsyne sig med Vinterbrændsel; men de blev en Plage for Administrationen, thi man maatte stadig ligge paa Jagt efter Afdrag og Renter, og dette medførte ofte ubehagelige Sammenstød. Nu er denne Virksomhed heldigvis ophørt for Sygekassernes Vedkommende, men forekommer inden for enkelte af Begravelseskasserne.

Som andetsteds omtalt, var Kassernes økonomiske Forhold som Regel ringe i tidligere Tider; ofte var det saaledes Gaardmændene, som enten ligefrem oprettede Kassen eller paa en vis Maade garanterede Kassens Eksistens ved at tegne sig som Æresmedlemmer, eller bidragydende Medlemmer; undertiden fandtes der i Smaakasser paa ca. 100 nydende Medlemmer omtrent lige saa mange kun bidragydende Medlemmer; nu er der ikke saa mange tilbage mere i Kasserne af den sidste Slags Medlemmer. Der fandtes ogsaa dengang Egne, hvor alle Gaardmændene gav Løfte om fri Kørsel efter Læge m. v. til Sygekassemedlemmerne.

Sygekasserne blev overhovedet ofte betænkt med Gaver fra forskellig Side, men de var ikke lige store alle Tider; saaledes oplyser en Kasse, at en Sognefoged i Anledning af sit Embedsjubilæum skænkede Kassen 1(!) Mark.

Kasserne fik ogsaa Indtægter gennem Bøder; i nogle Kasser maatte Bestyrelsesmedlemmerne saaledes

betale 3 Skilling i Bøde hver Gang de udeblev fra et Møde. I en Haandværkerkasse maatte forsømmelige Forstandere ogsaa betale 1 Rdl. i Mulkt til »Ædel-Anvendelses-Bøssen«.

Paa de Egne, hvor der laa et Gods eller en Stiftelse (Kloster), fik Sygekasserne ofte betydelig Støtte fra disse Ejendomme, ligesom det undertiden var Godset, der foranledigede Kassen oprettet. Bidragene fra Godserne, der oftest ejedes af Adelsmænd: Grever og Baroner, kunde udgøre et vist aarligt Beløb, men ogsaa en større Kapital til Starten — eller tilfældige betydelige Tilskud — eftersom Kassens økonomiske Forhold føjede sig. Det hændte ogsaa, at Godsejere m. fl., ved deres Sølvbryllupper el. lign, betænkte den lokale Kasse med et større Beløb. At Godsejeren betalte hele Medlemsbidraget til Kassen for alle Gaardens Folk, var heller ikke ukendt.

Blandt de Godser paa Sjælland, som har betænkt lokale Sygekasser og disses Alderdoms- og Begravelseskasser kan nævnes Selchousdal, Kongsdal (Konseilspræsident ESTRUP), Baroniet Løvenborg og Godsejer HAGE, Nivaa, men særlig Grevskabet Lerchenborg; dette var meget interesseret i Sygekassers Oprettelse, og dets Besidder, Grev LERCHE, meddelte endda i 1886 de paagældende Sygekasser, at det fremgik af hans afdøde Faders efterladte Optegnelser, at Faderen havde ønsket, at et større Beløb af hans efterladte Formue Tid efter anden skulde uddeles til Alderdomsfond og Grundfond for Sygekasser i de Sogne, hvor Grevskabet Lerchenborg og Aggersvold havde haft Gods. Denne Uddeling fandt da ogsaa Sted.

Nogle Sygekasser fik ogsaa tildelt Legater fra Godser og private, deriblandt flere fra gamle, mangeaarige Formænd, som ønskede at betænke Kassen ved deres

Fratræden; saadanne Legater optræder ogsaa nu og da paa Sygekassernes Regnskaber. Overskud fra Tiende-Gilder paa Godserne tilfaldt undertiden ogsaa Sygekasser. Det hændte endelig ogsaa i adskillige Tilfælde, at de paagældende Godsejere selv var Formænd for Kasserne i mange Aar, som f. Eks. Lensgreve C. E. M. HOLSTEIN-LEDREBORG, Lensbaron ZYTPHEN-ADELER, Dragsholm, Kammerjunker F. TILLISCH, Godsejer SELCHAU og Etatsraad D. HVIDT, Frihedslund; dette Forhold har da ogsaa været kendt ved enkelte Kasser indtil for faa Aar siden.

Adskillige Kasser er oprettede paa Foranledning af Sognepræster, og i en Del af dem var Præsterne saa Formænd i lang Tid. Som Sjaelesørgere besøgte Præsterne naturligvis de syge, men der er Kasser, som beretter, at Besøgene ikke altid var lige velkomne. Grunden oplyses dog ikke. Har Præsten haft stor Interesse for Kassens Økonomi, har der vel af og til været Grund til at »tale Donner« til Simulanter, og dette har naturligvis ikke været velset. Nu er der vist ingen Præster mere som Sygekasseformænd paa Sjælland, men endnu mange Lærere; disse er da ogsaa bedre Regnemestre end Præsterne, hvad Kassernes Administration nu ogsaa kræver, men Præsterne har i mange Tilfælde udrettet et betydeligt Arbejde ved at slaa til Lyd for Sygekassesagen og holde Befolkningen samlet om den.

Det sker endnu rundt omkring i Landet, at Sygekasser søger at skaffe sig Penge ved Afholdelse af Fester og Basarer, ligesom mange andre Foreninger; men denne Fremgangsmaade aftager mere og mere; det offentlige yder jo nu store Tilskud, og den private Offervillighed er bl. a. derfor — som ogsaa andetsteds omtalt — og ret naturligt forresten — aftaget. Mange

Kasser fester vel ved deres 25—50—75 aarige Jubilæer, men disse Fester tjenes der meget sjældent paa, tværtimod, de kræver oftest Tilskud af Sygekassens Midler. I gamle Dage og helt op til 1915 afholdt imidlertid mange Sygekasser Fester for at tjene Penge til Styrkelse af Kassens Økonomi, og paa de paagældende Egne gaar der endnu Ry af de mest livlige Fester, og dem, der gav betydelige Overskud. I Firserne sendte Sygekasserne en Deputation til Birkedommer ØLLGAARD med Andragende »betræffende« Beværtninger ved Fester og Basarer til Fordel for Sygekasserne, og det fortælles, at Birkedommeren tog særdeles venligt mod Deputationen og lovede ogsaa at konferere med sine nærmeste Kolleger om Sagen.

Festerne afholdtes ofte i de lokale Skove eller Slots-parker, som blev stillede til Raadighed; særlig skal nævnes Festerne paa Borreby, hvor Kammerherre CASTENSCHILD (Helten fra Skanse Nr. 2, 1864) støttede paa mange Maader, bl. a. ved betydelige Penge-gaver, for at fremskaffe store Overskud. Ved en Fest dansedes der endda i selve Riddersalen paa Borreby Slot.

Festerne gav dog ikke altid Overskud, hvad efterfølgende lille »sørgmuntre« Regnskab for en Landkasse, fra Kassereren til Provsten, som var Formand, udviser:

Indtægt	Udgift
Salg af Billetter til	Fortæring til Deli-
Komedien 25 00	tanter og Medhjælp 13 30
Indkommet ved en	3 Musikere à 5 00. . 15 00
lille Dans 9 50	Avertissementer 2 40
Salg af Programmer . 0 30	4 <i>tl.</i> Lys à 65. 2 60
	Tillavning og Papir
	til Billetter 1 50
Ialt . . . 34 80	Ialt . . . 34 80

»Da vores Delitantforestilling til Fordel for Sygekassen ikke fandt den forventede Tilslutning, saa maa jeg beklage, at Udfaldet blev som ovenstaaende Regnskab udviser, nemlig: Intet Overskud«, tilføjer Kassereren.

Nedenstaaende Uddrag fra en Prolog ved en Landkasses Fest fortæller ogsaa om Festoverskuddene:

»Saa gik nogle Aar, vel hele fem,
vore Penge tog til at svinde.
Vor hele Styrelse og Venner af dem
var ude for Raad at finde.
Man laved Basar i »Kohave Skov«,
og aldrig jeg glemmer de Dage,
Mændenes Slid, Konernes Sjov,
og se alt det, Sul, Brød og Kage.
Hvor var det dog herligt, da Dansen gik
— at danse sikkert er sundt.
Skoven genlød af lystig Musik,
og den Gang dansedes der rundt.
Man spøjte og lo, drak og spiste,
vist flere Dage i Træk,
og fik ikke Bugt med det sidste —
for ved Auktion man solgte det væk.
Af Penge blev der nok til Tider lange,
men ak, den Gang man brugte alt for mange.«

Ogsaa paa anden Maade søgte Sygekasserne at skaffe Penge; nogle erhvervede et Forsamlingshus i Haab om at faa Pengene godt forrentet, men det modsatte blev ofte Tilfældet. Andre erhvervede Dansegulve; de tjente bedre ved Festerne. En Kasse anskaffede sig en Kegelbane, som baade unge og ældre morede sig med, saa denne Kasse tjente ogsaa Penge.

Trods al Interesse fra forskellig Side kneb det — for-

uden med Økonomien — dog ogsaa med at holde sammen paa Medlemmerne. Forstaaelsen af Sagens Betydning manglede, men ogsaa Krigsaarene 1848—50 svækkede Medlemsbestanden i de daværende faa Kasser, og Tilgangen til dem. Efter den ulykkelige Krig i 1864 forstod Befolkningen bedre Sygekassesagens store Mission. En Kasse fortæller, at de Medlemmer, som ikke var indkaldte i 1848—50, sendte Skraa, Røgtobak m. m. til de indkaldte Medlemmer, for at glæde dem og minde dem om Medlemsskabet. Det kan i denne Forbindelse nævnes, at der trods Genvordighederne dog har været mange trofaste Medlemmer i Kasserne; der findes saaledes nu Personer med 50—60 Aars Medlemsskab.

Ligesom Præsterne i gamle Dage værnede Sygekasserne, saa har ogsaa mange Læger bidraget til Kassernes Oprettelse og i Aarevis virket for dem for et meget beskedent Honorar; adskillige Kasser beretter om Læger, hvis Honorar, f. Eks. i 1860—70, udgjorde en rund aarlig Sum, som udregnet pr. Medlem kun udgjorde 50 Øre—1 Kr. aarlig; en Læge i Holbæk Amt indgik ogsaa i 1870 Akkord med Sygekassen, som havde 82 Medlemmer, om at behandle samtlige Medlemmer for 20 Rdl. aarlig; en Læge paa Samsø fik for en lignende Praktis i 1869 25 Rdl., endda med Forpligtelse til ogsaa at besøge Tandudtrækning.

Efterstaaende Kontrakt fra 1874 viser dog, at Lægehjælpen ogsaa blev betalt bedre — samt at man dengang kunde indgaa vel formede Kontrakter.

LÆGEKONTRAKT

Undertegnede, praktiserende Læge i Glumsø, slutter herved Kontrakt med Sygeforeningen for Husmænd og Indsiddere i Glumsø og Bavelse Sogne, om at udføre denne Forenings Lægeforretninger.

Jeg lover at behandle den Syge samvittighedsfuldt, have Foreningens Tarv for Øie samt være Bestyrelsen behjælpelig med at paasee, at Hjælpen ikke misbruges eller overstiges.

I Lægehonorar tilkommer der mig for hvert Medlem, som Foreningen tæller beregnet efter Gjennemsnit hele Aaret, hvad enten Sygdom har fundet Sted eller ikke, 2 Kroner aarlig, for store Operationstilfælde desuden 2 Kroner og for Barselstilfælde 4 Kroner. For egen Befordring til Foreningens Syge tilkommer der mig i Glumsø Sogn 1 Kr. pr. Tour, i Bavelse Sogn 1 Krone 33 Øre pr. Tour.

De i Lovenes § 2 nævnte eventuelle Attester udsteder jeg gratis, forsaavidt Vedkommende bliver Medlem af Foreningen.

Den Syge er paa mit Forlangende pligtig at forevise mig sit Medlemskort — Foreningens Formand giver mig nøjagtig og betimelig Meddelelse om Af- og Tilgang af Medlemmerne.

Denne Kontrakt, som i alle sine Enkeltheder er bindende for Foreningen og mig, kan kun opsiges med $\frac{1}{4}$ Aars Varsel, og da Kontraktsaaret falder sammen med Kalenderaaret, skal gyldig Opsigelse ske forinden 1ste Oktober.

Naar Foreningen opsiger Kontrakten, skeer det efter Generalforsamlingsbeslutning, naar Halvdelen af samtlige Foreningens Medlemmer samtykke.

Denne Kontrakt, som paa Foreningens Vegne er medundertegnet af dennes Formand, udstedes in duplo, den ene til Foreningen, den anden til Undertegnede.

Klosterlæge PALUDAN-MÜLLER, Gisselfeld berømmes meget af en Række Sygekasser for sit store uegenyttige Arbejde, bl. a. fordi han i over 20 Aar indtil 1907 kun krævede 3 Kr. aarlig pr. Familie for Ydelse af Lægehjælp.

Har det Arbejde, som Godsejere, Præster og Læger har udrettet for Kasserne i deres første Virketid været af stor Betydning, saa gælder dette ikke mindre om de mange »menige« Mænd, Landbrugere som Haandværkere, der gennem en Række af Aar personlig, Dag ud og Dag ind, virkede for Kasserne ved enhver Lejlighed; de paagældende Kasser har da ogsaa søgt

at vise deres Taknemmelighed, bl. a. ved at rejse Gravmonumenter for disse bortgaaede Tillidsmænd.

En Del Kommuner har ogsaa ydet Kasserne Støtte i gamle Dage, ligesom nu; af de indsendte Oplysninger fremgaar det, at Kommunebidragene først begyndte at flyde omkring 1860—70 og varierede fra ca. 25 Øre til ca. 1 Kr. aarlig pr. Medlem; undertiden skulde Tilskuddene alene bruges til Betaling af Kontingent for trængende Medlemmer.

Med Hensyn til andre ejendommelige Enkeltheder fra Kassernes Vedtægter i gamle Dage, kan, med Hensyn til Medlemmers Optagelse, oplyses, at i nogle Kasser maatte man ikke lide af »nogen Slags hemmelige eller aabenbare Sygdomme« ved Optagelsen, ligesom der fandtes Kasser, hvori Medlemmerne selv afgjorde ved Afstemning, om en indmeldt Persons Helbredstilstand var saaledes, at han kunde optages som Medlem.

Ydelserne var som omtalt meget beskedne, ofte kun en Pengehjælp paa 1 Rdl. om Ugen til Manden og 5 Mk. til Konen, i indtil 13 Uger; men Hjælpen kunde undertiden indtræde paany, efter at der var hengaaet nogle Uger, eller hvis Fortsættelsen var vedtaget af en Generalforsamling; dette kunde ogsaa ske, naar en Hustru var syg, og Manden maatte forsømme sit Arbejde for at pleje hende. Ydede Kassen Pengehjælp alene (fra $\frac{1}{2}$ —1 Rdl. ugentlig), var Kontingentet ofte paa 2—4 Sk. ugentlig, senere 5 Øre ugentlig, men ugifte Personer af begge Køn betalte ikke sjældent »i alle Maader kun halvt«.

Ydede Kasserne Lægehjælp, Medicin og Lægekørsel (ogsaa Nattekørsel efter Lægen), var Ydelsen til det enkelte Medlem ofte begrænset, f. Eks. til 30 Kr. aarlig ialt.

Efterfølgende Bestemmelse er heller ikke uden Interesse for Nutiden:

»Husmoderens eller Husfaderens Forældre eller Svi-
gerforældre ydes samme Hjælp som Husfaderen eller
Husmoderen, for saa vidt de opholder sig i samme
Hus og gaar til samme Bord. En Enkes Bestyrer og
en Enkemands Husholderske skal erholde samme
Hjælp, som om Vedkommende var Mand og Kone«.

En Sygekasse havde den Bestemmelse, at for al-
mindelig Koldfeber fik Mænd og Enker kun 30 Øre
og gifte Koner 20 Øre i Dagpenge.

Overflytningen kom, som andetsteds omtalt, først i
Gang i 1877, men der var Kasser, som ved Mem-
bers Fraflytning betalte en Trediedel af de indbetalte
Bidrag tilbage, naar vedkommende havde været Mem-
lem mindst 1 Aar.

Krigstiden indvirkede ogsaa paa Indholdet af Kas-
sernes Vedtægter, hvilket efterfølgende Bestemmelse
viser:

»Skulde et Medlem komme hjem i saaret Tilstand,
gaar han ind i sine gamle Rettigheder. Hvis et Mem-
lems Hustru, hvis Mand er indkaldt til Krigstjeneste,
tilfældig ikke er i Stand til at betale sit Kontingent,
skal en Generalforsamling sammenkaldes for at over-
veje, hvorledes der skal handles«.

Hvad Sygekassernes Ledelse angaar, kan nævnes
forskellige ejendommelige Bestemmelser, f. Eks.:

»Den, som forsætlig begaar Svig eller Bedrageri
overfor Kassen, udskrives eller nedsættes i en anden
Medlemsklasse uden Stemmeret eller Adgang til nogen
Tillidspost«.

I en gammel Haandværkerkasses Vedtægt fandtes
følgende Bestemmelse: »Forstanderen har paa enhver

Forsamlingsdag ved Opklopning med Skafferstokken at paabyde Taushed, medens Kassen er aaben, paa det at ikke Forhandlingens Orden skal forstyrres ved uvedkommende og upassende Tale; skulde Ordstrid, Tobaksrygning eller andre Uordener finde Sted i ovennævnte Tid, da maa de Paagjældende erlægge en Mulkt af 1 Kr. til Bøssen, som Forstanderen har at paabyde«.

En gammel Landsygekasse havde en Vedtægtsbestemmelse om, at Bestyrelsen, hvis der var Uro ved Møderne, kunde standse Forhandlingerne, fortsætte Mødet en anden bestemt Dag og om fornødent søge Politiets Assistance for Kassens Regning.

Begge Bestemmelser viser, at der i gamle Dage herskede mindre Frihed under Møderne end nu, men ogsaa, at Stemningen til Tider maatte kunne være vel høj.

Generalforsamlingerne afholdtes ofte i Skolestuen, og Stemmeafgivningen var ikke altid moderne; i en gammel Kasse fortælles saaledes, at naar Formanden (en Proprietær) foreslog noget, saa var Medlemmerne instruerede om, at de blot skulde »nikke« som Tegn paa, at de stemte for Forslaget.

Kassernes Ledelse kaldtes undertiden for en Direktion, og »Directeurerne« valgtes ofte for 3 Aar ad Gangen. Betegnelsen »Styreforstander« var heller ikke ukendt. Iøvrigt kunde Ledelsen ved Bestyrelsesmøderne, der ofte afholdtes paa Omgang hos de forskellige Bestyrelsesmedlemmer, have det ret hyggeligt. I en gammel Landkasse havde de saaledes den Skik, at hver Deltager betalte 10 Øre, mod at Værten trakterede med varme Æbleskiver og Snapse.

Ved Sygdomstilfælde skulde vedkommende Tilsynsmand undersøge Sygdommens Beskaffenhed og raad-

føre sig med vedkommende, om det var nødvendigt at hente Lægen eller blot konsultere ham. I begge Tilfælde fordredes i nogle Kasser Billetter fra Formanden, forsynede med Foreningens Segl.

Ved Restance af Kontingentet »eller andre Sager Foreningen vedkommende«, bestemte Vedtægterne ikke sjældent, at Medlemmerne i Tilfælde af Søgmaal var underkastede Forordningen af 25. Januar 1828 om den hurtige Retsforfølgning; og i en Sygekasse maatte i 1866 samtlige Medlemmer underskrive følgende Erklæring i Foreningens Protokol, før de blev optaget:

»Vi undertegnede, Medlemmer af N. N. Sogns Sygehjælpeforening, forpligter os herved til at holde os Foreningens Love efterrettelig og opfylde alle de Forpligtelser, som iflg. disse ere eller maatte blive os paa lagte; saa erklærer vi ogsaa, at hvis vi nogensinde skulde udeblive udover 14 Dage fra Forfaldsdagen at regne med de i § 3 nævnte Bidrag, Bestyrelsen da har Ret til at gjøre sig betalt ved Udpantning hos de Paa-gældende. I alle slige Tilfælde ere vi undertegnede Forordningen af 25. Januar 1828 underkastede.

Ingen kan optages i Foreningen uden at have underskrevet denne Erklæring.«

Man træffer ogsaa Bestemmelser, der viser, at Bestyrelserne holdt Justits over Medlemmernes Opførsel, f. Eks.: »Der optages kun Personer med et uplettet Rygte, som fører et ordentlig og ædrueligt Liv«, eller: »et Medlem kan udelukkes, naar det tillader Ungdommen eller andre jævnlige at samles i dets Hus, for der at tilbringe Tiden med Kortspil eller anden daarlig Tidsfordriv, samt naar det selv ofte deltager i saadanne Sammenkomster«. Disse Bestemmelser blev haandhævet, thi af en bestemt Forhandlingsprotokol fremgaar, at 4 Medlemmer var indkaldt for Besty-

relsen; dog mødte kun de 2, og de forklarede, »at de ikke havde deltaget i noget ulovligt; der var nok sunget nogle Sange, men de kunde ikke erindre Indholdet«. Stemningen har antagelig været høj og Sangene næppe helt høviske, siden de ikke kunde huske Indholdet; men Bestyrelsen har dog ikke villet sætte 4 Medlemmer ud paa en Gang, saa de slap alle med en Advarsel. Ogsaa Politikontorerne tog sig ofte i gamle Dage af Sygekassesagen, thi naar en Haandværkssvend skulde rejse og mødte paa Politikontoret for at faa sin Vandrebog viseret, maatte han tillige møde med et Bevis fra Sygekassen om, at han ikke var denne noget skyldigt. Der var ogsaa Sygekasser, og er maaske endnu, hvor Medlemmerne maatte bøde 25 Øre, hvis de ikke mødte til Generalforsamling; en Bestemmelse, der ofte gav Kassen en god ekstra Indtægt, thi mange vilde hellere ofre en 25 Øre end ofre Tid til Mødet. —

Af foranstaaende vil det fremgaa, at Kasserne i gamle Dage ofte virkede med Bestemmelser, som kan synes underlige for Nutiden, men de har sikkert haft deres fulde Berettigelse dengang.

Kassernes Medlemmer havde dog ikke sjældent slet ingen Vedtægter i de første Aar efter Kassens Opretelse; der fandtes kun én Vedtægt, og den stod i Forhandlingsprotokollen.

VI.

DE MED SYGEKASSERNE FORBUNDNE BEGRAVELSESKASSER

Fra Sygekassernes første Dage havde man de fleste Steder den Opfattelse, at man ikke alene burde yde Medlemmerne Hjælp, saa længe Sygdommens Tryk hvilede over Hjemmene, men man ønskede ogsaa at hjælpe over den Udgift, som en Begravelse jo nødvendigvis maatte føre med sig. Kontingentet for Begravelseshjælp var da indbefattet i Sygekassekontingentet, og det var meget beskedne Beløb, der udbetaltes ved Dødsfald, som oftest 10—30 Kr. Da Sygekasseloven den 12. April 1892 traadte i Kraft, krævedes der imidlertid, om man saa maa sige, en Skilsmisse mellem Syge- og Begravelseskasserne, saaledes at hver Kasse bar sin Risiko, fik særskilte Vedtægter, Regnskab m. v. Ledelsen blev dog fælles. Da mange af disse nye Begravelseskasser imidlertid var vel smaa og derfor let inden for en begrænset Tid kunde faa næsten uoverkommelige Udgifter, saa startede man en Genforsikringsforening, der kunde overtage Forpligtelserne. Under Navnet »De genforsikrede Begravelseskasser i Danmark« begyndte denne sin Virksomhed i Aaret 1899, saaledes at alle Forsikringerne traadte i Kraft den 1. Januar 1900. En Del af de sjællandske Begra-

velseskasser sluttede sig sammen i en Afdeling »Den sjællandske Afdeling af de genforsikrede Begravelseskasser i Danmark« og indmeldte sig straks; senere er flere fulgt efter, men der findes dog Begravelseskasser endnu her paa Sjælland, som ikke har fundet Vej til Genforsikringen. I de første Aar gav Staten et Administrationsbidrag paa 5000 Kr. aarlig til Hoved-

Frk. AGNES KANN
Afdelingens Forretningsfører

foreningen, men dette Tilskud ophørte dog, saa snart Genforsikringen var kommet godt i Gang.

Lærer A. KANN, Fensmark, var, som foran omtalt, en dygtig Agitator for Sygekasserne her paa Sjælland, men han var det i langt højere Grad for Begravelseskasserne, og det skyldes hans Initiativ og rige Evner, at den sjællandske Afdeling har tilkæmpet sig den Anseelse og Position, som den nu er i Besiddelse af. Som Formand og Forretningsfører virkede KANN i 12 Aar, fra Afdelingens Stiftelse til han paa Grund af Sygdom fratraadte i Maj 1912, og det lykkedes ham i dette Spand af Tid at samle 153 Begravelseskasser med

38.600 Medlemmer i Genforsikringen her paa Sjælland. Under sin langvarige Sygdom blev KANN plejet af sin Datter, Frk. AGNES KANN, der ogsaa assisterede ham i Stillingen som Forretningsfører, og det var derfor ret naturligt, at Begravelseskasserne enstemmigt udpegede hende til hans Efterfølger; en Stilling, som Frk. KANN med Pligttroskab og Flid har beklædt siden 1912, til Gavn og Glæde for saavel Bestyrelsen som for Kasserne og disses Medlemmer.

Snedkermester O. LARSEN JENSEN
Afdelingens Formand

Den første egentlige Generalforsamling i den sjællandske Afdeling afholdtes den 29. Maj 1915 i København, idet Medlemsantallet nu var vokset saa meget, at man i Henhold til Genforsikringens Love kunde vælge 3 Medlemmer til Repræsentantskabet. Som disse, der samtidig dannede Bestyrelse for Afdelingen, valgtes, foruden Frk. KANN, tillige Stenhugger N. P. HANSEN, Skibbinge, og Snedkermester O. LARSEN JENSEN, Helsingør. Bestyrelsen konstituerede sig straks med sidstnævnte som Formand. Senere er Fisker N. P. OLSEN, Skovshoved, paa Generalforsamlingen d. 14. Maj 1923,

indvalgt i Bestyrelsen, der endnu bestaar af nævnte 4 Personer. (Billederne af Fisker N. P. OLSEN og Stenhugger N. P. HANSEN findes henholdsvis under 2. og 4. Afsnit.)

Afdelingen tæller nu 229 Kasser med et Medlemsantal paa 92.600 Medlemmer og en samlet Forsikringssum paa 14.120.000 Kr. eller 152 Kr. pr. Medlem. I Begravelseshjælp er der i 1926 udbetalt ialt 120.360 Kr.

De genforsikrede Begravelseskasser i Danmark, der findes i et Antal af 846 med 343.700 Medlemmer, ejer nu en samlet Formue paa 3.810.000 Kr., hvilket maa siges at være et smukt Resultat efter 28 Aars Virksomhed; dette Forhold burde vel egentlig ogsaa være den bedste anbefaling til de Kasser, der endnu ikke har indmeldt sig i Genforsikringen, om at tage Sagen op til Overvejelse til Gavn og Betryggelse for deres Medlemmer. Uden for Genforsikringen findes der saaledes endnu 73 Kasser, alene paa Sjælland.

VII.

» SJÆLLAND «

FORTSÆTTELSES-SYGEKASSE

FOR »DE FORENEDE SJÆLLANDSKE SYGEKASSER«
STATSKONTROLLERET

Sygekasselovens Bestemmelse om, at kun ubemidlede Personer kan være nydende Medlemmer af statsanerkendte Sygekasser, med Ret til Statstilskud o. a. Goder, der af det Offentlige skal udredes til de ubemidlede Medlemmer, har altid givet Anledning til Uro og medført en Del Bitterhed. At det Offentliges Hjælp kun maatte komme de ubemidlede Medlemmer tilgode, var der ikke noget at sige til; men hvor var Grænsen mellem ubemidlede og bemidlede Medlemmer? Dette Spørgsmaal blev ikke besvaret i de første 8 Aar efter Lovens Ikrafttræden, hvad der sikkert ogsaa var taktisk klogt; men i Aaret 1900 blev der paa Finansudvalgets Foranledning, efter Oplysninger fra Sygekasseinspektoratet, meddelt følgende vejledende Grænser: Indtægt: København 1800 Kr., Provinsbyer 1200—1400 Kr. og Landdistrikterne 800—1000 Kr., med et Tillæg af 100 Kr. for hvert Barn i Hjemmet under 15 Aar. Formuegrænsen ansattes samtidig til 5000 Kr. Den egentlige Arbejderklasse blev dog anset for at være selvskreven som ubemidlede Medlemmer og var derfor heldigere stillet paa dette Omraade.

At der fastsattes Grænser, fandt Sygekasserne var godt; men at det blev saa lave Grænser, havde man dog ikke ventet; thi selv om Pengenes Værdi dengang var større, saa var det dog klart for enhver, at de, der havde noget over disse Grænser, kun havde ringe økonomisk Modstandskraft under haarde Sygdomme, saa de var lige saa trængende til Hjælp som de, der havde under Grænsen. Mærkeligt nok fandt Lægestanden, at de ansatte Grænser var meget høje; man skulde ellers synes, at netop Lægestanden maatte have været interesseret i, at enhver, der ikke havde Evne til at bære Sygdoms økonomiske Byrder, kunde være Medlem af en statsanerkendt Sygekasse.

Som Følge af disse Grænser var der stadig en Del Medlemmer, som maatte udtræde af Sygekasserne; thi den Udvej, at de kunde blive i Kassen med hvilende Medlemsret, uden Ret til Hjælp af Kassen, var der ikke mange, der brød sig om. Disse Medlemmer var derfor som oftest meget uheldigt stillede, thi uden Sygeforsikring kunde de ikke være, og de var saaledes henviste til dyre private Sygeforsikringer, hvor de ofte fik en ret ringe Hjælp i Forhold til Kontingentet; mange af dem var ogsaa blevet for gamle, saa de slet ikke kunde optages i en Sygeforsikring. Disse Grænser medførte som nævnt derfor en Del Uro; thi det var altid pinligt for en Bestyrelse, naar den skulde medvirke til at sætte ikke-ubemidlede Medlemmer, hvoraf mange havde været gode og driftige Støtter for Sygekassen, ud af denne. Men samtidig maatte man selvfølgelig erkende, at naar det offentlige havde begrænset sin Hjælp til kun at komme de Medlemmer tilgode, der i Henhold til de fastsatte Grænser kunde betragtes som ubemidlede, maatte saavel Bestyrelser som Medlemmer rette sig derefter.

Sygekasseinspektoratet foretog ogsaa stadig spredte Undersøgelser af, hvorvidt der fandtes ikke-ubemidlede Medlemmer i Kasserne, og skønt Inspektoratet tog meget nænsomt Hensyn, maatte der stadig slettes en Del Medlemmer; men det var egentlig først, da Lægerne i 1910 i en udsendt Pjece — og en Landstingsmand kort efter — rettede meget skarpe Angreb paa Sygekasserne, som de beskyldte for at have mange bemidlede Medlemmer, som burde slettes, at Centralforeningen tog Sagen op til Behandling. Skønt man var ganske klar over, at de Beskyldninger, der laa til Grund for disse Angreb, var meget overdrevne, var det dog aabenlyst, at der stadig vilde være en Del Medlemmer, hvis økonomiske Forhold forbedredes, saa de ikke havde Ret til at blive i en Sygekasse som ubemidlet nydende Medlemmer; og da langt den største Part af disse Medlemmer ikke kunde undvære en Sygeforsikring, blev Bestyrelsen enig om, at der burde oprettes en Fortsættelseskasse for disse Medlemmer, hvortil de kunde overføres uden Hensyn til Alder eller Helbred, og dér fortsætte deres Sygeforsikring.

Paa Generalforsamlingen d. 24. Oktober 1911 forelagde Bestyrelsen Planen, og det vedtoges med et meget stort Flertal, at Bestyrelsen skulde søge den gennemført. Efter at der i Samarbejde med Sygekasseinspektoratet var udarbejdet Vedtægter for en Fortsættelseskasse, forelagdes disse for Generalforsamlingen i 1912; men daværende Sygekasseinspektør WITTRUP foreslog da — af Hensyn til den forestaaende Revision af Sygekasseloven — at stille Sagen i Bero, da han ventede en Ændring af Sygekasseloven i disse Medlemmers Favør, og dette Forslag blev vi straks enige om at følge.

Ændringen af Sygekasseloven, som skulde blive til

Gavn for disse Medlemmer, bestod i, at enhver stats-
anerkendt Sygekasse skulde have en Afdeling for be-
midlede nydende Medlemmer, hvori disse skulde betale
højere Kontingent og ikke have Ret til Statstilskud
eller andre Goder, som kom de ubemidlede Medlem-
mer tilgode, men iøvrigt nyde samme Hjælp som de
ubemidlede. Det saa jo meget tiltalende ud, og kunde
vi ad den Vej have sygeforsikret de paagældende Med-
lemmer — altsaa blot ved et højere Kontingent — saa
vilde det være udmærket. Men vi blev hurtigt klar over,
at den Udvej var en Skuffelse, thi naar disse Medlem-
mer foruden et højere Kontingent, der mindst skulde
svare til Statstilskudet, ogsaa selv skulde udrede de
Beløb, som Lægerne og Sygehusene tog mere for Be-
handling af dem end for de ubemidlede, saa skulde
der endogsaa meget store Afdelinger til for at bære
Risikoen. Under Forhandlingerne med Lægerne, hvis
Honorar dengang udgjorde 4 Kr. aarlig pr. Medlem,
forlangte Lægerne 10 Kr. aarlig pr. Medlem af dem,
som Lægerne ansaa for bemidlede; men senere næg-
tede de rent ud at indgaa paa en Overenskomst for
disse Medlemmer. Grunden til denne forandrede Op-
træden kender vi ikke; men der fremkom Udtalelser
om, at naar Lægerne paa Sjælland, som det var til-
budt Lægerne i Jylland, blot kunde faa 6 Kr. aarlig
pr. Medlem i Honorar for alle Medlemmer, var det af
mindre Betydning, om der ogsaa fandtes nogle bemid-
lede Medlemmer ved Kasserne, thi saa kunde Lægerne
nok være tjente med ogsaa at behandle disse for
samme Honorar. Vi troede dog ikke, at Lægerne paa
Sjælland vilde have gaaet med til en saadan Fordeling
af Byrderne, og Sygekassernes Bestyrelser kunde selv-
følgelig heller ikke være med til en saa utiltalende
Fremgangsmaade, der afgjort før eller senere vilde

medføre stor Utilfredshed. Forretningsudvalget for de samvirkende Centralforeninger tog derfor Sagen op, og da det mente, at selv store Sygekasser vanskeligt kunde faa en tilstrækkelig stor Afdeling, som selv kunde bære Risikoen, medens det vilde være ganske umuligt for de smaa Sygekasser at gøre dette, anmodede det Lovgivningsmagten om at gøre det til en frivillig Sag for Sygekasserne, om de vilde have en saadan Afdeling, og dette opnaede vi ved Sygekasse-lovens endelige Revision i 1915.

Men da vi ligefuldt stod over for den Opgave at sikre disse Medlemmer den bedst mulige Sygeforsikring, forelagde ovennævnte Forretningsudvalg Sagen for Sygekassernes Delegeretmøde i Aalborg 1915, hvor det med alle Stemmer mod to vedtoges at oprette Fortsættelses-Sygekasser i hvert Amt som den for de bemidlede Medlemmer bedste Udvej. Kort efter vedtog »De forenede sjællandske Sygekasser« at oprette »Sjælland«, og da denne Kasse selvfølgelig ogsaa burde optage alle, som tidligere havde maattet udtræde af Sygekasserne, samt da man var klar over, at hele Middelstanden paa Sjælland havde Trang til en saadan Sygekasse, vedtoges det, at alle, som var for bemidlede til at kunne optages i en statsanerkendt Sygekasse, kunne optages i »Sjælland«.

»Sjælland« begyndte sin Virksomhed d. 1. Januar 1916, og dermed blev der aabnet Adgang for de saakaldte bemidlede Medlemmer til at blive overført til denne, uden Hensyn til Alder eller Helbred og uden at skulle betale Indskud; og i Fald de atter maatte blive ubemidlede, kunde de blive ført tilbage til en statsanerkendt Sygekasse, ligeledes uden Hensyn til Alder eller Helbred og uden Betaling af Indskud. Dermed havde vi opnaaet en organisk Forbindelse mellem de stats-

anerkendte Sygekasser paa Sjælland og Fortsættelseskassen »Sjælland«, saa de bemidlede Medlemmer altid havde Adgang til en billig Sygeforsikring.

Vi søgte straks at faa »Sjælland« ind under den ved Sygekasselovens Revision nyoprettede Statskontrol med saadanne Sygekasser, og efter nogle Forhandlinger, der medførte nogle Vedtægtsændringer, og hvorunder vi efter Statskontrollens (○: Sygekasseinspektoratets) Hensetting stillede en Kassekredit til Raadighed for »Sjælland«, modtog vi Meddelelse fra Indenrigsministeriet om, at »Sjælland« toges under Tilsyn af Sygekasseinspektøren, og at Kassen var berettiget til at benævne sig: »Statskontrolleret«.

Til at begynde med lededes Kassen foreløbig af Bestyrelsen for »De forenede sjællandske Sygekasser«; men skønt vi alle var gamle Sygekasseledere, havde vi dog ingen Erfaring i at lede en Sygekasse, som, uden Tilskud af nogen Art og med nye Udgifterformer samt en meget spredt Medlemsbestand, var henvist til at klare sig selv. Vi maatte derfor gaa meget forsigtig og prøvende frem, og i Stedet for den manglende Erfaring byggede vi vore Beregninger paa Udgifterne til Læge, Medicin og Sygehus i de Sygekasser, som betalte Lægerne pr. Ydelse. Vore Beregninger viste sig at være rigtige, saa vi efterhaanden kunde forøge Ydelserne uden at forhøje Kontingentet i samme Omfang; og vi kan tilføje, at medens Kontingentet siden 1916 kun er steget med ca. 10 %, er Ydelserne steget med op imod 100 %.

Den første Del af Opgaven: At skabe en Fortsættelseskasse for dem, som maatte udtræde af de statsanerkendte Sygekasser, var gennemført; men da Opgaven tillige var at skabe en Sygeforsikring for alle dem, som var for bemidlede til at kunne optages i de

statsanerkendte Sygekasser, søgte vi at interessere dem for Sagen, og dette synes ogsaa at være lykkedes, idet det nu er almindelig kendt, at »Sjælland« er en selvstændig gensidig Sygekasse, der ejes af Medlemmerne og ledes af disse gennem Repræsentantskab og Bestyrelse.

Allerede det første Aar, 1916, viste, at der var Forstaaelse for Opgaven, idet der var en Omsætning paa 9161 Kr. og sluttedes med en Reservefond paa 2168 Kr.; men 1926 viser en Balance paa 295.799 Kr. og en Reservefond paa 127.464 Kr., hvortil kommer Regnskabet for Invalideforsikringen, saa det vil ses, at der har været en stor Fremgang. Medlemsantallet er nu 6885 Voksne og 3205 Børn, og naar det erindres, at »Sjælland« arbejder i det stille uden betalte Agenter, maa det erkendes, at den har arbejdet sig godt frem. Naar dette har kunnet lade sig gøre, skyldes det særlig den udmærkede Støtte, vi har haft i Formændene for Sygekasserne. Vi ved selvfølgelig, at hvis vi havde benyttet Agenter, saa vilde Antallet af Medlemmer have været meget større; men vi ved ogsaa, at Agenterne vilde have medført saa store Udgifter, at vi ikke kunde have ydet tilnærmelsesvis saa god Hjælp, som vi gør. Vi skylder ogsaa Tak til mange af de Medlemmer, som ikke har Tilknytning til de statsanerkendte Sygekasser, fordi de i Forstaaelse af, at »Sjælland« netop er den Sygeforsikring, som hele den sjællandske Middelstand trænger til, har virket godt for Tilgang af nye Medlemmer. Tillige skylder vi Statskontrollen Tak, baade for dens saglige Kritik og for de gode Raad, som vi i Aarenes Løb har modtaget. Der er næppe heller Tvivl om, at fortsætter vi i godt Samarbejde med samme rolige Udvikling, saa er den Tid ikke fjern, hvor hele den sjællandske Middelstand uden for København indser, at »Sjælland« er en Sygekasse for dem.

Lignende Sygekasser som »Sjælland« arbejder nu over hele Landet, og mellem disse er der et godt Samarbejde, som særlig angaar gensidig Støtte under epidemiske Kriseaar, samt en tilsvarende god Ordning som ved de statsanerkendte Sygekasser vedrørende Overflytningen, saaledes at Medlemmer, der flytter fra Sjælland til en anden Landsdel, samtidig kan overføres til den Fortsættelses-Sygekasse, som virker dér.

Ser man tilbage paa den Udvikling, der er foregaaet, er der kun Grund til at være tilfreds med det opnaaede Resultat, der varsler godt om Fremtiden; men vi maa derfor ikke hengive os til den Tro, at nu er der Fred og ingen Fare, tværtimod, vi ved, at en Sygekasse som vor særlig er Genstand for Kritik, idet Agenter fra private Sygeforsikringer ikke sjældent søger at nedsætte »Sjælland« i Befolkningens Omdømme, og dette vil jo altid have Virkning paa nogle, som stoler paa disse Agenters veltalende Fremstilling. Vi ved ogsaa, at haarde Sygdomsepidemier kan gøre store Indgreb i vort Reservefond, thi vi har endnu i frisk Erindring, hvorledes den spanske Epidemi raserede enkelte statsanerkendte Sygekassers Reservefond, og at den i to Aar medførte Underskud i »Sjælland«. Vort Arbejde bør derfor vedvarende gaa ud paa at øge Sygekassens »Sjælland«s Stabilitet.

»Sjælland« ledes af et Repræsentantskab paa 15 Medlemmer samt af en Bestyrelse, der for Tiden bestaar af Sognefoged AND. HANSEN, Hørsholm, Lægdsmand JENS P. JENSEN, Sierslev, Overlærer A. KNUDSEN, Holbæk, Lærer H. P. NIELSEN, Gørslev, Gartner J. NIELSEN, Køge, Murermester JUL. SUNEKÆR, Ringsted, samt Forretningsfører JOH. SØRENSEN, Udby, der er Sygekassens Formand. Kontoret, der bestyres af Forretningsfører O. LARSEN JENSEN, er for Tiden i Helsingør.

MEDLEMMER AF BESTYRELSEN FOR
SYGGEFORENINGEN »SJÆLLAND«

Murermester JUL. SUNEKÆR
Ringsted

Gartner J. NIELSEN. Dbm.
Køge

Lærer H. P. NIELSEN
Gørslev

Lægdsmand J. P. JENSEN
Sierslev

(Billederne af de øvrige 3 Bestyrelsesmedlemmer
findes under Afsnittene II og III).

VIII.
SYGEKASSERNE OG DET OFFENTLIGE
m. fl.

Da Omsorgen for de syge tidligere var en privat Sag og derfor en Byrde, der særligt hvilede paa Familien, maatte Følgen være, at den fattige Del af Befolkningen, som ikke havde økonomisk Evne til at bære Udgifterne til de nødvendige Helbredsforanstaltninger, var henvist til offentlig Hjælp, som den Gang altid betød Fattighjælp. Dette Forhold forbedredes noget, bl. a. efterhaanden som Sygekassebevægelsen arbejdede sig frem, men Sygekassernes Ydelser var jo ofte meget begrænsede, saa Sygekassemedlemmer i mange Tilfælde dog maatte ty til Fattigvæsenet, og det offentlige saaledes alligevel tage Del i Byrderne. Dette for alle uheldige Forhold var Anledningen til, at Amterne efter Andragende fra »De forenede sjællandske Sygekasser« efterhaanden nedsatte Taksterne for Sygekassemedlemmers Ophold paa Amtssygehusene, og at Bykommunerne tog Del i deres Sygekassers Udgifter til Ophold paa Byens Sygehus. Forholdet medførte ogsaa, at Kommuner, saavel i By som paa Land, tillige gav direkte Tilskud til deres Sygekasser, saa de, trods det ringe Kontingent fra Medlem-

merne, kunde yde ret god Hjælp. Med dette Samarbejde, der dannede Begyndelsen til Sygekassernes Forhold til det offentlige, var det, længe før Sygekasseloven kom, derfor anerkendt, at det var en rimelig Opgave for det offentlige at tage Del i Udgifterne til Omsorg for fattige syge, saa de kunde undgaa Fattigvæsenet.

Det egentlige Gennembrud, vedrørende Støtte fra det offentlige i Tilfælde af Sygdom, skete dog først, da Lovgivningsmagten gennem Fattigloven af 1891 og Sygekasseloven af 1892 gjorde Omsorgen for ubemidlede syge til en delvis offentlig Sag. Dette Gennembrud i den sociale Lovgivning skete i en Periode, hvor den politiske Kamp havde delt Befolkningen i to skarpe Lejre, der, hver for sig, trods den gensidige Bitterhed, dog havde Forstaaelsen af, at den voksende Arbejderbevægelse nødvendiggjorde en social Lovgivning til Støtte for den ubemidlede Befolkning. Der var stærke Modsætninger at overvinde, men der var dog Enighed om, at der nødvendigvis skulde ydes direkte Tilskud fra det offentlige; der var imidlertid megen Uenighed om, hvorvidt det skulde være Staten eller Kommunerne, som skulde bære Byrderne. Grunden til denne Uenighed laa tildels i, at overalt, hvor Amter og Kommuner havde støttet Sygekasserne, var Resultatet af Sygekassernes Virke bedst, og man fandt tillige, at Kommunerne havde de bedste Betingelser for at kunne kontrollere Sygekassernes Administration. Endelig enedes man dog om, at Staten skulde overtage Sygekasselovens Administration og yde direkte Tilskud til Sygekasserne, medens Amter og Kommuner fik paalagt Byrder til Sygehusophold og Frikørsel, samt den særlige Hjælp i Henhold til Fattiglovens Bestemmelser, hvorimod det blev en frivillig Sag, om de vilde yde Tilskud til Sygekasserne.

Da Staten saaledes, bl. a. gennem Sygekasseloven, havde erkendt, at Omsorgen for ubemidlede syge nødvendigvis tildels maatte ind under offentlig Forsorg, maatte den ogsaa have en Institution til at føre Sygekasseloven ud i Livet og til at varetage det offentlige Interesse, og dertil oprettedes Sygekasseinspektoratet samt et Sygekassenævn, som Sygekasseinspektøren kunde drøfte de forskellige faglige Spørgsmaal med. Dermed var Grundlaget for en Nyordning af den frivillige Sygekassebevægelse lagt, og nu var Opgaven den at føre Sagen ud i det praktiske Liv. Mange vil maaske nu finde, at dette maatte være en let Opgave at føre en saa god Lov ud i Arbejdsmarken; men saaledes var det ingenlunde, der var mange Vanskeligheder at overvinde. Forholdet var, at skønt Gennembruddet var forberedt gennem mange Aars Forhandlinger, saa savnede Befolkningen dog Forstaaelse af Sygekasselovens store Betydning, hvilket som alt omtalt tildels skyldtes politiske Forhold; men indenfor Sygekasserne dog mest det tilvante ubegrænsede Selvstyre, og den deraf følgende Frygt for og Uvilje mod at underkaste sig offentlig Kontrol.

Naar det alligevel lykkedes i Løbet af forholdsvis faa Aar at gøre Sygekasseloven populær ude i Befolkningen, da skyldtes dette først og fremmest den første Sygekasseinspektør, Læge TH. SØRENSEN, der — gennem sin tidligere Lægepraksis i Hobro og Omegn og gode Undersøgelser af sociale Forhold — havde erhvervet sig solide Betingelser for at forstaa Sygekasselovens Værdi og den aandelige Tilstand i den Del af Befolkningen, som Sygekasseloven skulde omfatte. Arbejdet var ikke let, han skulde vogte det offentlige Interesse, paase, at Lovens Bestemmelser overholdtes, og samtidig føre den hidtil selvstændige frivillige Syge-

kassebevægelse ind i lovbundne Rammer; men med sin klare og bramfri Optræden, parret med en forstandig demokratisk Evne, lykkedes det Dr. SØRENSEN hurtigt at vinde Sygekasseledernes Tillid og skabe et godt Samarbejde mellem Inspektoratet og Sygekasserne, uden at formulæmpen Sygekassernes Selvstyre mere end Sygekasseloven nødvendiggjorde.

Under de efterfølgende Sygekasseinspektører, Læge F. WITTRUP, der havde praktiseret i Aalborg, cand. polit. V. L. FABER, forhenværende Kontorchef i Arbejderforsikringsraadet, samt den nuværende Sygekasseinspektør, fhv. Fuldmægtig i Indenrigsministeriet, cand. jur. L. P. BORBERG er dette gode Samarbejde fortsat, idet der vedvarende indenfor Inspektoratet har været Forstaaelse af, at det praktiske Arbejde ude omkring i Sygekasserne bør være forbundet med et saa vidt strakt Selvstyre som muligt, hvilket sikkert ogsaa er det bedste for Sygekassesagen.

Medens Inspektoratet imidlertid i de første ca. 15 Aar hovedsagelig maatte beskæftige sig med at faa Kasser oprettet og anerkendt Landet over, maatte de efterfølgende 10 Aar anvendes til at forbedre Kassernes Administration og Kontrollen med denne. Og herefter kan det ikke nægtes, at Selvstyret er blevet en Del begrænset, hvilket ligeledes gælder for Sygekasseorganisationen, idet det, som skabte Organisationens Styrke: Bestemmelsesretten om Medlemmers Overflytninger og Bevaring af deres Sygekasserrettigheder under midlertidig Fravær fra deres Sygekasses Omraade, er overgaaet til Sygekassenævnet. Praktisk set er der ikke noget at sige dertil, thi det var en Fordel for Overflytningssagen at faa indført den manglende Ensartethed; men naar denne Fordel er fremhævet, saa kan man maaske ogsaa sige, at Re-

formen var til Fordel for Nævnets Prestige, thi det kan ikke nægtes, at Nævnets Betydning fra Begyndelsen af var meget ringe; det var ganske overladt til Sygekasseinspektøren, om han vilde indkalde Nævnet eller ej, og Inspektør TH. SØRENSEN lagde til at begynde med ikke Skjul paa, at han ikke vidste, hvad han skulde bruge dette Nævn til. Da Nævnet imidlertid hovedsagelig kom til at bestaa af Formænd for Centralforeningerne, opdagede Inspektøren ret snart, at Samarbejdet med disse, i det praktiske Arbejde erfarne Mænd, paa mange Omraader havde stor Værdi. Disse Nævns Medlemmer havde saaledes gennem deres Arbejde i Centralforeningerne stor Indflydelse og derved lettedes Gennemførelsen af de Sager, som Nævnet og Inspektoratet var enige om. Nævnet har derfor ofte været indkaldt til Drøftelse af vigtige Spørgsmaal, og det er ikke saa faa Fremskridt, som Nævnet har øvet Indflydelse paa, bl. a. Begravelseskassernes Genforsikring, Tuberkuloselovene, Oprettelsen af Enighedskamrene til Bilæggelse af Stridigheder mellem Læger og Sygekasser (senere afløst af Voldgiftsraadet) samt Udgivelsen af Sygekassetidende, men særlig ved en lempelig og human Gennemførelse af ensartede Regler for hele Landet angaaende Overflytninger. Ved de første Revisioner af Sygekasseloven øvede Nævnet ogsaa væsentlig Indflydelse, medens dette ved den i 1927 foretagne Revision ikke har været Tilfældet.

Mellem »De forenede sjællandske Sygekasser« og Sygekasseinspektoratet har Samarbejdet som nævnt altid været godt; vi har gensidig søgt at skabe de bedst mulige Betingelser for Sygekassernes Trivsel, og vi har gensidig glædet os over ethvert Fremskridt, som vi har kunnet bidrage til. Vi skylder derfor Sygekasseinspek-

toratet Tak for det gode Samarbejde, og haaber, at dette maa vedvare til Gavn for Sygekasserne og til Gavn for Samfundet.

Vi skylder imidlertid ogsaa Amter og Kommuner Tak, ikke alene fordi de, længe før Sygekasseloven blev vedtaget, havde Forstaaelse af Sygekassernes Værdi for Befolkningen og derfor støttede dem, men ogsaa fordi de, trods de store Byrder, Sygekasseloven paalagde dem, som betydelige Goder for Kasserne, dog vedblev at yde særlig Støtte og derved bidrog til enten et lavere Kontingent for Medlemmerne eller større Hjælp under Sygdom. Rigsdagens voksende Interesse for Sygekasserne samt de skiftende Ministeriers forstaaende Arbejde og velvillige Fortolkning af Lovgivningen til Fordel for Sygekasserne, ønsker vi ogsaa ved denne Lejlighed at mindes i Taknemlighed.

De forløbne 50 Aar indeholder en enestaaende Udvikling for Sygekasserne, der nu omfatter ca. 63 % af Befolkningen over 15 Aar; et Resultat, der ogsaa har vakt Beundring selv i de store Kulturlande og derfor tjener til Ære for Danmark. Har disse 50 Aar imidlertid været en glimrende Blomstringstid for Sygekassesagen, saa slutter de desværre i en for hele Landet vanskelig økonomisk Periode, der har afgivet Grundlag for store Indskrænkninger i det offentlige Støtte til Sygekasserne. Indskrænkninger, hvis Følger antagelig kun kan blive en Tilbagegang, der vil svie haardt, særlig til den Del af Befolkningen, som slet ikke kan taale det; og Indskrænkninger, som kan medføre, at Byrderne under andre Former, men mindre tiltalende, vil blive tungere for det offentlige. Vi beklager derfor den stedfundne Føringelse i det offentlige Omsorg for de ubemidlede syge og haaber, at Tilbagegangen maa

bidrage til et forøget Sammenhold og en Økonomi, der alligevel stadig sikrer os fuldt ydedygtige og saa billige Sygekasser som mulig. —

Vi har i det foregaaende omtalt nogle af de Institutioner og Love, som har haft stor Betydning for Sygekasserne og deres ubemidlede Medlemmer; vi ønsker imidlertid ogsaa at tilføje, at vi er fuldt klare over, at der gennem mange andre sociale Love o. lg. er ydet vore Sygekasser og deres Medlemsbestand overordentlig stor Støtte af det offentlige.

Fattigloven, specielt dens § 63 om fortsat Sygehjælp, naar Sygekassehjælpen er opbrugt, har været af megen Betydning, ligesaa Hjælpekasseloven, Invalideforsikringsloven, Tuberkuloselovene og Regulativet om Statens Sindssygehospitaler.

Lærlingeloven og Aldersrenteloven samt Ulykkesforsikringsloven har endelig ogsaa skabt voksende Tilgang til — eller Værn af — Medlemsbestanden, i hvilken Forbindelse vi heller ikke glemmer Bestemmelsen i Sygekasselovens § 13 om Kommunernes Adgang til delvis Betaling af fattige Medlemmers Sygekassekontingent.

Maatte Lovgivningsmagten og de offentlige Myndigheder fremdeles have Held og Evne til at opretholde og gennemføre en god social Lovgivning, specielt vedrørende Sygekassevæsenet, og hvad dertil hører.

Det har været en Lykke for Sygekassebevægelsen, at Sygekasserne altid har haft dygtige Sygekasseinspektører, der med Forstaaelse og Interesse har kunnet samarbejde med Sygekassernes Tillidsmænd. Intet Under derfor, at vi Tillidsmænd ved hvert Skifte

Sygekasseinspektør L. P. BORBERG. R. af D.

af Sygekasseinspektør vare spændte paa, hvem Efterfølgeren vilde blive, og ikke mindst, da vi mistede V. L. FABER; thi i sin kortvarige Virketid førte han — med stor social Forstaaelse og Interesse — Sygekasserne frem til nye Formaal, ligesom han, ved sin elskværdige Hensyntagen til Sygekassernes Ønsker, uddybede Tillidsforholdet mellem Sygekasseinspektoratet og Sygekasserne. Det var derfor med udelt Tilfredshed, at de af os, som gennem flere Aars Samarbejde med Fuldmægtig i Indenrigsministeriet, cand. jur. L. P. BORBERG havde lært denne at kende, modtog Meddelelsen om, at han, da Ministeriet ønskede en af dets egne Embedsmænd ansat, var valgt til Sygekasseinspektør. Vi er hidtil heller ikke blevet skuffede, for Tiden har vist, at Hr. BORBERG ved sin hensynsfulde og dygtige Ledelse har vundet Sygekassernes Tillid, og at han med Forstaaelse af Sygekassernes Tarv har røgtet de nye Opgaver godt, der er blevet paalagt ham siden Tiltrædelsen af Embedet i 1923. Der er heller næppe Tvivl om, at kunde Sygekasserne vedvarende glæde sig til den hid-

tidige Støtte fra det offentlige, saa vilde han ogsaa let kunne lede Sygekassesagen videre frem til Held og Lykke for alle. Nu er det desværre faldet i Hr. BORBERGS Lod at skulle realisere den frygtede Nedsækning; og var det en stor Opgave før at føre Sygekassesagen frem med god Støtte fra det offentlige, saa bliver det nu en baade større og vanskeligere Opgave at føre Sygekassesagen frelst over de forestaaende Vanskeligheder. Med den Tillid, vi har til Sygekasseinspektørens klare Omsigt og gode Evner, haaber vi imidlertid, det maa lykkes ham, snart som »Direktør for Sygekassevæsenet« at bidrage til at klare Krisen for Sygekasserne.

J. S.

Indenfor de statsanerkendte Sygekasser er en Omtale af Kontorchef DANIEL egentlig overflødig, thi gennem sin 27-aarige Virksomhed i Sygekasseinspektoratet er han den Embedsmand, som har haft det største direkte Samarbejde med Sygekasserne. Gennem sin mangeaarige Færden rundt omkring i Landet blandt Sygekasserne har han da ogsaa erhvervet et meget omfattende Kendskab til alt, hvad der angaar Sygekassesagen, og gennem sin store og utrættelige Arbejds-evne har han paa mange Omraader sat sit Præg paa Sygekassernes Virkemaade og Administration, idet hans Erfaringer er kommet disse til Gode. Det var dog ikke lutter Paaskønnelse, Kontorchefen mødte, da han i 1909 af Indenrigsministeriet blev beskikket til — paa Inspektoratets Vegne — at foretage vejledende Revision omkring i Sygekasserne, eller da Inspektoratet tog kraftigere fat paa at indføre mere Ensartethed i Kassernes Vedtægter og Administration. Arbejdet, der ofte var mindre behageligt, blev nemlig langtfra

8*

Kontorchef H. DANIEL

modtaget med Forstaaelse af Kasserne, idet nogle be-
tragede det som et unødvendigt Indgreb i Sygekas-
sernes Selvstyre. Efterhaanden er det dog gaaet op for
alle, at Sygekasserne gennem dette Arbejde har naaet
en Ensartethed og Fasthed i Regnskabsførelse og Ad-
ministration, der ikke alene er et værdifuldt Gode for
Kasserne selv og i Samarbejdet med Inspektoratet, men
ogsaa i Samarbejdet mellem Sygekasserne indbyrdes.
Paa mange andre Omraader, f. Eks. vedrørende Hjem-
mesygeplejen og Tandplejen samt Ydelse af Rekon-
valescentophold, har Kontorchefen ogsaa paa Embeds
Vegne øvet sin Indflydelse paa Sygekassernes Virke,
og hans store Indsats — og Dygtighed i Sygekassesager
erkendes nu af alle. Vi erindrer ogsaa hans omfattende
Udarbejdelse af Regnskabsbøger, Hjælpebøger o. lign.
til Brug for Sygekasserne. Vi skylder derfor Kontor-
chef DANIEL Tak for hans mangeaarige og rige Virk-
somhed og haaber endnu i lang Tid at kunne nyde
godt af Samarbejdet med ham.

J. S.

SYGEHUSE, LÆGER OG APOTEKER

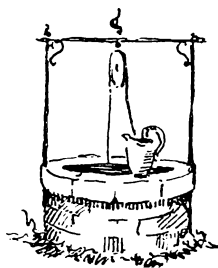
Sygehusenes Vækst og stadige Udvidelser med Indførelse af moderne Hjælpemidler har selvfølgelig været af overordentlig Betydning for Sygekasserne; det samme gælder Lægestandens Forøgelse og stadig større og større Uddannelse; endvidere har Apotekernes voksende Antal samt disses forøgede Arbejde for en bedre Levering af Medikamenter og en fornuftig Ekspedition af Publikum naturligvis ogsaa gavnet Sygekasserne, selv om disse i forskellig Henseende har Ønsker om Reforme, saavel angaaende visse Sygehus- og Lægeforhold, som vedrørende Medicinleveringen. Imidlertid er det ogsaa givet, at Sygekassernes kraftige Forøgelse i høj Grad har indvirket paa Sygehusenes Vækst og Lægers samt Apotekers voksende Antal. Sygekassernes obligatoriske Ydelse af Lægehjælp og Sygehusbehandling siden 1892 har i saa Henseende været en mægtig Faktor, der har givet stor Fortjeneste til Læger og Apoteker samtidig med, at Ordningen har været kostbar — men i en god Henseende — for Sygehusejerne.

Efterstaaende Tabel vil vise Antallet af Sygehuse, Læger og Apoteker paa Sjælland udenfor Hovedstaden paa det Tidspunkt, da »De forenede sjællandske Sygekasser« blev oprettet i 1877, samt ved Sygekasse-lovens Vedtagelse i 1892 og ved Udgangen af 1924.

Disse Oplysninger hidrører bl. a. fra det kongelige Sundhedskollegiums Aarsberetninger for 1877 og 1892, Statskalenderen for 1877 samt Sundhedsstyrelsens Medicinalberetning for Aaret 1924 (udg. i 1926).

	Antal alm. Sygehuse	Antal Sengepladser	Antal Læger	Antal Apoteker
1877	23	500	138	31
1892	25	896	225	38
1924	35	1662	447	65

Som det vil ses, er Antallet af saavel Sengepladser — som Læger og Apoteker — paa Sjælland (udenfor Hovedstaden) omtrent fordoblet siden 1892, da Sygekassebevægelsen rigtig tog Fart paa.

IX.

SYGEKASSERS EJENDOMME

I gamle Dage var Sygekassernes Kontorapparater ikke særlig store, og derfor kunde i mange Tilfælde de forskellige Bøger og Bilag let finde Plads i en Bordskuffe eller i en Kommodeskuffe. Efterhaanden som Sygekassernes Administration blev mere ensartet — og Udarbejdelsen af forskellige Statistikker samt Førelsen af Kontrolbøger viste sig paakrævet — kneb det imidlertid ofte med Pladsforholdene for Sygekassernes Bogholderi m. m., hvortil ogsaa kom, at Bilagene hobede sig op, gamle Regnskabsbøger blev erstattet af nye m. v. saaledes, at der efterhaanden dannede sig et helt Arkiv. Naar dette skulde opbevares, maatte Sygekasserne derfor se sig om efter bedre Opbevaringssteder. Det blev da ret almindeligt, at Sygekasserne anskaffede sig Dokumentskabe og lignende af Træ, og efterhaanden som Antallet af Tilflytninger af Medlemmer forøgedes, krævedes endda yderligere Plads, idet mange Kasser indførte den fornuftige Ordning at opbevare Flyttebøgerne for de tilflyttede Medlemmer, indtil de igen engang fraflyttede Kassens Omraade.

Slagelse Sygekasses Ejendom

Imidlertid hændte det af og til, at en Sygekasses Arkiv brændte, eller at der blev begaaet Indbrud hos Kassereren og røvet af Kassens Penge, og disse Omstændigheder har ført til, at adskillige Kasser, hvad ogsaa synes ret naturligt, anskaffede sig Jernpengeskabe og lignende. Medens Anskaffelsen af et Dokumentskab af Træ eller et Skrivebord med det fornødne Antal Skuffer og Skabe ikke behøvede at medføre nogen særlig stor

Udgift, var det en anden Sag, naar det gjaldt Købet af et Jernpengeskab. Adskillige Kasser nøjes derfor med brugte Pengeskabe, og dog har en Del Generalforsamlinger vist sig mindre forstaaende, naar Talen har været om saadanne Udgifter. Efterhaanden som der blev paalagt Sygekasserne flere Opgaver, Begravelseskassernes Antal forøgedes, og Invalideforsikringsloven blev vedtaget, forøgedes Kassernes Kontorarbejde dog saa stærkt, at det for de større Kassers Vedkommende ikke længere kunde gaa paa den gammeldags Facon med Kontor i et Hjørne af Kassererens Dagligstue. Disse Sygekasser maatte derfor se sig om efter egentlige Kontorer, og begyndte da

Sygekassen »Enigheden«s Ejendom, Holbæk

Sygekassen »Hjemmets Trøst«s Ejendom, Roskilde

Hillerød Arbejderforenings Sygekasses Ejendom

Lyngby-Taarbæk Sygekasses Ejendom

ret naturligt at leje sig frem forskellige Steder, ofte under vel store Hensyn til Omkostningernes Størrelse og ikke altid under fornødent Hensyn til en passende Beliggenhed.

For en Del af de største Kassers Vedkommende, har denne Leje af Kontorlokaler ikke i Længden vist sig tilfredsstillende.

Kontorerne Beliggenhed kunde

som sagt ogsaa i flere Tilfælde være heldigere, hvortil kommer, at Pladsmanglen efterhaanden har gjort sig meget stærkt gældende. Den gamle Fremgangsmaade med at holde Bestyrelsesmøde i Formandens eller Kassererens Hjem har ogsaa i adskillige Tilfælde vist sig mindre formaalstjenlig, og at holde Møde paa Byens Hoteller eller lignende, er mange Tillidsmænd ligeledes Tid efter anden bleven kede af.

Hensynet hertil og til, at en Del Sygekasser har indført Hjemmesygepleje og Ydelse af Massage, hvorfor det vilde være heldigt ogsaa at have Lokaler til Raadighed vedrørende disse Ydelser, saaledes at Medlemmerne paa et Sted kunde henvende sig i de fleste

Køge Sygekasses Ejendom

Kallundborg Haandværkssvendes Sygekasse-Ejendom

af Sygekassens Anliggender, har ført til, at disse Kasser har ønsket at erhverve sig eget Hus, der kunde tilfredsstille alle de nævnte Fordringer.

Herefter har efternævnte statsanerkendte Sygekasser — undertiden i Samarbejde med den til Sygekassen hørende Begravelseskasse — erhvervet sig en Ejendom, hvori Sygekassens Kontor m. m. er installeret, nemlig:

Lyngby-Taarbæk Sygekasse
Køge Sygekasse af 1876
Sygekassen »Hjemmets Trøst« i Roskilde
Hillerød Arbejderforenings Sygekasse
Sygekassen »Enigheden« i Holbæk
Kallundborg Haandværkssv. Sygekasse
Slagelse anerkendte Sygekasse
Sygekassen af 1861 i Næstved.

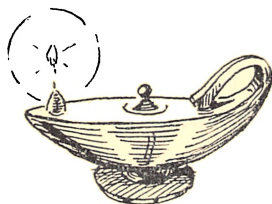
Lyderslev Sygekasses Lægebolig

Billederne af disse Ejendomme findes omstaaende, idet dog tilføjes, at Næstved Sygekasses Ejendom endnu ikke er færdigbygget. Denne Sygekasse har nemlig fundet det formaalstjenligt, paa en passende beliggende Grund, at bygge en moderne Ejendom, medens de andre Sygekasser har erhvervet gamle Ejendomme, som de saa efter Behovet har søgt at indrette til Brugen.

Blandt de af Sygekasserne i de senere Aar anskaffede Ejendomme skal ogsaa nævnes den under Afsnit XI afbildede Ejendom, hvori Tandklinikken for Sygekasserne i Holbæk og Omegn er installeret.

Enkelte Haandværkersygekasser, som f. Eks. Kallundborg Haandværkssvendes Sygekasse, oprettede ogsaa i sin Tid en Byggefond, for hvilken der senere erhvervedes en Ejendom med hel eller delvis Fribolig til ældre og trængende Medlemmer. Efterhaanden er dog Byggefond og Ejendom udskilt fra disse Kasser.

Lyderslev Sogns Sygekasse i Præstø Amt indtjente i sin Tid ved forskellige Basarfester, skønt der ogsaa kom falske Mønter i Festkassen, saa mange Penge, at den i 1899 kunde bygge en Lægebolig og saaledes dengang faa sin egen Læge. Denne Sygekasse er formentlig den eneste i Landet, som ejer en Lægebolig alene.

X.

SAMARBEJDET MED LÆGERNE

Da Sygekassernes Opgave naturligt maa gaa ud paa bl. a. at gøre det muligt for Medlemmerne at faa den fornødne Lægehjælp under Sygdom, har der som Følge deraf i mange Aar været et vist Samarbejde mellem Læger og Sygekasser; et Samarbejde, der dog endnu ikke er tilstrækkeligt præget af et gensidigt Tillidsforhold, men som det forhaabentlig engang lykkes at gennemføre. Til Forstaaelse af hele Spørgsmaalet skal vi imidlertid i det følgende søge at oplyse Forholdet mellem Læger og Sygekasser paa Sjælland, siden den frivillige Sygekassebevægelse begyndte.

I de første 30 Aar efter at Haandværkets Tvangssygekasser, der mest virkede i Byerne, var bleven afløst af de frivillige Sygekasser, der ogsaa fandtes paa Landet, fandtes der ikke bestemte Takster for Lægebehandling af Sygekassemedlemmer; vel var Lægestanden organiseret, men den havde ikke fælles Takster og kunde egentlig ogsaa vanskeligt fastsætte Minimumstakster for Sygekassemedlemmer, saalænge Sygekassebevægelsen var i Udvikling paa ny Grund, ogsaa

fordi mange Sygekasser slet ikke ydede Lægehjælp. Medlemmerne i disse Kasser maatte saavidt mulig selv sørge for denne; men, som tidligere omtalt, gjorde Lægerne ofte deres Bedste for at hjælpe dem, uanset om de fik noget Honorar. Lægerne sørgede endda tidt for, at disse Stakler fik økonomisk Hjælp fra godgørende Mennesker. Lægernes Arbejde blandt den fattige Befolkning var saaledes væsentligst en filantropisk Gerning, som, naar man erindrer, at der dengang kun fandtes forholdsvis faa Læger, efterhaanden let kunde blive en trykkende Byrde for dem. De opmuntrede derfor ogsaa de ubemidlede til at indmelde sig i Sygekasserne, og for at støtte Sagen tilbød de Sygekasserne at yde deres Hjælp paa meget billige Vilkaar, jvfr. foran; ofte fik de saaledes kun 40—100 Øre aarlig for al Hjælp, men paa den anden Side blev Honoraret sikret. Ganske vist arbejdede Lægerne ogsaa for smaa Honorarer for andre; paa en Egn under Fæstevæsenet betalte Godsejeren Lægen saaledes aarligt 2 Kr. pr. Gaardfæster og 50 Øre pr. Husmand, og for den Betaling var han Huslæge for alle under Godset. Med en saadan Betaling udenfor Sygekasserne, og naar Arbejderstandens slette økonomiske Stilling erindres, kan man godt forstaa, at Lægerne dog følte sig nogenlunde tilfredse med gennem Sygekasserne at blive sikrede nogen, omend ringe, Erstatning for deres Arbejde. Men efterhaanden kom der mange Sygekasser, og Medlemsantallet voksede stærkt, saa Sygekasserne var — til Trods for det sikrede Honorar — ved at blive en ny Byrde for Lægerne; thi medens der tidligere kun søgtes Læge, naar det kneb meget, og ofte saa sent, at der ikke var Brug for ham, saa medførte Sygekassernes Ydelse af Lægehjælp, at Medlemmerne hurtigt blev vænnede til at søge Læge i

Tide, og i samme Forhold steg Lægernes Arbejde. De begyndte derfor allerede i Firserne paa at søge Honorarforholdene forbedrede, men stod stadig over for den Vanskelighed, at skulle Sygekasserne betale større Honorar, saa vilde det let medføre Tilbagegang for disse, og dette vilde heller ikke være heldigt for Lægerne. I Sygekassekommissionen af 1885 erkendte man ogsaa, at Lægernes Krav var berettiget; men man var tillige klar over, at Arbejderstanden ikke magtede at betale højere Kontingent, hvorfor der ikke var anden Udvej, end at det Offentlige maatte træde til. Forinden dette skete, var Honoraret dog steget indenfor de Sygekasser, der sluttede sig til »De forenede sjællandske Sygekasser«, saa det i 1892 gennemsnitlig udgjorde 1 Kr. 88 Øre pr. Medlem; dog maa det bemærkes, at i en Del af Kasserne blev Mand og Hustru regnet for et Medlem, og at 20 Kasser slet ikke ydede Lægehjælp, medens en Del af de andre kun ydede den delvis, saa man kan antageligt gaa ud fra, at de Kasser, der ydede fuld Lægehjælp, nok har betalt op mod 3 Kr. pr. Medlem. Denne Betaling stemmer ogsaa med det Krav, der blev fremsat som Norm af et af den alm. danske Lægeforening nedsat Udvalg, som i 1887 afgav en Betænkning angaaende en Forbedring af Lægestandens økonomiske Forhold.

PERIODEN 1892—1907

Sygekasseloven af 1892 medførte Ydelsen af det ønskede Statstilskud, men ogsaa Kravet om obligatorisk fri Lægehjælp. Denne Lov ændrede derfor helt Forholdet mellem Lægerne og Sygekasserne. Samtidig var Lægeantallet steget stærkt, saa der indtraadte Konkurrenceforhold, og ydermere medførte Sygekas-

sernes stærke Vækst, at store Dele af Lægernes private Klientel indmeldte sig i Sygekasserne. Følgen blev, at Lægerne paa Sjælland i deres forskellige Kredsforeninger vedtog Sygekasseregulativer med faste Takster. Det første Regulativ, der traadte i Kraft d. 1. Januar 1893, var for Nordvestsjælland's Lægekreds, og det havde bl. a. følgende Bestemmelser: Fast Aarshonorar: 3 Kr. pr. ubemidlet Medlem, 6 Kr. pr. Familie. Tvungen Lægeundersøgelse kræves ved Optagelse i Sygekasse. For Personer, der ansaas for bemidlede, fastsattes følgende Honorar: 10 Kr. pr. Medlem, 20 Kr. pr. Familie. Konsultation: 1 Kr. Første Besøg i Byen 2 Kr., hver af de følgende 1 Kr. Større Operationer 5 à 10 Kr., Fødselshjælp 5 à 20 Kr. Rejser under $\frac{1}{2}$ Mil 3 Kr. plus 1 Kr. for hver paabegyndt $\frac{1}{2}$ Mil. For Hjælp paa Søn- og Helligdage samt om Natten skulde endelig betales 50 % ekstra. Paa dette Tidspunkt talte »De forenede sjællandske Sygekasser« 180 Kasser med 36460 Medlemmer, hvorfor vi havde ventet, at Lægeforeningen i fælles Interesse havde søgt et Samarbejde, saa der istedet for et diktatorisk Regulativ kunde været forhandlet om en Overenskomst, men dette var altsaa ikke sket. Paa Sygekassernes Møde i Marts 1893 faldt der derfor meget skarpe Udtalelser mod Lægeforeningens Fremfærd, og der fremsattes bl. a. Forslag om at gaa bort fra Ydelse af Lægehjælp, hvad ca. Halvdelen af Kasserne kunde, da de ikke var statsanerkendte; men Flertallet ønskede at yde Lægehjælp. Der stilledes derefter Forslag om, at Bestyrelsen skulde søge Forhandling med de sjællandske Lægekredsforeninger om Overenskomst. Da Lægehonoraret for de københavnske Sygekasser kort forinden ved Overenskomst var fastsat til 3 Kr. aarlig pr. Medlem og 6 Kr. pr. Familie, fandt vi dog, at de af Lægeforeningen

fastsatte Takster var rimelige; men da der endnu paa dette Tidspunkt var mange smaa og fattige Kasser, syntes vi, at der for disse burde indføres en lempelig Overgangsperiode, men fik Afslag. Det gik dog ikke saa helt godt for Lægerne med at gennemføre Regulativet, thi da en Del af Kasserne ikke ydede Lægehjælp, og en anden Del kun ydede den delvis, maatte Lægerne alligevel lempe sig frem.

I September 1893 vedtog Sydvestsjællands Lægekredsförening sit Regulativ med bl. a. følgende Takster: 3 Kr. pr. Medlem, 5 Kr. pr. Familie. Konsultation 1 Kr. Besög i Byen 1 Kr. Större Operationer 6 ä 10 Kr. Födshelshjælp 10 Kr. Rejser under $\frac{1}{2}$ Mil 2,50 Kr., 1 Mil 3 Kr. plus 50 Öre for hver paabegyndt $\frac{1}{4}$ Mil. Sön- og Helligdage efter Kl. 12 betales 50 % Tillæg og mellem Kl. 10 Aften og 7 Morgen 100 % Tillæg. Husmænd med over 5 Skp. Hartkorn og Haandværkere med mere end 1 Svend regnedes endelig ikke for ubemidlede. I Maj 1894 vedtog Sydsjællands Lægekredsförening bl. a. følgende Takster: 2 Kr. pr. Medlem, 6 Kr. pr. Familie (Mand og Hustru uden Börn 4 Kr.). Takst II (ö: Betaling pr. Ydelse): 33 % under Gaardmandstaksten. Husmænd med over 4 Skp. Hartkorn og Haandværkere med mere end 1 Medhjælper ansaas for bemidlede. Lægehjælp paa Sön- og Helligdage efter Kl. 12 samt mellem Kl. 9 Aften og 7 Morgen skulde endvidere betales med 150 % ekstra.

Saavel i Centralforeningens Bestyrelse som indenfor Sygekasserne var der Utilfredshed med disse Regulativer, men Formanden, Pastor MUNCK, fandt, at da Lægerne gennem mange Aar havde vist deres uegenlyttige Hjælpsomhed overfor Smaamanden, skulde vi se Tiden lidt an og afvente de andre Kredsföreningers Sygekassetakster. Bestyrelsen anerkendte fuldtud Læ-

gernes opofrende Arbejde for Sygekasserne, og fandt ogsaa, at de krævede Takster var ret antagelige; men da vi ønskede, at alle Sygekasser skulde paatage sig at yde Lægehjælp, og der, som omtalt, endnu var mange Kasser, der ikke eller kun delvis ydede denne, mente Bestyrelsen ogsaa, at der burde tages særligt Hensyn til dette Forhold, men Lægernes afvisende Holdning forhindrede det af os ønskede Samarbejde. Da Regulativernes Grænser for Ubemidlethed tillige syntes stridende mod Sygekasselovens Aand, var Afvisningen dobbelt beklagelig.

Der kan næppe være Tvivl om, at hvis Lægerne havde optaget Samarbejdet med Sygekasserne, saa vilde den Bitterhed, som efterhaanden voksede frem baade hos Læger og Sygekasser, tildels være undgaaet, og et Samarbejde fra første Færd vilde sikkert have haft blivende Betydning for begge Parter. Trods Utilfredsheden med Lægernes Afvisning gik det dog ret godt i Halvfemserne; vel var der en Del Klager over Læger, der særligt i Takst II Kasserne havde bebyrdet dem med unødvendige Udgifter; men da der ikke blev ført nogen videre Kontrol, og vi ydermere selv opfordrede Medlemmerne til at søge Læge i Tide, var det vanskeligt at afgøre, hvad der var Skyld i den stærke Stigning af Lægeudgifterne. Vi havde den Tilfredsstillelse, at Lægerne i de Kredsforeninger, der havde bestemt, at Grænsen for Ubemidlethed kun omfattede Landbrugere med indtil 4 à 5 Skp. Hartkorn og Haandværkere med højst 1 Medhjælper, ikke selv tog Hensyn til disse vilkaarlige og umulige Grænser, og det glædede os, da Sydsjællands Kredsforening i 1899 i et Tillæg til Regulativet strøg disse Grænser og sluttede sig til Sygekasselovens Begreb angaaende Ubemidlethed. Stor var derfor vor Overraskelse, da Nordvest-

sjællands Kredsforening samme Aar vedtog et Tillæg, der i Modsætning til dens Regulativ indførte en Grænse paa 1 Td. Hartkorn.

Denne Til sidesættelse af Sygekassernes Interesser blev os for meget, og Sygekasserne i Odsherred samledes derfor til et Protestmøde og forlangte af Centralforeningens Bestyrelse, at den skulde skride ind. Bestyrelsen henvendte sig derfor til den daværende Formand for Lægernes Sygekasseudvalg med Anmodning om en Forhandling, men blev afvist med det Svar: At der var ikke noget at forhandle med Organisationen om. Vilde Sygekasserne indenfor Kredsforeningen derimod indsende et Andragende, saa vilde han garantere, at det skulde blive behandlet. Sygekasserne afholdt derefter et Møde i Holbæk, hvor det vedtoges, at der kun maatte ske Forhandling gennem Centralforeningens Bestyrelse, og hvis Lægerne ikke vilde indgaa herpaa, saa skulde Sygekasserne indenfor Lægekredsforeningen ophøre med at yde Lægehjælp. Der nedsattes straks et Udvalg til at forhandle med Sygekasseinspektøren og Hovedbestyrelsen. Efter dette Møde henvendte Bestyrelsen sig atter til Lægekredsforeningen, og da var den endelig blevet villig til Forhandling. Det første Møde med Lægerne fandt Sted i Roskilde d. 21. Oktober 1900, hvor Pastor MUNCK og JOH. SØRENSEN mødte for Sygekasserne. Skønt vi ikke opnaaede Enighed om flere divergerende Spørgsmaal, saa viste Mødet klart, at den indgaaende Forhandling, der førtes, var udmærket til at bibringe begge Parter en bedre Forstaaelse af hinandens Interesser og Vanskeligheder. Lægekredsen udarbejdede derefter et nyt Regulativ, og i dette blev der optaget de Løttelser, som vi var enige om; men det indeholdt ogsaa nye Skærpselser. Den 30. Juni 1901 afholdtes der saa

et Møde med Lægerne om det nye Regulativ; vi forlangte en Overenskomst og ønskede, at den skulde omfatte samtlige Lægekredse paa Sjælland. Forhandlingerne fortsattes og afsluttedes i et Møde med Repræsentanter for fire af Kredsforeningerne.

Blandt de Bestemmelser, som vi ikke kunde naa til Enighed om, var særligt Spørgsmaalet om Grænsen for »Ubemidlethed«, hvor alle Lægerne nu fastholdt Grænsen ved 1 Td. Hartkorn. Det nyttede ikke, at vi henviste til Sygekasseloven, som Sygekasserne skulde følge; paa dette Punkt var Lægerne ubøjelige. De henviste til, at Sygekasserne slet ikke fulgte disse Bestemmelser, men rask væk optog baade Gaardmænd og større Handlende og Haandværkere. Vi kunde ikke gendrive denne Anklage, for endnu havde vi 34 Kasser i Organisation, som ikke var statsanerkendte, og som ogsaa havde Medlemmer, der ikke kunde kaldes ubemidlede. Vi gjorde dog opmærksom paa, at Bestyrelsen saavel i Skrift som i Tale havde gjort, hvad vi kunde for at formaa Sygekasserne til at overholde Sygekasselovens Bestemmelser, og dette vilde vi selvfølgelig vedvarende gøre. Vi foreslog ogsaa Lægerne, at de overalt, hvor de vidste, at en Sygekasse havde Medlemmer i Strid med Loven, skulde foranledige det i Sygekasselovens § 9 omhandlede bedømmende Udvalg nedsat. Dette vilde Lægerne imidlertid ikke paa nogen Maade gaa ind paa, men fastholdt deres ganske vilkaarlig ansatte Grænse. Vi maatte derfor bøje os, hvis vi vilde have en Overenskomst, og fremlagde da et Overenskomstforslag paa Sygekassernes Fællesmøde d. 3. Juni 1902, hvor det blev vedtaget. Overenskomsten, der traadte i Kraft d. 1. Januar 1903, skulde gælde i 3 Aar, men vedblev at gælde til Lægerne opsagde den til Ophør med Udgangen af 1908. Samarbejdet gik meget

godt, dog klagede Lægerne stadig over, at Kasserne ikke overholdt Grænserne for Ubemidlethed; men Lægerne lagde dog heller ikke deres egne vilkaarlige Grænser til Grund for deres Klager, og det var derfor kun faa Sager, der førte til Nedsættelse af Udvalg; da Udvalgene i deres Kendelser selvfølgelig ikke kunde tage Hensyn til de af Lægerne fastsatte Hartkornsgrenser, bøjede Lægerne sig endelig ogsaa.

I 1907 fik vi den første Overenskomst med Lægekredsföreningen for Københavns Omegn. Paa Grund af de særlige Forhold i denne Egn blev der kun Overenskomst efter Takst I (fast Aarsakkord) med 3 Kr. pr. Medlem og et Tillæg for Børn.

PERIODEN 1908—1921

Efter at Lægerne i 1908 havde opsagt Overenskomsten mødte de med Krav om Forhøjelse af Honoraret, saa det blev lig med det i Jylland gældende, og de forlangte Indførelse af frit Lægevalg samt Ophør af Sygekassernes Ret til at vælge mellem Takst I (fast Aarsakkord) og Takst II (Betaling pr. Ydelse). I nogle Møder, hvor O. LARSEN-JENSEN, Helsingør, N. P. OLSEN, Skovshoved og JOH. SØRENSEN, Udby, mødte med et Modforslag fra Sygekasserne, blev vi enige med Lægerne om en Del almindelige Bestemmelser, der var bedre og mere fyldige for Samarbejdet; men om de nødvendige Værnebestemmelser til at undgaa Misbrug kunde vi ikke enes. Vi havde ogsaa Betænkelighed ved det fri Lægevalg; erkendte dog, at det havde stor Værdi for Medlemmerne, men nødvendiggjorde særlige Bestemmelser til Hindring af Misbrug. Efter at Lægerne havde frafaldet nogle andre Krav, gik vi dog med til frit Lægevalg. Derimod kunde vi ikke erkende, at der var

nogen Grund til at indføre de jyske Takster, særlig da vi kunde paavise, hvorledes Honoraret under den hidtil gældende Overenskomst stadig var steget. Lægerne fastholdt alligevel deres Krav, saa vi skiltes, og begge Parter forberedte sig til Konflikt. Imidlertid fandt daværende Indenrigsminister S. BERG, at Konflikten burde undgaas, og gennem Sygekasseinspektør WITTRUP foranlediges Forhandlingerne igen optagne over et af ham stillet Forslag, hvorefter Overenskomsten skulde gælde i 9 Aar, og Honoraret stige i treaarige Perioder saaledes: I Treaaret 1909—1911 3 Kr. for et enkelt Medlem, 6 Kr. for et enkelt Medlem med et eller flere Børn og 7 Kr. for en Familie med eller uden Børn. 1912—1914 henholdsvis 3, 6 og 8 Kr., og i 1915—1917: 4, 6 og 8 Kr.; dertil kom Betaling for mange ekstra Ydelser. Fra 1912 skulde Honoraret for en Konsultation ydermere forhøjes fra 1 Kr. til 1 Kr. 50 Øre. Det var ikke med Glæde, vi modtog dette Forslag, men vi fandt det ikke klogt at forkaste det, da Ministeren og Sygekasseinspektøren anbefalede det, hvorfor vi gik med til Overenskomsten. Lægerne var selvfølgelig heller ikke tilfredse, men vilde heller ikke gerne ud i en Konflikt.

Den vedtagne Overenskomst, der paa Grund af Sygekassernes Vedtagelse om syge Medlemmers midlertidige Overflytning senere blev suppleret med et Tillæg, gav Anledning til skarpe Angreb og Gensvar i Ugeskrift for Læger samt i forskellige Pjecer; særligt i Jylland vakte Overenskomsten Fortrydelse blandt Lægerne; en af dem afleverede ogsaa et harmdirrende Angreb paa de sjællandske Læger, og et Par af disse svarede selvfølgelig, men Uroen stilnede efterhaanden af og Samarbejdet gik sin rolige Gang.

Den niaarige Periode, som Overenskomsten om-

fattede, blev brudt ved Sygekasselovens Revision i 1915, da Lægerne benyttede deres Ret til Opsigelse; men af Hensyn til de af Verdenskrigen skabte Forhold fortsatte de dog Samarbejdet uden Forandringer til 1917. Vi takkede Lægerne, fordi de vilde fortsætte i et Aar, da det ikke alene var et Offer, de bragte, men tillige et Udtryk for, at de ønskede Samarbejdet fortsat. Lægekredsforeningen for Københavns Omegn opsigde ligeledes sin Overenskomst, og der vedtoges en ny, som skulde træde i Kraft fra d. 1. Januar 1916; men af Hensyn til de foreliggende Forhold traadte den fulde Honorarforhøjelse ikke i Kraft før d. 1. Januar 1917, fra hvilket Tidspunkt der skulde betales 5 Kr. aarlig pr. Medlem, 8 Kr. pr. Medlem med Børn og 10 Kr. pr. Familie.

I Oktober 1915 begyndte Forhandlingerne med de øvrige Lægekredsforeninger. Lægerne forelagde deres Forslag til en ny Overenskomst, der særligt var præget af de jyske Takster. Der forlangtes pr. enkelt Medlem 5 Kr., enkelt Medlem med Børn 10 Kr. og Familier med eller uden Børn 10 Kr. Desuden skulde der betales ekstra for en Mængde Ydelser, bl. a. for Lægehjælp i Lægens Hjem udenfor Konsultationstiden; og for Rejser og Besøg, der var begæret efter Kl. 10 Fmd. (undtagen Fødselshjælp eller Ulykkestilfælde) skulde der betales ekstra 25 % af de under Takst II nævnte Takster. Natarbejde mellem Kl. 8 Aften og 8 Morgen skulde endvidere honoreres med dobbelt Takst, og Søn- og Helligdagshjælp med 50 % ekstra. Hvert Medlem, der optoges med Vedtegning om en kronisk Lidelse, skulde ydermere selv betale Lægen efter Kredsens Minimaltakst for Hjælp til saadanne Lidelser. Forhøjelserne efter Takst II var ikke urimelige, men vi maatte selvfølgelig afvise de urimelige Krav til Takst I Kasserne og udarbejdede derefter et Forslag, som var mere

stemmende med Tiderne. Vi erkendte, at den reviderede Sygekasselov, hvorefter Indtægts- og Formuegrænserne udvidedes, nødvendiggjorde Honorarforhøjelse, og vi tilbød da samme Honorar, som Lægerne i Københavns Omegn fik, nemlig 5, 8 og 10 Kr. plus Betaling for nogle Ekstraydelser; men samtidig forlangte vi Bestemmelser indsat til Værn mod Læger, som var tilbøjelige til at aflægge ukaldede Besøg, samt, at Ekstrahonorar for Søn- og Helligdags- samt Natbesøg skulde være Sygekasserne uvedkommende. Grunden til, at vi vilde bort fra disse Ydelser, var den, at det ved en Undersøgelse blev godtgjort, at der skete Misbrug overfor mange Sygekasser, idet nogle og tyve Læger var ret ligegyldige overfor Sygekassernes Interesser; nogle af dem havde næsten lige saa meget i Ekstrahonorar som i fast Honorar, og de samme Læger var lige saa paagaende overfor Takst II Kasserne. Lægerne erklærede i deres Indlæg, at naar de forlangte ekstra Betaling for Arbejde om Natten samt Søn- og Helligdage, da var det ikke for Honorarets Skyld, men for at de kunde faa mere Ro paa disse Tider. Vi var ganske enig med Lægerne i dette Ønske, men fandt, at den bedste Vej til at faa dette Ønske opfyldt var, at Lægerne lod Medlemmerne selv betale for Hjælpen, naar Medlemmerne fordrede den udenfor de fastsatte Tider, dog med Undtagelse for Fødselshjælp, Ulykkestilfælde o. l. Skønt Lægerne erkendte, at vore Anker ikke var uberettigede, vilde de dog paa ingen Maade give Slip paa disse ekstra Honorarer gennem Sygekasserne, og de afviste pure vore Forslag. Forhandlingerne fortsattes i flere Møder, men udover nogle almindelige Bestemmelser kunde vi ikke blive enige.

Ved Sygekasselovens Revision i 1915 var der oprettet et Voldgiftsraad til Bilæggelse af Stridigheder mellem

Sygekasser og Læger; Sygekasserne kunde selvfølgelig derfor ikke gaa til Konflikt, før Voldgiftsraadet havde haft Sagen til Behandling. Vi foreslog derfor Lægerne, at de sammen med os skulde forelægge Sagen for Raadet, men det vilde de ikke. Vi indbragte derefter selv Sagen, og ved et Møde i Voldgiftsraadet fik vi et Forlig. Ved Forliget blev vort Forslag til faste Takster gennemført, og de af Lægerne foreslaaede særlige Ydelser (ca. 20), som der skulde betales ekstra for, fik vi reduceret til nogle enkelte. Ligeledes blev vi fri for deres urimelige Krav om, at der skulde betales 25 % ekstra for Hjælp i Lægens Hjem udenfor Konsultationstiden samt for Rejser og Besøg, der om Hverdage var begæret efter Kl. 10 Fmd. Tillige beholdt Sygekasserne Ret til selv at vælge, om de vilde have Takst I eller II, og vi fik indført Bestemmelser om Brugen af Kontrolsedler. Lægernes Forslag til Takst II havde vi, som sagt, ikke meget at indvende mod; men vi ønskede, at der for de Ydelser, hvor de havde to Takster, eftersom Ydelsen var mer eller mindre kompliceret, kun skulde være een Takst; thi Erfaringen havde vist, at nogle Læger altid tog den højeste Takst, nogle midt imellem, medens dog de fleste hensynsfuldt holdt sig til laveste Takst, undtagen i de Tilfælde, hvor der var særlig Grund til en højere Betaling. Vi maatte derimod give Afkald paa vor Fordring om, at Betaling for Søn- og Helligdags- samt Natarbejde skulde være Sygekasserne uvedkommende. Forligsforslaget, der blev vedtaget af Organisationerne og godkendt af Ministeriet, traadte i Kraft 1. Januar 1917 og skulde gælde til Udgangen af 1921.

Vi ventede nu en rolig Arbejdsperiode i de kommende 5 Aar; men det blev desværre anderledes. Vi ser bort fra, at enkelte Læger nægtede at anerkende Syge-

kassernes Ret til gennem Kontrolsedler at sikre sig mod Misbrug, idet enkelte Læger rev Kontrolsedlerne itu, medens andre nægtede at udfylde dem; disse Læger fik selvfølgelig ikke Medhold hos deres Kredsforening.

Det, der særligt bidrog til at fremkalde et beklageligt Misforhold i Samarbejdet var, at Krigens Dønninger medførte en Dyrtid, der nødvendiggjorde en tilsvarende Forhøjelse af Indtægterne, hvilket ogsaa skete saavel for Arbejderstanden som for andre lønnede Erhverv, kun ikke for Lægernes Sygekassehonorarer. Da Dyrtiden ikke var ventet, var der ejheller i Overenskomsten indført derhen hørende Værnebestemmelser, saa Lægerne var henviste til Forventningen om, at Sygekasserne ganske naturlig vilde yde dem et Tillæg til Dækning mod Dyrtiden. Lægerne havde Ret i deres Forventning; Ret og Billighed fordrede, at der skulde ydes et Dyrtidstillæg, og i Bestyrelsen var vi ganske enige om dette. Sygekasserne vilde sikkert ogsaa have godkendt en Beslutning herom fra Bestyrelsen. Men i Henhold til Vedtægten for de samvirkende Centralforeninger kunde en enkelt Centralforening ikke foretage noget saadant, hvorfor vi maatte afvente Repræsentantskabets Beslutning; men da dette paa Mødet d. 15. Oktober 1918 i Aarhus vedtog, at der ikke maatte ydes et Tillæg til de i Overenskomsterne fastsatte Honorarer, var vi afskaarne fra at yde et Tillæg. Dyrtiden blev stadig værre, og da Lægerne mod Forventning ikke hørte noget fra Sygekasserne, sendte de en Anmodning om Dyrtidstillæg; men vi maatte desværre nægte at imødekomme deres Ønske. Denne Afvisning var en beklagelig Uret mod Lægerne og maatte selvfølgelig skabe Bitterhed og skade Samarbejdet. Vi maatte derfor have dette Spørgsmaal frem igen for Repræsentant-

skabet, og paa dets Møde d. 7. Juni 1919 fik Centralforeningerne Tilladelse til at yde Dyrtidstillæg. I samme Maaned opsagde Lægerne Overenskomsten; men da denne først udløb med d. 31. December 1921, protesterede vi mod Opsigelsen og tilbød Forhandling om et Dyrtidstillæg. Vi var gaaet ind paa at betale Lægerne i Københavns Omegn et Tillæg paa 50%, og det samme var vi i Bestyrelsen enige om at tilbyde Lægerne i det øvrige Sjælland. Vi mødtes med Lægeudvalget d. 13. Juli 1919, og da Udvalgets Formand straks forlangte 100% Tillæg, var vi klare over, at vi atter skulde ind paa Tovtrækkeri, og begyndte derfor med et Tilbud paa 10%. Efter nogen Forhandling erklærede Formanden for Udvalget, at der ikke kunde være Tale om at gaa under 75%, og da der samtidig udtaltes Ønske om, at Overenskomsten skulde ophøre før d. 1. Januar 1921, sluttede Mødet uden Resultat. Paa det næste Møde, d. 3. September 1919, tilbød vi Lægerne 50% Tillæg; men nu forlangte de, at Overenskomsten skulde ophøre et helt Aar, før den ellers udløb, og tilbød, hvis vi vilde gaa ind paa dette, at nøjes med 30% Tillæg. Vi vidste, at med en ny Overenskomst maatte Taksterne blive meget højere, og at Lægerne derfor, naar vi gav slip paa det ene Aar, vilde faa en god ekstra Indtægt, som Erstatning for Tabet under den forløbne Del af Dyr-tiden; vi havde ogsaa hele Tiden erkendt, at Lægerne led Uret, og under disse Omstændigheder havde vi derfor ikke noget at indvende mod, at de fik denne Erstatning; hertil kom, at vi af praktiske Grunde gerne saa, at samtlige Lægeoverenskomster havde samme Løbetid. Vi gik derfor ind paa Lægernes Forslag, men forlangte, at Takst I Kasserne ikke skulde udrede de 30% af Ekstraregningerne, som vi jo i Forvejen var meget betænkelige ved. Paa et afsluttende Møde i Ros-

kilde d. 12. Oktober 1919 nægtede Lægerne imidlertid at gaa ind paa vort Forlangende, medens der iøvrigt opnaaedes Enighed.

Der blev senere bebrejdet Sygekasserne paa Sjælland, at de kun gav Lægerne et Dyrtidstillæg paa 30 %, medens Lægerne i det øvrige Land fik 50 %; men da Lægerne paa Sjælland fik hele deres Forlangende opfyldt, var der næppe nogen Grund til Misfornøjelse, særlig da de, ved at slippe Overenskomsten et Aar før den ellers udløb, alene paa den Konto vilde indtjene saa meget, at der kunde være Tvivl om, hvorvidt Lægerne i det øvrige Land, med de 50% Tillæg, havde saa stor Fordel som de sjællandske Læger.

Dyrtiden forværredes, og som Følge af Lønreguleringer i Forhold til Dyrtid og Konjunkturer steg saavel Arbejderstandens som flere andre Stænders Indtægter, saa det ikke kunde nægtes, at mange Sygekassemedlemmers Indtægter oversteg de fastsatte Grænser; men skønt Lønarbejderne havde særlige Rettigheder med Hensyn til Forstaaelsen af Ubemidletheden, saa bidrog disse Forhold til megen Misfornøjelse blandt Lægerne og gav sig særlig Udslag under de senere Forhandlinger om en ny Overenskomst; dertil kom, at Lægernes Honorarsatser, inklusive Dyrtidstillæget, var for lave i Forhold til det gældende Pristal. Vi forventede herefter, at det af Lægerne nu udarbejdede Forslag til en ny Overenskomst vilde kræve passende Forhøjelser, og tillige indeholde Krav angaaende de Medlemmer, der havde større Indtægt, end de fastsatte Grænser tillod.

Ventede vi saaledes ikke just et Forslag med blide Vilkaar, saa blev vi dog meget forbavset over at modtage et Forslag, der baade i Form og Indhold var en fuldstændig Tilsidesættelse af al Samarbejde; det var

et urimeligt »Dekret«, som Lægerne paa Forhaand maatte vide ikke kunde gennemføres, og som derfor heller ikke burde være ført frem til Forhandling. Vi stod ganske uforstaaende overfor dette Forsøg paa at knægte Sygekasserne, thi selv om Lægerne havde lidt Uret under Dyrtiden, saa havde de dog faaet, hvad de forlangte, og alene det, at de fik den gamle Overenskomst ophævet et Aar for tidligt, gav dem sikkert god Erstatning for lidte Tab; de vidste ogsaa, at det ikke var de sjællandske Sygekassers Skyld, at de ikke rettidig fik Dyrtilstillæg, saa vi forstod ikke den Bersærkergang, der pludseligt var kommet over dem.

Af »Dekretet« skal vi nøjes med at anføre følgende:

Takst I, fast Betaling pr. Medlem: 12 Kr. pr. enkelt Medlem, 24 Kr. pr. enkelt Medlem med et eller flere Børn, 30 Kr. pr. Familie med et eller flere Børn; desuden skulde der betales efter Takst II for Ekstraydelser, og dem var der mange af; det faste aarlige Honorar omfattede derfor ikke stort andet end Konsultationer og Besøg; for Besøg, der var forlangt efter Kl. 10 Fm. og krævet aflagt samme Dag inden Kl. 6 Aften, samt Konsultationer udenfor Lægens Konsultationstid skulde endda betales 50 % ekstra efter Takst II, undtagen ved friske Ulykkestilfælde o. l. Med samme Undtagelse skulde der for forlangt Lægehjælp paa Søn- og Helligdage samt for Natarbejde mellem Kl. 6 Aften og 8 Morgen betales 100 % Tillæg. Afregning skulde ske hvert Kvartal, og der skulde endvidere betales fuldt Honorar for alle i Kvartalet værende Medlemmer, altsaa ogsaa for de bortrejste.

Takst II, Betaling pr. Ydelse: Hjælpen skulde betales efter Lægernes meget forhøjede Minimaltakst, minus 25 % Rabat, dog at Taksterne for Rejser forhøjedes med 50 %, hvis Lægen ikke befordrede sig

selv eller begærede sig afhentet. For Søn- og Helligdags- samt Natbesøg skulde der endvidere ydes 100 ⁰/₁₀₀ Tillæg. Dertil kom, at kun de Medlemmer var berettiget til Lægehjælp efter disse Takster, som hvert Nytaar opgav deres Indtægt i det forløbne Aar til Formanden for Sygekassen, samt Antallet af deres Børn og Plejebørn under 15 Aar, og hvis Indtægt ikke oversteg den fastsatte Grænse. Hvert Aar skulde Sygekassernes Bestyrelser endvidere foranledige Udvalg nedsat for at fjerne bemidlede Medlemmer.

Overenskomsten skulde endelig kun gælde i Kommuner, hvor Pligtkørsel efter Læge var afløst, saa Lægen kunde befordre sig selv eller bestemme Befordringens Art.

Saa vel disse Takster som en Del af de særlige Bestemmelser var ganske umulige; og dette Forsøg paa at ødelægge Sygekasserne ansaa vi ogsaa for et beklageligt Overgreb af den nu gennemgaaende ret velstillede Lægestand, som burde have været den sidste til at byde de overvejende ubemidlede Sygekassemedlemmer saadanne Vilkaar.

Vi sendte Lægerne et Modforslag, hvori vi forlod det fri Lægevalg; thi det var en Selvfølge, at jo højere Honorarer Sygekasserne skulde udrede, jo mere nødvendigt var det for Sygekasserne, at de selv kunde bestemme, hvilke Læger de vilde samarbejde med; det var tillige den eneste Maade, hvorpaa man kunde undgaa de Læger, der systematisk misbrugte Sygekasserne. Vi erklærede imidlertid samtidig, at kunde der opnaas Enighed om passende Takster, og kunde vi faa tilstrækkelige værnende Bestemmelser, saa ønskede vi heller ikke at forlade det fri Lægevalg.

D. 7. November 1920 mødtes den samlede Bestyrelse

med Lægernes store Udvalg, og vi blev modtaget med en Tale, der var ganske blottet for Forhandlingsvillighed; den indeholdt kun Dekreter, og vore Ønsker var aldeles ligegyldige. Denne Indledning medførte selvfølgelig skarpe og berettigede Tilsvær, hvori vi lod Lægerne vide, at de ikke saaledes kunde optræde som en »Stat i Staten«, og at det Forslag til en Overenskomst, som de havde sendt os, var et Forsøg paa at kneble Sygekasserne; vi meddelte ogsaa, at de forlangte Taksters Gennemførelse nødvendigvis maatte medføre en Omordning af Formen for Ydelse af Lægehjælp. Det var imidlertid Lægerne ganske ligegyldigt, hvad vi fremkom med, men de gik dog ind paa vort Forslag om at nedsætte et Underudvalg, for at prøve, om der var nogen Udsigt til en Overenskomst. Vort gamle Udvalg fra 1915, LARSEN-JENSEN, N. P. OLSEN og JOH. SØRENSEN havde saa en Del Møder med Lægeudvalget; men i Hovedspørgsmaalene kom vi ingen Vegne udover, at Lægerne vilde nedsætte Taksterne med 10 %. Vi tilbød en Grundtakst af 6 Kr. og et Tillæg af 2 Kr., der skulde være glidende efter Pristallet; senere tilbød vi 9 Kr., hvoraf de tre skulde være glidende, men afvistes. Efter flere forgæves Møder søgte vi endnu ved Aarets Udgang at undgaa Konflikten ved at foreslaa Lægerne at fortsætte til April, og at en eventuel Overenskomst skulde have tilbagevirkende Kraft; men de forlangte 150 % Tillæg, ellers vilde de ikke fortsætte. Vi foreslog saa Lægerne at lade Sagen gaa til Voldgift, men dette afviste de ogsaa. D. 2. Januar 1921 prøvede vi endnu engang at faa Samarbejdet fortsat, men forgæves.

Fra andre Lægeforeningers Side blev der ogsaa stillet urimelige Krav overfor Sygekasserne, og denne

Omstændighed medførte, at Kontorchef H. DANIEL, Sygekasseinspektoratet, udsendte en Redegørelse, hvori han klarlagde Meningsløsheden i Lægernes Krav, samtidig med at han omtalte, hvilke Krav Læger i Almindelighed kunde have Ret til at stille til Indtægts Størrelse, ogsaa sammenlignet med andre Samfundsborgere med lignende Uddannelse og Ansvar. Redegørelsen blev imødegaaet i »Ugeskrift for Læger«, men gendrevet af Forfatteren.

I 1921 indtraadte saa Konflikten, og vi savnede endnu Ministeriets Dispensation angaaende Lægeydelsen, fordi Ministeriet ønskede, at Voldgiftsraadet skulde prøve at finde en Udvej. Resultatet blev, at vi, ifølge Sygekasseloven fremdeles maatte yde fri Lægehjælp, da vi naturligvis ikke vilde risikere, at Medlemmerne senere kunde rejse Krav mod os. Vi sendte dog allerede i de første Dage af Januar en Redegørelse og Vejledning ud til samtlige Bestyrelser og Sygekassemedlemmer, ligesom det var Meningen jævnlige at udsende Meddelelser til Medlemmerne, saa de altid kunde have Forstaaelse af Kampens Betydning for dem.

Voldgiftsraadet anmodede begge Parter om at indbringe Sagen for Raadet, og det udarbejdede et Forligsforslag om de almindelige Bestemmelser, medens det lod Takstspørgsmaalet staa aabent. D. 23. Februar 1921 mødtes vi i Voldgiftsraadet, og under den langvarige Forhandling fra Kl. 10 Formiddag til Kl. 6 næste Morgen, og efter at der var opnaaet Forlig om de almindelige Bestemmelser, stillede Voldgiftsraadet et Mæglingsforslag, hvorefter Honoraret skulde være 10 Kr. pr. Medlem, saaledes, at Grundtaksten skulde være 6 Kr., og 4 Kr. være glidende efter Pristallet. Skønt Lægerne under alle Forhandlinger havde stillet sig absolut afvisende mod at lade en Del af Honoraret

bevæge sig efter Pristallet, vilde de dog gaa med nu, men fordrede saa, at Honoraret skulde sættes til 14 Kr. pr. Medlem, hvoraf de 8 skulde være Grundtakst, medens 6 skulde følge Pristallet; tilsidst gik de dog ind paa Voldgiftsraadets Forslag. Vi var mest tilbøjelige til at forkaste Forslaget, thi Konflikten forløb godt, og Sygekasserne sparede mange Penge, idet Medlemmerne i Hovedsagen fulgte vore Anvisninger.

Imidlertid blev vi nødsagede til at gaa ind paa Forliget. Vi kunde jo nok have taget en Kendelse om Sagen fra Voldgiftsraadet, men da det var selve dette, der havde stillet Forligsforslaget, saa vilde en Kendelse næppe være ganske i vor Favør. Tillige var vi uheldigt stillede, for de jyske Centralforeninger havde allerede, inden Konflikten indtraadte, tilbudt Lægerne 10 Kr. pr. Medlem, saa vort Tilbud paa 9 Kr. var selvfølgelig svækket. Vi maatte heller ikke se bort fra, at i Forhold til Lægernes Krav havde vi indvundet meget, bl. a. at deres Fordring om 12, 24 og 30 Kr. i Honorar blev ændret til 10 Kr. pr. Medlem, ligesom deres Fordringer angaaende Ekstraydelserne blev reduceret, og vort Forslag saaledes hovedsagelig vedtaget. Forliget blev derfor ogsaa, men under Protest, vedtaget af vor Generalforsamling d. 14. Marts 1921.

Senere fik Lægerne gennem Forhandling 75 % Tillæg til det faste Honorar i Takst I Kasserne for de Medlemmer, der ved deres Optagelse i Sygekassen fik Vedtegning for en kronisk Lidelse eller Legemssvaghed. Lægerne forlangte 100 %, men da der savnedes Erfaringer paa dette Omraade, og da ingen af Parterne ønskede at paabyrde det offentlige med Hensyn til Tilskuddet til Lægehjælp mere end nødvendigt, enedes vi om 75 %.

PERIODEN EFTER 1921

Trods Sygekassernes Misfornøjelse med Overenskomsten gled vi i de følgende Aar efterhaanden atter ind i rolige Forhold, men vi blev enige om indenfor Bestyrelsen, at vi, da Dyrtiden faldt, maatte have Taksterne forandret, men det skulde saa vidt muligt søges gennem fredelig Forhandling. Vi foreslog derfor Lægerne et Møde, der fandt Sted d. 16. September 1924, hvorunder det samlede Lægeudvalg og Centralforeningens Bestyrelse førte en rolig og saglig Forhandling, der gav Haab om en fredelig Løsning. Der nedattes et Underudvalg, for Sygekasserne det gamle Udvalg. Vi forelagde et Forslag til Ændring af Taksterne, hvorefter det faste Honorar, 10 Kr., ændredes til 9 Kr., hvoraf de 3 Kr. skulde være glidende saaledes, at for hver 5 Points Pristallet ændredes, skulde 3 Kr. ændres med 3 %, og med et Pristal paa 150 skulde Grundtaksten, 6 Kr., træde i Kraft. Vort Forslag angaaende Takst II var mere vidtgaaende, og tillige ønskede vi nogle Ændringer i de almindelige Bestemmelser. Paa de afholdte Møder vilde Lægerne nok gaa med til enkelte Ændringer, men de forlangte saa til Gengæld Fordele paa andre Takster. Vi kunde ikke opnaa Enighed med dem og opsigde derfor Overenskomsten. Der var dog ingen af Parterne, der ønskede Konflikt, og foranlediget ved nogle Artikler i »Ugeskrift for Læger«, der fremkaldte Gensvar fra Formanden, JOH. SØRENSEN, blev der i Ugeskriftet stillet det Spørgsmaal til Bestyrelsen, om den vilde anbefale, at Sygekasserne sammen med Lægerne indbragte Sagen for Voldgiftsraadet. Dertil erklærede Bestyrelsen sig villig, og Sagen blev derefter indbragt for Raadet, hvor Parterne mødtes d. 21. December 1924. Medens vi fore-

lagde Raadet det samme Forslag, som vi havde stillet til Lægerne, mødte Lægerne med forøgede Krav, bl. a. om, at de 10 Kr. pr. Medlem og 20 Kr. pr. Familie skulde ændres til 11 Kr. pr. Medlem, 16 Kr. pr. enkelt Medlem med et eller flere Børn og 22 Kr. pr. Familie med eller uden Børn. Lægehjælp mellem Kl. 6 Aften og 8 Morgen skulde endvidere betales med et Tillæg af 100 %.

Hele Dagen og til langt ud paa Aftenen forhandlede vi uden Resultat og fortsatte Dagen efter, hvorefter Voldgiftsraadet, da vi endnu ikke kunde blive enige, tog fat og udtalte sig for det af Sygekasserne stillede Forslag til Takst I, dog med den Tilføjelse, at den nedsatte Takst ikke skulde træde i Kraft før d. 1. Januar 1925.

Dette medførte, at Lægerne blev forhandlingsvillige, saa vi ogsaa fik en Del Nedsættelser i Takst II og tillige naaede at faa de 3 % pr. 5 Points ændret til $3\frac{1}{3}$ % pr. 5 Points.

Det blev sen Aften inden vi var færdige, og vi havde da forhandlet i 2 lange Dage og naaet et Resultat, som vi forlængst burde have naaet uden at ulejlige Voldgiftsraadet; det vilde ogsaa have haft større Værdi i Samarbejdet, hvis dette var sket. Det er ikke umuligt, at Sygekasserne kunde have naaet bedre Resultat angaaende Takst II, hvis vi havde ladet Voldgiftsraadet afsige Kendelse, men vi ønskede ikke at løbe nogen Risiko og foretrak en Overenskomst, truffet mellem Parterne, og som, selv om vi ikke fik alle vore Ønsker opfyldt, dog var en god Overenskomst i Forhold til den tidligere, og denne Overenskomst er stadig gældende.

Vi har i det foregaaende forsøgt at give en kortfattet, men formentlig korrekt Fremstilling af For-

holdet mellem Lægerne og Sygekasserne i den forløbne Tid. Det vil ses, at Samarbejdet langtfra har været, som det i begge Parters Interesse gerne skulde have været, men det gensidige Tillidsforhold, som burde være det ledende Princip i Samarbejdet, savnedes desværre fuldstændigt. Grundene dertil kan være forskellige; men Hovedårsagen maa sikkert søges i, at Lægeorganisationen i 1892, da den første Sygekasselov blev vedtaget, nægtede at imødekomme vore Ønsker om Samarbejde; istedetfor optog den det Princip, at de nok selv vilde bestemme paa hvilke Vilkaar, de vilde arbejde for Sygekasserne. Denne vel egenraadige og vilkaarlige Optræden skabte Uvilje og maatte give Anledning til Uro. Havde Lægeorganisationen dengang indset, at begge Parters Fællesinteresse nødvendigvis maatte forudsætte et godt Samarbejde, saa havde alt set anderledes ud, og vi havde næppe oplevet en Situation som i 1921. Det manglede jo ikke paa advarende og forstaaende Røster fra Læger, tværtimod, thi tidligere sad der Læger i mange Sygekassebestyrelser, og disse Læger, der havde fuld Forstaaelse af Sygekassernes Vanskeligheder, og som vidste, hvor nødvendigt det var for Sygekasserne at kunne have fuld Tillid til Lægerne, søgte at faa Lægeorganisationen ind paa et fornuftigt Samarbejde med Sygekasserne, men forgæves.

Vi fortænker ingenlunde Lægerne i, at de vil have deres Arbejde ordentlig betalt, tværtimod, vi har altid erkendt, at Lægens specielle Stilling og betydningsfulde Hverv nødvendiggjorde gode økonomiske Vilkaar. Vi har heller aldrig undervurderet Lægestandens store og indgribende Indsats for at forbedre de hygiejniske Forhold for Befolkningen, og vi har altid erkendt, at efterhaanden som Sygekasserne indsnævrede Lægernes

Privatklientel, maatte disse nødvendigvis have deres Hovedindtægt gennem Sygekasserne; naar dertil kommer, at vi forlanger, at de skal yde Sygekassernes Medlemmer samme gode og omhyggelige Behandling, som de yder deres Privatklientel, saa er det en Selvfølge, at Sygekassernes Betaling maa være saaledes, at Lægerne med Tilfredshed kan udføre deres Sygekassepraksis. Det er derfor ikke mere Honorarspørgsmaalet som saadant vi frygter, særlig da Erfaringen viser, at i de Sygekasser, der er saa lykkelige at samarbejde med hensynsfulde Læger, er der ingen Grund til at klage over Lægeudgifterne; men vi beklager, at det for Samarbejdet nødvendige Tillidsforhold i al Almindelighed mangler, thi det er jo dog Lægerne, der i Hovedsagen bestemmer Omfanget af Sygekassernes største Udgifter; den logiske Følge heraf bør ogsaa være, at Sygekasserne altid skal kunne have saadan Tillid til Lægerne, at man ikke behøver at frygte for, at disse paafører Sygekasserne unødige Udgifter. At vi mangler dette Tillidsforhold, er ikke Sygekassernes Skyld; men vi skal gerne indrømme, at som Forholdene har udviklet sig, er det vanskeligt at opnaa.

Det er jo desværre ganske forbavsende, hvad en smart Læge kan faa ud af sin Sygekassepraksis, ved flittige, baade kaldede og ukaldede, Besøg, saavel til ordinær som til forhøjet Takst; dette kan ofte virke ganske ødelæggende for en Sygekasse. For de Sygekasser, der betaler Lægen med et fast aarligt Honorar pr. Medlem, er Faren ikke saa stor, skønt ogsaa der har vi Erfaring for, hvorledes en driftig Læge kan paaføre Sygekasser ganske unødige Udgifter ved Ekstraydelser. Saalænge Sygekasserne selv kunde bestemme, om de vilde honorere Lægerne efter Takst I eller Takst II, havde de dog en Udvej til at formindske

Udgifterne; men ogsaa denne Udvej spærrede Lægerne i Hovedsagen i 1921.

Vi skal ligeledes nævne Medicinydelsen, som et af de betydningsfulde Forhold, hvorunder Lægerne kan spare Sygekasserne for mange og unødige Udgifter; her indrømmer Lægerne ogsaa, at Misbruget flourer; men Sygekasserne, der lider under Misbruget, skal kunne stole saaledes paa Lægerne, at de ikke ordinerer anden eller mere Medicin end strengt nødvendigt. Vi indrømmer, at det kan være vanskeligt for Lægerne at ignorere Befolkningens Tyrkertro paa Medicin, men Lægerne er de eneste, der kan belære Patienterne paa dette Omraade, og naar de ikke gør det, ikke er behjælpelig med at bekæmpe Befolkningens Vildfarelse, saa er det beklageligt.

Vi ved selvfølgelig, at vi ikke alene bør rette Bebrejdelser mod Lægerne, thi ufornuftige Medlemmer, der uden Grund løber til Læge, er ogsaa stærkt medvirkende til unødige store Lægeudgifter; men ogsaa overfor disse Medlemmer bør Lægerne være vejledende og være Sygekasserne behjælpelige med at hindre Misbrug. Det virker imidlertid nedslaaende, naar man ved, at det kun er et Mindretal blandt de sjællandske Læger, der er ret hensynsløse overfor Sygekassernes Interesser, at den øvrige Del af Lægestanden saa ikke vil eller kan tage haandfast paa disse Læger.

Der er Sygekasseledere, der har den Opfattelse, at bare der er rigelig Tilgang af Læger, saa vil Konkurrencen medføre bedre Vilkaar for Sygekasserne. Denne Opfattelse er dog ganske i Strid med Erfaringen, for det viser sig overalt, hvor der nedsætter sig nye Læger, at Sygekassernes Udgifter til Læger og Medicin stiger ganske forbavsende, ja i enkelte Tilfælde

endog truer med at virke helt ødelæggende. — Det store Gode, som den fri Lægehjælp er for ubemidlede Sygekassemedlemmer, er saa betydningsfuldt, at det ikke bør ødelægges ved Misbrug, og vi maa derfor have de nu herskende Forhold ændrede; kommende Overenskomster maa indeholde skarpe, men nødvendige Værnebestemmelser mod de Læger, der trods Paatale og Advarsler ikke vil tage fornøden Hensyn til Sygekassernes Interesser. Det maa jo dog være Parterne klart, at lykkes det ikke at komme bort fra Misbruget, saa er der næppe anden Vej for Sygekasserne end at gaa bort fra det fri Lægevalg, eller ogsaa maa Ydelsen af Lægehjælp indskrænkes, hvilket vil betyde Tab for saavel Lægestanden som for Sygekasseklientellet. Dette Syn paa Spørgsmaalet er da ogsaa bekræftet ved Revisionen af Sygekasse-loven i Aar.

Vi slutter denne Redegørelse, som vi begyndte, med at udtale Haabet om, at alle Læger og Sygekasser paa Sjælland fremtidig maa arbejde i bedst mulig Forstaaelse til gensidig Varetagelse af Interesserne paa passende Maade og til afgjort Fordel for Kassernes ubemidlede Medlemmer.

XI.

SAMARBEJDET MED TANDLÆGERNE

Medens det hidtil har været en Pligt for Sygekasserne at yde fri Lægehjælp til Medlemmerne, er det derimod stadig en frivillig Sag, om de vil yde Hjælp til Tandbehandling hos Tandlæger, og dette Forhold har medført, at der hengik mange Aar, før Sygekasserne selv optog denne Ydelse; mange af dem havde dog forud søgt at skaffe Medlemmerne Rabat hos Tandlæger. Til dette Forhold bidrog ogsaa, at Tandpine og daarlige Tænder ikke blev henregnet til egentlig Sygdom. Denne Opfattelse gav Anledning til forskellige Misforstaaelser, thi Lægerne tog selvfølgelig deres Honorar for Udtrækning af Tænder, men selv om Udtrækningen angik syge Tænder, saa lod nogle Sygekasser dog Medlemmerne tilbagebetale disse Udgifter. Andre Sygekasser betalte senere for et vist Antal Udtrækninger, som Regel 4 indenfor 12 Maaneder. Det var først efter, at Inspektoratet havde oplyst Sygekasserne om, at Udtrækning af syge Tænder hos Kassens Læge var en pligtig Ydelse, som Sygekasserne skulde betale, at Sygekasser begyndte med at give Medlemmerne Tilladelse til at lade Tandlæger foretage

Udtrækningen paa Kassens Regning, men som Regel dog kun et begrænset Antal aarligt; en Bestemmelse der endnu praktiseres i nogle Kasser.

Efterhaanden blev der oprettet Overenskomster mellem enkelte Kasser og Tandlæger, og dette gav Stødet til en Forhandling med Sjællands Provinstand-

Tandplejen i gamle Dage

lægeforening i 1914, hvorunder vi enedes om en Overenskomst, der traadte i Kraft d. 1. Januar 1915 og skulde gælde i 5 Aar. Overenskomsten omfattede Udtrækning af syge Tænder saaledes, at Kasserne kunde vælge mellem, enten at betale 25 Øre aarligt pr. Medlem, og Tandlægen skulde da foretage al Tandudtrækning for Medlemmerne og deres Børn, Plejebørn, eller betale 1 Kr. pr. Tandudtrækning, dog højst 4 Kr. i et Aar for et Medlem eller et Medlems Barn, uanset hvor mange Tænder der var udtrukket udover de 4 første Tænder. For anden Tandbehandling samt for Protoser skulde Medlemmerne selv desuden have fra 10 til 33 % Rabat.

Allerede i 1916 var Centralforeningens Bestyrelse imidlertid bleven betænkelig ved udelukkende at yde Hjælp til Tandudtrækning, thi det var forbavsende mange unge Mennesker, der lod foretage Mundrydning for at faa nye Tænder. Vi fik Indtryk af, at det var ved at blive en Modesag at komme af med de naturlige Tænder for at kunne møde med skinnende hvide forlorne Tænder. Lægerne paaviste samtidig, at daarlige Tænder ofte gav Anledning til forskellige Fordøjelsessygdomme, og endelig blev der fra Sygekasseinspektoratets Side slaet til Lyd for en mere rationel Tandplejeydelse; herefter fik vi Forstaaelsen af, at det, der tiltrængtes, var et Arbejde for at bevare de naturlige Tænder saa længe som muligt. Paa Generalforsamlingen i 1916 meddelte vi derfor, at det sikkert vilde være klogere at yde Hjælp til konservativ Tandbehandling fremfor Tandudtrækning. Der viste sig at være god Forstaaelse af Sagens Værdi, men man frygtede dog for, at det vilde blive for kostbart, saa Kasserne ikke kunde magte det. Samarbejdet med Tandlægerne fortsattes derfor uforandret, indtil

vi naaede ind i Dyrtiden, hvor Tandlægerne ikke gennem Overenskomsten kunde faa Erstatning for den stærke Prisstigning. Følgen blev, at en Del Tandlæger nægtede at behandle Sygekassemedlemmer, hvad de ogsaa var berettiget til. Imidlertid begyndte Forhandlingerne i 1918 mellem Dansk Tandlægeforening og Forretningsudvalget for de samvirkende Centralforeninger om en Landsoverenskomst, ogsaa omfattende egentlig Tandpleje. Der blev ogsaa Enighed om et Forslag til Overenskomst, men dette blev desværre forkastet paa Sygekassernes Delegeretmøde i 1919. Her paa Sjælland, hvor der allerede var vakt god Forstaaelse af Tandplejens Betydning, foreslog vi derfor Tandlægerne at optage en Forhandling om en Overenskomst for Sjælland. Vi enedes ogsaa om et Forslag, som vi mente begge Parter kunde arbejde under; men dette Forslag blev forkastet af Tandlægerne, og de valgte et andet Udvalg til at forhandle med os paa en ny Basis, hvor Taksterne var skruet ganske urimeligt op; men paa disse Vilkaar kunde der selvfølgelig ikke være Tale om Overenskomst.

Da den gældende Overenskomst skulde ophøre til Nytaar 1920, og da der ikke kunde faas en brugelig Overenskomst, sendte vi d. 1. November 1919 en Redegørelse ud til Sygekasserne om de strandede Forhandlinger. Vi henviste Kasserne til at prøve, om de kunde opnaa lokale Overenskomster paa rimelige Vilkaar, og kunde de ikke det, anbefalede vi helt at ophøre med at yde Hjælp til Tandbehandling hos Tandlæger, men henvise Medlemmerne til Kassens Læger. Tillige blev der — efter at Kontorchef DANIEL, Sygekasseinspektoratet, havde henledt Opmærksomheden paa, at Sygekasserne, ligesom Sygekasser i Tyskland og Østrig, i Samarbejde selv kunde oprette Tandklinikker — givet

Anvisning paa, at Land- og Bykasser ved Sammenlutning burde oprette Tandklinikker og derigennem yde Medlemmerne rationel Tandpleje. Det viste sig imidlertid, at der i de fleste Byer ikke var noget i Vejen for at faa en Overenskomst langt under de Takster, der forlangtes under Forhandlingen med det sidste Udvalg for Tandlægerne. Derimod var der i Holbæk ikke Tale om at opnaa et Samarbejde med Tandlægerne; vi fik dér det Svar, at de ikke ønskede nogen Overenskomst foreløbig. Derimod tog de ganske urimelige Priser for deres Behandling; selv alderdomsunderstøttede Sygekassemedlemmer maatte bløde 5 Kr. for at faa en Tand trukket ud, plus 2 Kr. for lokal Bedøvelse. Det var en Selvfølge, at vi ikke rolig kunde finde os i en saadan Behandling, og der søgtes derfor endnu engang at faa indført en fornuftig Ordning for vore ubemidlede Medlemmer, men vi blev afviste. Tandlægerne vilde ingen Overenskomst have. Denne ufornuftige Optræden medførte, at Sygekassen »Enigheden« i Holbæk sammenkaldte Omegnens Sygekasser til et Møde angaaende Oprettelse af en Tandklinik i Holbæk, og denne blev enstemmig vedtaget. Først da Sygekasserne havde købt en Ejendom til Kliniken, fik Tandlægerne Forstaaelsen af, at de havde spændt Buen for højt, og de søgte saa deres Hovedorganisation om Hjælp mod den truende Fare. Hovedbestyrelsen vidste god Besked med, at det var Holbæktandlægerne selv, der havde fremkaldt Kliniken ved deres fornuftstridige Optræden overfor Sygekasserne, ligesom den vidste, at Samarbejdet i det øvrige Sjælland gik fredeligt, trods det, at der ingen Overenskomst var, endvidere at mange Tandlæger misbilligede Modstanden mod Sygekasserne; alligevel var Hovedorganisationen dog straks rede til at ile de betrængte Kolleger i Holbæk til Hjælp.

Hovedbestyrelsen søgte saaledes at faa Arbejdet for Kliniken standset, men da Arbejdet var langt fremskredet, baade med Ejendommens Ændring, med Montering, Ansættelse af Klinikleder m. v., blev der svaret, at Henvendelsen kom for sent. Hovedbestyrelsen meddelte derefter, at Tandlægeforeningen havde

Sygekassernes Tandklinik i Holbæk

vedtaget at søge Forhandlingerne med Sygekasserne om en Overenskomst fortsat, men ikke at godkende Ansættelser af Tandlæger ved Sygekasseklinikker, og ikke at godkende Fornyelsen af de alt oprettede Tandlægekontrakter, naar disse udløb.

Tandlægeforeningen var altsaa klar over, at et Samarbejde med Sygekasserne var det bedste; men desuagtet stillede den sig udelukkende til Raadighed for Tandlægerne i Holbæk ved at sende os ovennævnte

Krigserklæring angaaende Kliniken. Tandlægefor-
eningen søgte saaledes at hindre, at Medlemmerne fik
en god Behandling ved egne Tandlæger samt første
Klasses Tanderstatninger, alt til Priser, der laa langt
under de private Tandlægers Takster. Under Forhand-
lingerne om en Landsoverenskomst fik Tandlægefor-
eningen endda gennemført Bestemmelser, der ikke
alene fratog Kliniksygekasserne en Del af deres Selv-
styre (i Odense havde Sygekasserne ogsaa oprettet en
Klinik), men ogsaa gennemført en Betalingsform, der
nødvendigvis maatte virke ret ødelæggende paa Kli-
nikerne.

Paa Delegeretmødet i Vejle 1921 vedtog Sygekas-
serne imidlertid en Landsoverenskomst om Tandpleje,
vel ogsaa under Hensyn til, at Sygekasseloven nu
klart tilstod Statstilskud i Forhold til Tandplejeud-
gifterne. Den vedtagne Overenskomst traadte i Kraft
d. 1. Januar 1922 og var gældende til Udgangen af
1923, da den blev opsagt af Sygekasserne. Der førtes
derefter meget skarpe og brydsomme Forhandlinger
om en ny Landsoverenskomst, og Hovedstridsspørgs-
maalet var selvfølgelig Klinikkerne. Vi var klare over,
at hvis det lykkedes Tandlægeforeningen at faa Kli-
nikkerne slaaet ned, saa vilde Sygekasserne komme
til at savne deres regulerende Evne i Takstspørgs-
maalene, hvorfor vi her fra Sjælland forlangte, at
Klinikkerne skulde holdes helt udenfor en Overens-
komst og have Lov til at arbejde i Fred, men for-
gæves. Overenskomsten blev vedtaget, og Klinikkerne
var atter prisgivet en for de private Tandlæger fordel-
agtig Afregningsmaade. Den nye Overenskomst med-
førte nogle Takstforandringer, hvoraf særlig For-
højelsen af Kontrolgebyrene var uheldig for Sygekas-
sernes Medlemmer og kun kunde medvirke til at

skade Tandplejesagen; denne Forhøjelse var derfor ikke velkommen. Ønsket om at faa Tandplejen gennemført havde imidlertid her paa Sjælland vundet god Forstaaelse, saa flere og flere Sygekasser tog Opgaven op med det Resultat, at der ved Udgangen af 1924 var 255 Sygekasser, der ydede Tandbehandling hos Tandlæger, med en Udgift for Aaret af 347000 Kr. Naar dertil kommer Medlemmernes Udgifter, baade til teknisk Arbejde og den Del, som de selv skulde udrede til Tandplejen, saa er det forstaaeligt, at Tandlægerne Indtægter gennem Sygekasserne var betydelige; men de var dog ikke tilfredse og opsagde derfor Overenskomsten til Ophør med Udgangen af 1924. Vi modtog Opsigelsen med Tilfredshed, thi vi kunde dog ikke lade Kliniken i Holbæk gaa til Grunde til Glæde for Tandlægerne, men til Skade for Sygekasserne.

Naar Tandlægeforeningen opsagde Overenskomsten og bl. a. forlangte 25 % Forhøjelse af Taksterne, Ophævelse af Takst I (Aarsakkorden) og Ophævelse af Særbestemmelser for København og Klinikerne, da skyldtes det antagelig deres forkerte Vurdering af Forholdene. Tandlægerne troede formentlig, at da de, ligesom Lægerne, var en monopoliseret Stand og desuden havde faaet næsten alle Tandlæger samlede i een Organisation, kunde de blot diktere deres Betingelser. De havde dog sikkert overset det Forhold, at medens Sygekasserne var pligtige at yde Lægehjælp, saa havde de ingen Pligt til at yde Tandbehandling hos Tandlæger, men kunde henvise Medlemmer med syge Tænder til Kassernes Læger. Tandlægerne troede sig imidlertid stærke nok til at gennemføre deres Krav, og indrettede sig samtidig paa at rette et nyt Fremstød mod Klinikerne; disse blev blokerede for Tandlæger, og strenge Bøder samt Eksklusion truede de Tandlæger,

der vovede at tage Engagement ved Kliniker. — Her paa Sjælland vidste vi, at mange Tandlæger var meget utilfredse med Samarbejdets Ophør, og da vi ikke tænkte paa at svingte Arbejdet for at gøre Tandplejen til et Led i Sygekassernes Ydelser, forsøgte vi, om Samarbejdet kunde genoptages for Sjællands Vedkommende. Vi foranledigede derfor et Møde afholdt med Bestyrelsen for Sjællands Provinstandlægeforening, og det viste sig, at dens Fordringer var mere nedstemte, men dog ikke tilstrækkeligt; dens Fordringer blev derfor forkastede af Sygekasserne paa en ekstra Generalforsamling i December 1924. Tandlægerne paa Sjælland var ikke tilfredse med dette Resultat, og gennem Sygekasseinspektoratet, der ogsaa tidligere havde foranlediget, at Forhandlinger mellem Sygekasser og Tandlæger blev optaget, fik de indledet nye Forhandlinger, der endelig resulterede i et Forslag til Overenskomst, som begge Parter mente brugelig. Tandlægeforeningens Hovedbestyrelse havde dog endnu ikke forstaaet, at den havde tabt Slaget, saa den forkastede Forslaget, og dette blev derefter foreløbig lagt til Hvile.

Tandlægernes Kamp for at faa Klinikerne nedlagt mislykkedes imidlertid, thi Sygekasserne var ganske klare over en Kliniks Værdi, ikke alene som Led i Tandplejesagen, men ogsaa som et Bevis for, at der baade kunde ydes Medlemmerne udmærket og billig Tandbehandling, samtidig med at Kliniken til enhver Tid kunde give Sygekasserne den bedste Oversigt over, hvor meget det er nødvendigt at yde Tandlægerne under et Samarbejde. Alene dette sidste gjorde det nødvendigt for vor Sygekasseorganisation at værne om Klinikens Eksistens; men det var ogsaa forstaaeligt, hvis Tandlægeforeningen af samme Grund havde

ønsket, at Kliniken aldrig var bleven startet. — Ved sin Opsigelse af Overenskomsten opnaaede Dansk Tandlægeforening for De forenede sjællandske Sygekassers Vedkommende, at medens Udgiften til Tandbehandling hos Tandlæger i 1924 udgjorde 347000 Kr., heri ikke medregnet Kliniken i Holbæk, blev den i 1925 kun ca. 27000 Kr., hvilket viser, at Sygekasserne gennemgaaende havde fulgt Bestyrelsens Anmodning om ikke at yde Hjælp til Tandbehandling hos Tandlæger; de Sygekasser, der ikke havde indhentet den nødvendige Vedtægtsændring, vilde antagelig ogsaa senere have gjort dette, hvis ikke der havde været Udsigt til en Overenskomst.

Vi maatte herefter tage under Overvejelse, om Sygekasserne helt burde ophøre med at yde Hjælp til Tandpleje, eller om vi endnu en Gang skulde søge Sagen gennemført. Lysten var ikke stor, men da vi gennem de førte Forhandlinger vidste, at de sjællandske Tandlæger, lige som vi, ønskede Samarbejde, tog vi atter Sagen op. Sjællands Provinstandlægeforening var villig, men Hovedbestyrelsen spændte atter Ben; den ønskede at søge en Forhandling med Sygekassernes Forretningsudvalg om en ny Landsoverenskomst, og skønt baade De samvirkende Sygekasser i København og de sjællandske Sygekasser energisk erklærede, at de ikke vilde ind under en Landsoverenskomst, førtes der dog Forhandling herom, men denne strandede, og dermed var Vejen aaben for Kredsoverenskomster.

Paa Sjælland blev vi ret hurtig enige om et Forslag, som blev forelagt en ekstra Generalforsamling d. 22. Februar 1926; men da Sygekasserne i Slagelse, Korsør, Skelskør og Sorø, med Tilslutning fra andre Sygekasser, havde besluttet at oprette Tandklinikker og allerede havde gjort store Forberedelser, men frygtede for, at

den foreslaede Overenskomst vilde vanskeliggøre eller maaske umuliggøre deres Planer, fik de Paragraferne angaaende Klinikerne forkastet, og dermed faldt hele Forslaget. Da Generalforsamlingen imidlertid i Realiteten havde vedtaget Forslaget, optog vi atter Forhandling med Tandlægerne om et Forslag, som blev vedtaget paa vor Generalforsamling d. 20. April 1926.

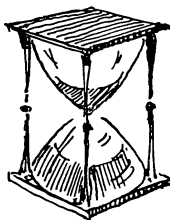
Medens Sygekassernes Hovedorganisations Forretningsudvalg hurtigt godkendte Overenskomsten, var Tandlægeforeningens Hovedbestyrelse atter paaferde; selvfølgelig var det igen Kliniken i Holbæk, der skulde holde for, thi nu vilde Hovedbestyrelsen have Opsigelsesfristen i de mellem Tandlægerne og Kliniken oprettede Kontrakter ændrede til 3 Maaneder, saa de kunde udløbe sammen med Overenskomstens Ophør. Da vi imidlertid var klare over denne Sags Betydning, havde vi forlængst sørget for at faa indsat en Bestemmelse i Overenskomsten til Værn for en anden Opsigelsesfrist, og dette Værn vilde vi selvfølgelig ikke give slip paa; den endelig godkendte Overenskomst traadte saa efter mange Genvordigheder i Kraft d. 1. Juli 1926. Klinikerne for Slagelse, Korsør m. fl. Byer er det dog, bl. a. paa Grund af Tandlægeforeningens Modstand, endnu ikke lykkedes at gennemføre.

Det skal sluttelig nævnes, at Tandplejesagen ogsaa har haft anden Modstand end omtalt; nemlig den Modstand, der særlig gik ud fra, at Sygekasserne havde Udgifter nok, og at Kontingentet var tilstrækkelig byrdefuldt for mange Medlemmer. Da det imidlertid er en frivillig Sag, om Sygekasserne vil paatage sig Ydelsen, maa det jo blive Medlemmerne selv, der bestemmer, om de vil bære de dermed følgende Udgifter; det har da ogsaa vist sig, at Medlemmerne har forstaaet at vurdere Sagens Betydning. Derimod kan det maaske nok

med nogen Ret gøres gældende, at Sygekasserne burde have ventet med at paatage sig Tandplejen, indtil det Offentlige havde gennemført en rationel Skoletandpleje over hele Landet; dette vilde ikke alene have medført det store Gode, at Børnene tidligt blev vænnede til at have Omhu for deres Tænder, og at disse gennem kyndig Behandling blev holdt i Orden, men tillige, naar Børnene som selvstændige Medlemmer traadte ind i Sygekasserne, at disse lettere og billigere kunne fortsætte Tandplejen, medens de nu ogsaa maa have Udgifterne til Børnene med. Vi har selvfølgelig ogsaa overvejet dette; men vi vidste, at saa vilde det have lange Udsigter med Tandplejesagens Gennemførelse, hvorfor vi har foretrukket at lade Sygekasserne selv afgøre, om de vilde tage Opgaven op, hvilket altsaa er sket. Trods de mange Vanskeligheder, Opgaven har mødt, er der nu atter ca. 250 Kasser, der yder Tandbehandling hos Tandlæger og ved Tandklinikken i Holbæk, saa Interessen for Sagen er ikke sløvet af Modstanden. Tandklinikken i Holbæk er nu den førende i Ydelse af fuld Tandpleje til Sygekassernes Medlemmer, og vi skylder dens energiske Bestyrelse og den udmærkede Leder af Klinikken Tak, fordi de trods den megen Modgang har formaaet at skabe og vedligeholde en fuldt moderne indrettet Klinik, der ogsaa driver en Røntgenklinik samt fire Oplandsfilialer. Ved disse Foranstaltninger er der sikret Medlemmerne den bedst mulige Behandling, første Klasses Materiale og billige Priser, og vi haaber, at disse gode Forhold kan vare ved i Fremtiden.

At Tandlægestanden ikke glæder sig over Klinikken er maaske forstaaeligt; men forhaabentlig vil den erkende, at Klinikken er et virksomt Led i Arbejdet for Tandplejesagens Fremgang, hvorfor den uforstyrret bør

have Lov til at udøve sin gode Kulturgerning. Tillige haaber vi, at det nu maa staa Tandlægestanden klart, at ogsaa den bør være interesseret i et roligt og godt Samarbejde med Sygekasserne; thi skal Tandplejesagen vinde frem i Befolkningen, saa det gaar ind i dens Bevidsthed, at denne Sags heldige Løsning er af største Betydning, da sker det bedst gennem et godt Samarbejde. I hele Sagens Interesse haaber vi tillige, at det Offentlige snart maa faa Held til at gennemføre Skoletandplejen, thi først da har vi det nødvendige Grundlag for Tandplejens rationelle Løsning for den ubemidlede Befolkning.

XII.

DE SJÆLLANDSKE SYGEKASSER FØR OG NU —

MED EN SKEMATISK OVERSIGT OVER DE ENKELTE
KASSERS UDVIKLING M. V.

Efterstaaende store skematiske Oversigt vedrørende samtlige Sygekasser, der er Medlemmer af »De forenede sjællandske Sygekasser«, er bearbejdet statistisk i forskellige Henseender. Resultatet findes efterstaaende og omhandler først Formændenes Livsstillinger.

	Første Formand	Nuværende Formand
Godsejere.....	6	—
Gaardmænd (Forpagtere).....	68	9
Husmænd (Parcellister).....	27	81
Møllere	4	2
Gartnere	—	5
Fiskere	2	6
Fabrikanter.....	7	2
Haandværkere.....	67	134
Arbejds mænd.....	12	16
Handlende.....	12	24
Præster.....	38	—
Lærere	56	32
Læger, Dyrlæger	2	—
Tjenestemænd	13	28
Andre.....	15	15
Uoplyst	25	—
Ialt.....	354	354

Omstaaende Sammenligning mellem de første Formænds og de nuværende Formænds Livsstilling er meget interessant. Det fremgaar med stor Tydelighed, at det særlig var de bedrestillede og mere uddannede, som startede Sygekasserne og ledede dem i de første Aar, men at Ledelsen efterhaanden med Forstaaelsen af og Interessen for Sygekassesagen (sikkert i Forbindelse med en bedre Uddannelse) fra disse er gaaet over til de mindre velstillede, til dem, for hvem Sygekasserne i Særdeleshed var stiftede.

Naar man betragter de første Formænds Livsstilling, er ganske særlig det store Antal Præster iøjnefaldende; men det er overordentlig forstaaeligt, at netop disse med deres nøje Kendskab til deres Sognebørns økonomiske og fysiske Tilstand i saa stor Udstrækning har været Stiftere af Sygekasserne. Dernæst vil man bemærke det store Antal Lærere og det forholdsvis ikke ringe Antal Godsejere og Fabrikanter. Med det Forhold in mente, som i »gamle Dage« ofte bestod mellem Godsejere og Fabrikanter paa den ene Side og deres Arbejdere paa den anden Side, forstaar man ogsaa let, at Godsejere og Fabrikanter er blevet Sygekassestiftere i adskillige Tilfælde. Det samme gælder iøvrigt for Gaardmændenes Vedkommende.

Ser man paa de nuværende Formænds Livsstilling, bemærker man straks det meget store Antal Haandværkere og Husmænd. Efter disse følger Lærere, Tjenestemænd (navnlig Landpostbude) og Handlende. Der er næppe Tvivl om, at efter at den almindelige Uddannelse er blevet bedre, saaledes at de fleste vil kunne paatage sig den efterhaanden slet ikke helt lette Ledelse af en Sygekasse, har netop Husmænd, mindre Haandværkere og Handlende paa Landet og Landpostbudene gerne paataget sig Sygekassernes Ledelse,

undertiden som et behageligt Tillæg til deres øvrige Fortjeneste og altid som en interessant Beskæftigelse ved Siden af deres daglige Arbejde.

Endnu er der ikke helt faa Lærere, som har paa- taget sig Ledelsen af Sygekasser, derimod er der kun faa Gaardmænd tilbage og slet ingen Præster eller Godsejere.

Ganske interessant er en Undersøgelse af, hvor længe de nuværende Formænd har fungeret som saadan. Man faar følgende Resultat:

fra 1— 5 Aar	143	Formænd
- 6—10 »	100	»
- 11—15 »	55	»
- 16—20 »	26	»
- 21—25 »	15	»
- 26—30 »	8	»
- 31—35 »	4	»
- 36—40 »	1	»
i 41 »	1	»
i 42 »	1	»
	<hr/>	
	354	Formænd

Af dem, der har fungeret fra 21—25 Aar, har 2 fungeret i 25 Aar, og saaledes findes der ikke mindre end 17 af Formændene, som har ledet deres Sygekasse i 25 Aar eller flere. Den, der har været Formand længst, er Formanden for Hørsholm Sygekasse, Skomagermester A. HANSEN; næsten lige saa længe har Skomagermester CHRISTIANSEN været Formand for Haandværkssvendenes Sygekasse i Vordingborg.

111 af Formændene har fungeret i 10 Aar eller der- over; man forstaar, at der maa være megen Interesse til Stede, naar et saa stort Antal Formænd har været

villige til Aar efter Aar at forestaa Sygekassernes Ledelse.

En Undersøgelse af Tidspunktet for de nuværende Kassers Stiftelse giver følgende Resultat:

i 1839:	1 Kasse	1880—1889:	33 Kasser
1840—1849:	5 Kasser	1890—1899:	23 »
1850—1859:	11 »	1900—1909:	16 »
1860—1869:	120 »	1910—1919:	5 »
1870—1879:	137 »	1920—1926:	3 »
			<hr/> 354 Kasser

Det er altsaa ganske særligt i den 20-aarige Periode 1860—1879, at Stiftelsen af Sygekasser tog Fart, idet mellem $\frac{2}{3}$ og $\frac{3}{4}$ af Kasserne er stiftede i denne Periode. Den ældste af Kasserne, »Næstved Haandværkeres Sygekasse«, som ikke er statsanerkendt, stiftedes i 1839. Efter denne følger »Sygekassen for Arbejdere og Arbejdsgivere i Haandværk og Industri i Sorø By og Landsogn«, som stiftedes 1841. Men, som foran omtalt, er det vel troligt, at en Del af Kasserne har deres Rod meget længere tilbage i Tiden, nemlig helt tilbage til Middelalderens Gilder eller Laug. Imidlertid, givet er det, og det viser jo ogsaa foranstaaende Tabel, at rigtig Fart i Oprettelsen af Sygekasser kom der først samtidig med det økonomiske Opsving nogle Aar efter Krigen i 1864. De Kasser, som er oprettet i de seneste Aar, er oprettet paa den Maade, at en allerede bestaaende Kasse, som har omfattet f. Eks. 2 Sogne, har delt sig i en Kasse for hvert af Sognene, eller derved, at en Del af en bestaaende Kasse har udskilt sig, saaledes som det f. Eks. af og til sker, hvor der opstaar en stor Stationsby indenfor en Sygekasses Omraade.

En Gruppering af Kasserne under Hensyn til disses Størrelse i Henseende til Medlemsantallet ved Oprettelsen og nu, d. v. s. d. ³¹/₁₂ 1926, giver følgende Resultat:

	Ved Stiftelsen	d. ³¹ / ₁₂ 1926
I— 25 Medl.	36 Kasser	2 Kasser
26— 50 »	88 »	0 »
51— 100 »	89 »	4 »
101— 150 »	33 »	8 »
151— 200 »	11 »	16 »
201— 300 »	14 »	44 »
301— 500 »	6 »	92 »
501— 1000 »	3 »	128 »
1001— 1500 »	1 »	27 »
1501— 2000 »	0 »	10 »
2001— 3000 »	0 »	10 »
3001— 4000 »	0 »	9 »
4001— 5000 »	0 »	1 »
5001— 10.000 »	0 »	3 »
uoplyst	73 »	0 »
	354 Kasser	354 Kasser

Man savner desværre Oplysning om Størrelsen paa Stiftelsestidspunktet for 73 Kasser; de resterende 281 Kasser havde gennemsnitlig ca. 95 Medlemmer, da de blev stiftede.

Ved Udgangen af 1926 var det gennemsnitlige Antal Medlemmer pr. Kasse 755, men langt det største Antal af Kasserne, nemlig 220, havde mellem 300 og 1000 Medlemmer.

Omstaaende gives en Opgørelse over Kassernes Fordeling i Henseende til Formuens Størrelse og en Fordeling af Kasserne under Hensyn til Størrelsen af den gennemsnitlige Formue (i hele Kroner) pr. Medlem d. ³¹/₁₂ 1926.

indtil 5000 Kr.	21	Kasser
5001— 10.000 -	72	»
10.001— 15.000 -	87	»
15.001— 20.000 -	66	»
20.001— 30.000 -	52	»
30.001— 40.000 -	20	»
40.001— 50.000 -	9	»
50.001— 75.000 -	12	»
75.001—100.000 -	8	»
100.001—150.000 -	5	»
150.001—200.000 -	0	»
200.001—300.000 -	2	»
	<hr/>	
	354	Kasser

Størrelsesgruppen 10.001—15.000 Kr. har altsaa det største Antal Kasser, nemlig 87, men iøvrigt er den nærmeste lavere samt de to efterfølgende Grupper stærkt besatte, saaledes at kun 21 Kasser har indtil 5000 Kr. og 56 Kasser over 30.000 Kr.; 7 Kasser har mellem 100.000 og 300.000 Kr. i Formue.

Ved Udgangen af 1926 ejede alle Sygekasserne tilsammen 7.565.050 Kr., saaledes at den gennemsnitlige Størrelse af Formuen pr. Kasse var 21.370 Kr.

Ved en Fordeling af Kasserne under Hensyn til den gennemsnitlige Formue pr. Medlem faar man følgende Resultater:

indtil 10 Kr. pr. Medlem	2	Kasser
fra 11— 20 - —	57	»
- 21— 30 - —	147	»
- 31— 40 - —	97	»
- 41— 50 - —	34	»
- 51— 75 - —	12	»
- 76—100 - —	3	»
over 100 - —	2	»
	<hr/>	
	354	Kasser

Det viser sig altsaa, at den stærkest besatte Størrelsesgruppe er Gruppen 21—30 Kr.; 147 Kasser omfattes af denne, 97 Kasser har mellem 31 og 40 Kr., kun 2 Kasser har indtil 10 Kr., og kun 17 Kasser har over 50 Kr. i Formue pr. Medlem. Gennemsnittet for samtlige Kasser er ca. 28 Kr. pr. Medlem.

Endelig meddeles følgende amtsvise Oversigt af Fortegnelsen over Kasserne i Henseende til nuværende Antal, Medlemsantal og Formue.

	Antal Kasser	Antal Medlemmer	Formue Kr.
Københavns Amt	66	61.660	1.722.594
Frederiksborg »	61	44.805	1.361.947
Holbæk »	69	55.103	1.382.155
Sorø »	72	50.048	1.395.941
Præstø »	86	55.905	1.702.413
De forenede sjællandske Sygekasser, ialt	354	267.521	7.565.050

SKEMATISK OVERSIGT
OVER
DE ENKELTE KASSERS UDVIKLING
M. V.

(For nogle Kassers vedkommende er det ikke lykkedes at skaffe Stiftelsesdagen, Navnet paa Kassens første Formand og Medlemsantallet ved Stiftelsen oplyst).

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
Københavns Amt			
Køge Sygek. af 2. April 1876	$\frac{2}{4}$ 1876	39	Graver Niels Hansen
Sygek. for Arbejderforen. for Roskilde og Sct. Jørgensbjerg	$\frac{19}{6}$ 1873	80	Overlærer Th. Fritsche
„Hjemmets Trøst“ i Rokilde	$\frac{7}{5}$ 1898	49	Marskandiser N. Borlund
Sygekassen for:			
Aagerup-Kirkerup	$\frac{1}{1}$ 1868		Landpostb. Kristen Nielsen
Ballerup-Maaløv	$\frac{21}{12}$ 1851	35	
Borup-Kimmerslev	$\frac{1}{1}$ 1899	170	Kammerherre de Neergaard
Brede	$\frac{4}{5}$ 1873		Fabrikant Carl Albeck
Brøndbyvester	$\frac{1}{1}$ 1863	20	Lærer Vinthe
Brøndbyøster	$\frac{21}{12}$ 1881	10	Skomagerm. A. C. Hansen
Ejby-Dalby	$\frac{22}{3}$ 1883	73	Gaardejer Kaj Petersen
Fløng Sogn	$\frac{1}{1}$ 1870		
Frue Sogn	$\frac{30}{9}$ 1870	100	Lærer H. A. Jensen
Gadstrup Sogn	$\frac{9}{3}$ 1884	40	Husmand Søren Nielsen
Gladsakse Sogn	$\frac{21}{1}$ 1869	24	Prop. C. Rudolphlarshoft
Glostrup By	$\frac{1}{12}$ 1866	36	Bryggeriarb. Lars Larsen
Greve Sogn	$\frac{1}{11}$ 1869		Lærer Th. Kruse
Gundsømagle Sogn	$\frac{1}{5}$ 1863	36	Købmand Niels Jensen
Havdrup Sogn	$\frac{1}{10}$ 1889	80	Stenhugger Peter S. Hansen
Hedehusene	$\frac{8}{1}$ 1899	90	Arbejdsmand Ole Jensen
Hellerup	$\frac{28}{3}$ 1894	45	Købmand A. Ellegaard
Hørløv Kommune	$\frac{1}{1}$ 1909		Tømrerm. Jørgen P. Olsen
Herslev-Gevninge	$\frac{1}{1}$ 1867		Smedem. Niels P. Jensen
Herstederne	$\frac{1}{5}$ 1866	28	Skomagere Hans Andersen
Himmelev Sogn	$\frac{1}{3}$ 1862	25	Ole Hansen
Hvalsø-Særløse, af 1867..	$\frac{1}{1}$ 1867		Husmand Hans Jensen

Sygekassens nuværende Formand

Antal ubem-
+ bem. nyd.
Medfr.
Formue inkl.
tilgodeh.
Tilskud fra
Stat og
Kommune
Formue
pr. Medlem

Anmærkninger

Den 31. December 1926

	Tiltraadt		Kr.	Kr.	
Havnearbejder P. Jensen	17/3 1925	3120	80 377	26	1/10 1910 optaget: „Haandværkssvende- nes Sygeks. i Køge“
Husejer N. P. Christoffersen	17/3 1922	67	5 665	85	
Fyrbøder P. Jørgensen	18/3 1926	7064	205 469	29	
Tømrerm. Chr. Christensen	1/1 1927	461	15 574	34	
Skomagerm. L. Christensen	30/5 1922	1271	34 938	27	
Parcellist Ole Pedersen	1/4 1915	752	14 154	19	
Direktør William Hansen	9/2 1919	539	52 949	98	
Murermester V. Malberg	1/7 1917	445	24 432	55	
Belysningsarb. L. E. Hansen	15/2 1923	521	21 187	41	
Skrædermester J. Madsen	1/7 1915	785	19 387	25	
Tømrer Jens L. Jensen	8/2 1919	338	12 051	36	
Købmand Kr. Petersen	28/12 1924	352	12 052	34	
Murerm. Hans Christensen	14/2 1909	296	9 560	32	
Snedker Carl Jørgensen*	1927	1653	30 933	19	← 1/1 1909 udskilt fra Gladsakse-Herløv Sy- gekasse
Skræder H. Ejlersen	21/5 1923	1446	31 543	22	* Stationsm. P. Peder- sen, 1909—27
Mejeribestyrer P. Lund	3/3 1917	425	13 382	31	
Husejer Niels P. Andersen	20/1 1916	328	9 637	29	
Parcellist Viggo Jensen	10/2 1924	458	10 865	24	← 1/3 1909 Navnefor- andr. fra „Havdrup- Solrød Komm. Syge- kasse“
Arbejds m. Marius Winther	1/4 1922	1187	27 374	23	
ps. Overpostb. H. P. Hansen	1/4 1919	3132	82 260	26	
Tømrermester Knud Olsen	26/1 1926	550	15 435	28	← 1/1 1909 udskilt fra Gladsakse-Herløv Sy- gekasse
Husejer Lars P. A. Larsen*	1927	486	11 317	23	* Husejer Niels Hem- mingsen, 1907—27
Tømrermester A. Larsen	1/3 1907	835	26 947	32	
Murer M. Højen	1/12 1926	501	13 462	27	
Husejer Niels P. Olsen	1/4 1920	533	10 901	20	

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
Hvalsø-Særløse, af 1884..	$\frac{1}{1}$ 1884	80	Lærer Vilhelm Møller
Hvedstrup Sogn	$\frac{1}{6}$ 1863	50	Husmand Hans Pedersen
Hvidovre Sogn	$\frac{1}{2}$ 1875	50	Skræder Peder Jensen
Hvissinge	$\frac{1}{1}$ 1872		Arbejds. Peter Jensen
Hyllinge Lyndby	$\frac{19}{2}$ 1899	81	Sognepræst Th. Bjørndal
Højelse Sogn	$\frac{11}{10}$ 1903	200	Lærer Herbo
Høje Taastrup Sogn	$\frac{5}{1}$ 1856	50	Væver Peder Nielsen
Jersie Sogn	$\frac{1}{1}$ 1873	35	Gaardejer Jens Larsen
Jyllinge Sogn	$\frac{1}{1}$ 1870	40	Arbejds. Jens Vilhelmsen
Karlsunde Sogn	$\frac{1}{7}$ 1870	50	Proprietær Edv. Kirkegaard
Karlstrup Sogn	$\frac{1}{1}$ 1891		
Kildebrønde Sogn	$\frac{1}{3}$ 1872	200	Førstelærer M. Abrahamsen
Kirke Skensved Komm.	$\frac{1}{10}$ 1889		Skomager Niels Sørensen
Kornerup-Svogerslev Kom.	1867	75	Gaarde. Anders Jørgensen
Ledøje og Smørum Komm.	$\frac{12}{1}$ 1867	49	Maskinfabrik. A. Andreasen
Lyngby-Taarbæk Arbforen.	$\frac{28}{10}$ 1866	44	Snedker Carl Jensen
Ordrup-Skovshoved	$\frac{14}{12}$ 1867	12	Fisker Ole Jensen Bech
Ousted Allerslev Komm.	$\frac{1}{1}$ 1867		Lehnsgr. Holstein Ledreborg
Reerslev Sogn	$\frac{1}{6}$ 1872		
Rorup-Glim-Gadstrup-Syv	$\frac{1}{1}$ 1867		Husmand Niels Jensen
Rye-Sonnerup Kommune	$\frac{1}{7}$ 1904	33	Sognepræst J. L. Faartoft
Rødovre Sogn	$\frac{1}{5}$ 1885	20	Gaardejer Ole Rasmussen
Saaby-Kidserup Kommune	$\frac{1}{1}$ 1867		
Sengeløse Sogn	$\frac{1}{5}$ 1860	92	Skræder Jørgen Nielsen

Sygekassens nuværende Formand	Tiltraadt	Antal ubem. + hem. nyd. Medlr.	Formue inkl. tilgødel. Tilskud fra Stat og Kommune	Formue pr. Medlem	Anmærkninger
			Kr.	Kr.	
Købmand O. Olsen	1/1 1925	239	5 871	25	
Husejer O. V. C. Jensen	13/2 1921	157	5 438	35	
Gartner Carl Nielsen	1/1 1916	1471	19 184	13	
Tømrer Hans P. Sørensen	12/2 1911	244	12 626	52	
Landpost Oluf H. Olsen	1/10 1918	593	19 226	32	
Tømrer H. C. Pedersen	12/2 1926	760	18 260	24	1/1 1915 Sammenslutning af: „Foreningen af 11. Oktober 1903's Sygeks. i Højelse Sogn og HøjelseSogns Sygeforening.
Snedker C. Poulsen	23/1 1910	946	25 057	26	
Handelsmd. Hans Jensen	1927	222	9 250	42	← 1/1 1898 udskilt fra Jersie-Kirke Skjensved Kommunes Sygeks.
Bestyrer Jens P. Jensen	1/1 1910	268	10 272	38	
Tømrerm. Johs. Pedersen	1/4 1921	436	12 367	28	
Smedem. P. Christoffersen	4/2 1919	132	5 694	43	
Gartner Holger Petersen	15/2 1923	340	10 960	32	
Parcellist Ole P. Hansen	28/11 1906	158	4 048	26	← 1/1 1898 udskilt fra Jersie-Kirke Skjensved Kommunes Sygeks.
Husejer Kristian Jensen	1/4 1922	244	3 508	14	
Malermester Chr. Nielsen	12/3 1915	226	8 478	38	
Snedker S. M. Pedersen	29/2 1920	3958	88 464	22	1/10 1921 optaget Dansk Gardinfabriks Sygeks. 1/5 1922 Navneforandring fra Lyngby Arbejderforenings Sygekasse.
Fisker Niels P. Olsen	30/1 1895	2914	103 926	36	← 1/1 1926 Navneforandring fra Skovshoved Sygekasse.
Landpost Kr. Petersen	25/3 1904	721	30 817	43	
Gaardejer Poul Hansen *	1/3 1927	219	4 345	20	*Husejer Jens Hansen 1911-1927.
Murer Peter Andersen	5/2 1911	825	19 578	24	← 1/10 1910 Navneforandring fra Rorup-Glim Komm. Sygeks.
Fisker Chr. Nielsen	1/2 1915	642	15 842	25	
Værkfører Niels Kjær	27/2 1910	1358	27 828	20	
Tømrerm. Hans Jonassen	29/11 1926	729	15 179	21	
Parcellist Martin Larsen	15/2 1924	552	10 899	20	

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
Skodsborg og Omegn	30/9 1877	40	Maskinfører A. Pedersen
Skodsborg Hattefabrik . . .	16/2 1913	60	Fabrikant E. Daverkosen
Skovshoved (af 1885)	22/2 1885	53	Snedker Laurits Nielsen
Smørum Sogn	1/4 1873		Købmand Hans Henriksen
Snoldelev Sogn	1/2 1886	90	Møller P. Jørgensen
Solrød Sogn	1/1 1888	21	Skræder Carl Olsen
Sæby-Gjershøj Sogn	3/12 1871	107	Sognepræst V. Gøtsche
Søborg	16/3 1913	75	Maskinist E. E. E. Berg
Søllerød Sogn	1/1 1863	128	Klædefabrikant Johnsen
Thorslunde-Ishøj Sogne . .	23/3 1864	50	Malermester Clemmensen
Tune Sogn	1870		Forstander Richardt
Vallensbæk Sogn	4/5 1873	25	Skræderm. Peder Andersen
Vangede og Omegn	2/2 1887	15	Arbejdsmand Lars Larsen
Vindinge Sogn	1/1 1872	20	Bagermester Carl Hagen
Værløse Sogn	1/1 1842		
Ølsemagle Sogn	15/1 1877	50	Gaardejer P. Chr. Schnack
Ørsted-Daastrup Komm. . .	1876	55	Gaardejer Hans Nielsen
Frederiksborg Amt			
Sygekass. f. Frederikssund	1/1 1904	105	Cigarmager L. Madsen
Hillerød Arbejderforening.	22/2 1892	68	Arbejdsmand Lars Hansen
„Helsingør“	1/7 1882	1200	Maskinarb. Chr. Petersen
„Frem“ i Helsingør	1/8 1900	50	Maskinarb. A. Johansen
Frederiksværk	2/11 1907	600	Krudtværksbest. A. Pedersen
Sygekassen for:			
Alsønderup Kommune	3/2 1907	80	Parcellist Ole Andersen
Asminderød Sogn	1/3 1862	250	Arbejdsmand Jens Jørgensen

Sygekassens nuværende Formand	Tiltraadt	Antal ubem. + bem. nyd. Medlr.	Formue inkl. tilgodeh. Tilskud fra Stat og Kommune	Formue pr. Medlem	Anmærkninger
		Den 31. December 1926			
			Kr.	Kr.	
Kordeg. Marius P. L. Post	20/2 1920	2360	53 978	23	←≡ Navneforandr. fra Skovshoved og Omegns Arbejderforenings Sygekasse.
Direktør Hans Cohn	24/2 1918	112	12 975	116	
Arbejdsmand C. Rosendahl	1/4 1919	1533	46 718	30	
Lærer Alfred Larsen	18/2 1923	312	7 514	24	
Statshusmd. Jens P. Hansen	9/2 1921	356	7 827	22	
Arbejdsmand Johannes Jensen	11/2 1921	224	3 500	16	
Kæretmagerm. L. Pedersen	12/2 1917	421	14 649	35	
Reparatør A. K. Jørgensen	24/3 1924	2398	58 431	24	
Gas- og Vandm. E. J. Nielsen	16/2 1919	1708	57 589	34	
Maskinpasser A. Sørensen	1/3 1917	548	13 078	24	
Murerm. L. Rasmussen	1/2 1920	417	12 788	31	
Handelsm. V. Chr. F. Hansen	13/2 1926	227	6 600	29	
Distriktsvej. J. C. Hansen	1/4 1907	3265	88 989	27	
Tømrer A. P. Andersen	1/3 1924	370	10 845	29	
Førstelærer A. J. Ougaard	1/4 1920	753	18 386	24	
Gartner A. V. Olsen	2/2 1921	220	6 818	31	
Husejer Hans P. Jørgensen	4/2 1912	537	22 941	43	
Redaktør P. Joh. Nielsen	21/3 1909	1433	42 042	29	←≡ Oprettet for Arbejderne paa Helsingør Skibsværft under Navnet „Værftsarbejderne Sygekasse“. 1/10 1921 optaget: Sygekassen „Haabet“ for Nøjsomhed og Klostermosegaard Teglværker i Helsingør Komm.
Kontorbst. C. Th. Andersen	6/9 1900	3796	125 531	33	
Forr.best. O. Larsen Jensen	6/6 1903	2957	118 838	40	
Forpagter K. Kristensen samme	8/3 1902 2/11 1907	3431 1104	84 030 45 050	24 41	
Hjulmand Niels Nielsen	1/2 1920	329	11 395	35	
Parcellist Jens Jensen	1/4 1919	1129	32 408	29	

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
Birkerød, Høsterkøb og Omegn	28/7 1861	50	Sognefoged Ole Jørgensen
Blidstrup Sogn	29/3 1869		Sognepræst P. Thommesen
Bloustrød og Lillerød Sogne	25/7 1890	30	Købmand F. Sedenius
Brønsholm og Omegn	29/8 1852	112	Købmand Peder Jensen
Esbønderup Sogn	1/1 1869	51	Kroejer H. Beck
Farum Arbejderforening	26/11 1870	45	Købmand Christian Nielsen
Ferslev-Vellerup	5/1 1871		Sognepræst Jungersen
Fredensborg og Asminde- rød Haandværkere	2/9 1888	70	Skomagerm. Karl Hansen
Gadevang	23/2 1902	70	Arbejds m. Lars P. Larsen
Gandløse-Slagslunde Sogne	22/6 1857	50	
Gerlev-Draaby	1/1 1869	36	Sognepræst Bruun
Græse og Sigerslevvester	9/1 1876	18	Maler Hans P. Axelsen
Græsted Sogn	9/3 1869	50	Møller Peter Andersen
Græsted og Omegns Haand- værkere	1/9 1890	40	Garver August Bock
Grønholt Sogn	1/1 1907	65	Fisker Niels Hansen
„Halsnæs“	1/4 1911	330	Købmand A. Warrer
Hellebæk og Aalsgaarde	1/1 1916	485	Murer Niels Chr. Jørgensen
Helsingø og Omegns Haand- værkerforening	16/3 1879		
Helsingø og Valby Sogne	20/2 1869		Sognefoged Anders Jensen
Herløv Sogn	11/2 1872	84	Smedem. Christen Jensen
Hjørlande Sogn	21/5 1865		Sognepræst Arboe
Hornbæk	12/2 1895	71	Tømrermester Olle Petersen
Hørsholm	11/1 1885	60	Malermester P. Mathisen
Kregome-Vinderød	10/7 1877	217	Gaardejer Ole Jørgensen

Sygekassens nuværende Formand	Tiltraadt	Antal ubem. + hem. nyd. Medlr.	Formue inkl. tilgodeh. Tilskud fra Stat og Kommune	Formue pr. Medlem	Anmærkninger
			Kr.	Kr.	
Gartner Hejne Christensen	25/2 1923	1559	46 348	30	← 1913 Navneforandr. fra Høsterkøb, Sand- bjerg og Omegns Syge- kasse.
Hdlsmedhj. Richard Jensen	1927	368	15 408	42	
Gfarmester A. Jeppesen	1/1 1921	683	9 071	13	
Husejer H. C. Petersen	1919	768	27 291	36	
Parcellist N. Olsen	15/2 1914	809	28 045	35	
Smedem. Christian Møller	20/2 1916	504	26 459	52	
Musiker Oluf Andersen	19/2 1914	548	18 636	34	
Skræderm. L. P. Nielsen	28/1 1906	894	18 544	21	
Skovløber M. Marcussen	1/2 1920	156	9 310	60	← 1/2 1907 Navnefor- andr. fra Nøddebo Sg.s Sygekasse af 1902.
Husejer H. P. Sylvest	1/1 1922	451	10 124	22	← 1/1 1916 Navnefor- andring fra Gandløse Sogns Sygekasse.
Tricotagehdr. L. Tjæreborg	13/1 1901	1200	20 945	17	
Afbygger Johs. Bregenholt	12/2 1922	249	4 064	16	
Parcellist Peter Jørgensen	1/1 1923	879	21 292	25	
Uhrmager C. C. Rasmussen	20/2 1925	290	6 654	23	
Parcellist Nicolaj Jensen	1/3 1917	272	11 483	42	
Købmand N. P. Madsen	11/2 1923	1458	26 220	18	
Mejerist P. O. Christensen	23/3 1923	533	25 845	48	
Smedem. H. C. Andersen	1/1 1926	263	17 760	68	
Træskomager H. Carlsen	24/2 1924	1062	35 083	33	
Husejer Carl Hansen	1/7 1916	426	10 654	25	
Husmand Hans Jørgensen	9/2 1919	477	15 244	32	
Tømrerm. H. E. Petersen	20/3 1925	462	14 738	32	
Skomagerm. A. Hansen	14/8 1885	2153	52 392	24	
Tømrermester J. H. Jensen	25/2 1923	699	18 713	27	

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
Kyndby Sogn	¹⁹ / ₁₁ 1870	31	Lærer O. Chr. Petersen
Lille Lyngby Sogn	⁶ / ₃ 1870	45	Skomagermester Jens Olsen
Lynge-Uggeløse Komm.	³⁰ / ₄ 1871	25	Tømrer Chr. Terkildsen
Maarum Sogn	¹¹ / ₄ 1869	8	Smed Jens Christensen
Melby Sogn	¹ / ₃ 1872	140	Landmand Hans Jørgensen
Nivaagaard og Nivaagaards Teglværk	¹ / ₃ 1882	30	Forvalter C. Andersen
Nøddebo	² / ₄ 1877	125	Smed Julius Bille
Oppesundby Sogn	¹ / ₃ 1870	34	Gaardmand Peter Petersen
Ourø Sogn	²⁷ / ₂ 1876	35	Husmand Niels Olsen
Ramløse-Annisse Sogne	¹ / ₁₀ 1869		Sognepræst Th. N. Nielsen
Rørtang og Omegn	¹⁴ / ₂ 1894	70	Bestyrer Nielsen
Selsø Sogn	¹⁵ / ₄ 1866	24	Gaardejer Ole Petersen
Skibby Sogn	⁶ / ₆ 1875	84	Lærer C. Michalsen
Skuldelev Sogn	1867	30	Gaardejer Niels Hansen
Skævinge-Gørløse Komm.	¹ / ₁ 1870	76	Husmand Erik Køje
Slangerup By og Landsogn	¹ / ₃ 1870	30	Proprietær Abrahamsen
Snodstrup Sogn	¹⁴ / ₁ 1865		
Strø Sogn	¹ / ₁₁ 1869	60	Sognepræst Balslev
Søborg-Gilleleje Komm.	¹ / ₄ 1867	30	Drejer Hans Carlsen
Søsum	1871	87	Gaardejer Lars Jensen
Tikøb Kommune	¹⁹ / ₃ 1871	32	Lærer Jørgensen
Tjæreby Kommune	⁹ / ₁ 1870		Gaardejer Lars Hansen
Uvelse Sogn	¹ / ₁ 1864	40	Sadelmager H. A. Hansen
Vejby-Tibirke Sogne	¹ / ₅ 1868		Forpagter H. Hansen
Ølsted Sogn	¹ / ₁ 1867	31	Lærer Boetius
Ølstykke Sogn	¹⁴ / ₁ 1866	73	Afbygger Peder Andreasen
Anholt Kommune	¹² / ₈ 1908	122	Havnebetj. L. Grentzman

Sygekassens nuværende Formand	Tiltraadt	Antal ubem- betr. nyd. + Medfr.		Formue inkl. tilgodeh. Tilskud fra Stat og Kommune		Formue pr. Medlem		Anmærkninger
		Den 31. December 1926		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
Malermester Olaf Adrian	$\frac{5}{3}$ 1922	436	8 686	20				
Førstelærer W. J. Willadsen	$\frac{5}{3}$ 1927	289	7 182	25				
Forvalter Alf Hansen	$\frac{23}{2}$ 1914	858	27 378	32				
Lærer N. P. Jacobsen	$\frac{26}{2}$ 1921	436	7 909	18				
Tømrer Aage Andersen	1927	430	14 853	35				
Arbejdsmand Oluf Eilertsen	$\frac{1}{1}$ 1916	126	10 105	80				
Husejer Niels P. Worm	$\frac{1}{3}$ 1921	160	6 164	39				
Afbygger H. W. Petersen	$\frac{1}{2}$ 1922	312	8 079	26				
Fisker Peter Hansen	$\frac{1}{3}$ 1918	377	16 607	44				
Parcellist Hans Hansen	$\frac{1}{4}$ 1922	592	17 322	29				
Tømrermester Hans Arp	$\frac{23}{2}$ 1913	1488	35 369	24				
Skomagerm. A. C. Thomsen	$\frac{6}{1}$ 1911	325	9 395	29				
Hjulmand Hans Nielsen	$\frac{8}{8}$ 1906	425	15 119	36				
Skomagerm. Carl Poulsen	$\frac{1}{2}$ 1922	388	13 262	34				
Tømrermester Ole Petersen	$\frac{1}{1}$ 1923	545	11 666	21				
Sognefoged H. P. Petersen	$\frac{28}{3}$ 1903	686	18 232	27				
Husmand Hans J. Nielsen	$\frac{6}{2}$ 1912	154	5 532	36				
Husmand Hans P. Poulsen	$\frac{8}{2}$ 1925	266	6 083	23				
Agent Carl Hahnmann	$\frac{20}{2}$ 1920	1336	43 897	33				
Afbygger Jens P. Jensen	$\frac{1}{4}$ 1917	564	19 532	35				
Smedemester O. Olsen	$\frac{9}{2}$ 1913	933	26 533	28				
Bogholder I. P. Nielsen	$\frac{1}{1}$ 1925	469	18 000	38				
Murer August Christensen	$\frac{20}{2}$ 1921	196	8 979	46				
Parcellist Ole Nielsen	1927	766	26 515	35				
Skrædermester L. P. Hansen	$\frac{27}{2}$ 1921	329	6 112	19				
Hønseriejer Th. Davidsen	$\frac{25}{2}$ 1923	384	13 086	34				
Havneass. L. Grentzmann	$\frac{12}{8}$ 1908	118	4 847	41				Kassens Omraade hø- rer under Randers Amt

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
Brønsholm, gl.	1852		Købmand P. Jensen
Helsingør - Hornbæk - Gille- lejebanen	$\frac{1}{5}$ 1906	35	Driftsbest. V. Schwensen
Slangerup Hjælpeforening.	$\frac{15}{1}$ 1885	15	Skrædermester Steinbæk
Holbæk Amt			
„Enigheden“ f. Holbæk og Omegn	$\frac{1}{12}$ 1897	130	Typograf Ludvig Petersen
„Frem“ i Holbæk.	$\frac{19}{3}$ 1871	60	Insp., Kammerraad Boeck
Arbejdernes i Kalundborg	$\frac{7}{3}$ 1874	59	Fabrikant O. Vedel Birch
Kalundborg Haandv. svende	$\frac{30}{3}$ 1862	40	Kancelliraad, Borgm. Winge
Nykøbing, Sjælland . . .	$\frac{1}{1}$ 1869	136	Sognepræst Budde-Lund
Sygekassen for:			
Aagerup Sogn.	$\frac{1}{4}$ 1870	50	Lærer L. Rathie
Aarby Sogn.	$\frac{31}{1}$ 1869	109	Godsfuldm. Otto Schmith
Asmindrup og Grandløse. .	1870	150	Husmand Chr. Mathiasen
Asnæs Sogn	$\frac{1}{4}$ 1867	63	Sognepræst Hasle
Aunsø Sogn	$\frac{1}{1}$ 1881	200	Forpagter F. Tillisch
Bjergsted Sogn	$\frac{1}{1}$ 1882	63	Skovrider, Jægerm. Fl. Lerche
Bregninge Sogn	$\frac{28}{4}$ 1863	32	Lærer Petersen
Buerup	$\frac{1}{1}$ 1921	485	Snedkerm. J. Chr. Petersen
Buttrup Tudse	$\frac{24}{3}$ 1870	40	Sognepræst C. J. Nielsen
Egebjerg Sogn	$\frac{21}{1}$ 1871	30	Sognepræst Volt
Faarevejle Sogn	$\frac{6}{2}$ 1870	60	Gaardejer Mads Madsen
Finderup Sogn	$\frac{15}{12}$ 1867	92	Lærer Andersen
Følleslev-Særslev Komm..	$\frac{13}{1}$ 1870	50	Gaardejer N. P. Olsen
Gierslev Sogn	$\frac{1}{6}$ 1868		Høker Fr. Vulf Andreasen
Gislinge Sogn	$\frac{6}{2}$ 1870	34	Folketingsm. H. P. Andersen

Sygekassens nuværende Formand	Tiltraadt	Antal ubem. + nyd. Medlr.	Formue inkl. tilgodeh. Tilskud fra Stat og Kommune	Formue pr. Medlem	Anmærkninger
		Den 31. December 1926			
			Kr.	Kr.	
Husejer H. C. Petersen	1919	3	2 678	893	Ikke statsanerkendt.
samme	$\frac{1}{5}$ 1906	18	1 100	61	Ikke statsanerkendt.
Uhrmager C. I. Rodian	$\frac{1}{4}$ 1916	54	2 108	39	Ikke statsanerkendt.
Murersvend Niels Jensen	$\frac{1}{4}$ 1924	4962	132 609	27	← $\frac{1}{1}$ 1917 optaget: Arbejdernes Sygeks. „Harmonien“ i Hol- bæk.
Overlærer A. Knudsen	$\frac{1}{1}$ 1905	767	26 321	34	
Grønthdr. N. P. Nielsen	$\frac{23}{3}$ 1920	2117	36 563	17	
Murer Hans J. Christensen	$\frac{30}{3}$ 1921	1034	26 964	26	
Tømrer P. Johs. Rasmussen	$\frac{27}{10}$ 1922	1514	46 438	31	
Klokker Andreas Pedersen	$\frac{10}{3}$ 1923	388	9 415	24	
Snedker Ejner Larsen	$\frac{7}{3}$ 1922	683	32 366	47	
Lærer Victor Andersen	$\frac{1}{3}$ 1921	566	16 476	29	
Lærer M. Munk	$\frac{28}{2}$ 1923	991	15 517	16	
Boelsmand Anders Nielsen	$\frac{7}{2}$ 1915	367	21 869	60	
Snedker N. P. Hansen	$\frac{24}{2}$ 1906	283	9 944	35	
Snedkermester A. Petersen	$\frac{3}{3}$ 1923	836	14 365	17	
Snedkerm. J. Chr. Petersen	$\frac{1}{1}$ 1921	536	10 836	20	← $\frac{1}{1}$ 1921 udskilt fra Sæby-Hallenslev Kom- munes Sygekasse.
Skræderm. L. Christensen	$\frac{14}{3}$ 1917	477	9 025	19	
Klokker Carl O. Jensen	$\frac{1}{10}$ 1920	817	33 463	41	
Parcellist N. P. Andersen	$\frac{17}{6}$ 1893	954	24 499	26	
Snedkerm. N. J. Thomasen	$\frac{23}{10}$ 1924	451	12 868	29	
Førstelærer H. P. Hansen	$\frac{1}{3}$ 1922	900	20 325	23	
Bødker Peter Olsen	$\frac{19}{11}$ 1916	506	24 491	48	
Tømrer Niels Larsen	$\frac{1}{4}$ 1921	376	10 334	27	

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
Grevinge Sogn	1/12 1871	53	Kapellan Budde-Lund
Gørlev-Bakkendrup Sogne	1867	20	Husmand Jørgen P. Nielsen
Hagested Sogn	1/3 1872	100	Lærer S. Hansen
Havrebjerg Sogn	22/1 1871		
Hjembæk Sogn	10/4 1881		Sognefoged Søeborg
Højby Sogn	1869	100	Opsynsmand Niels Petersen
Høng	1/1 1920	472	Branddirektør P. Bagge
Hørby Sogn	1/4 1870		Gaardmand Jens Petersen
Jordløse Sogn	1/1 1872		Snedkermester Anders Seest
Jyderup-Holmstrup	1/5 1870	120	Lehnsbaron Zytphen-Adeler
Kirkehelsinge-Drøsselbjerg	5/3 1867	90	Lærer M. Christensen
Kundby Sogn	23/10 1869		Lærer J. Nielsen
Kvandløse Sogn	1/3 1874	39	Lærer N. Lassen
Mørke Sogn	3/2 1872		Gaardmand Jens P. Jensen
Nidløse Sogn	1/5 1862	21	Skolelærer N. P. Gertsen
Nordby Sogn (Samsø)	7/3 1873	270	Maler Lars P. Farver
Nr. Jernløse Sogn	1/4 1871	41	Sognepræst Leth
Odden Sogn	10/7 1870	200	Parcellist Jakob Nielsen
Ondløse-Søndersted Kom.	29/3 1867	22	Proprietær Schurmann
Raklev Sogn	26/5 1872	135	Sognepræst J. H. Linnemann
Refsnæs Sogn	1/3 1868	7	Godsejer Lavaetz
Rerslev Sogn	1/5 1872	32	Sognepræst Rørdam
Ruds Vedby Sogn	16/11 1884	200	Møller Ludvig Frederiksen
Rørby Sogn	9/11 1879	142	Lærer H. P. Ernstsen
Rørvig Sogn	1/8 1881	208	Skibsfører Chr. Olsen
Sejrø	2/1 1899	400	Lærer Joh. A. Skjoldager
Skamstrup-Frydendal Sgn.	1/1 1872		Lærer J. H. Bruus
Soderup-Eskildstrup	7/5 1867		Gaardejer Hans Christensen
Solbjerg Sogn	1/1 1884	34	Rentier Ferdinand Hansen

Sygekassens nuværende Formand		Amt, uben- + bem. nydt. Medlr.	Formue inkl. tilgodeh. Tilskud fra Stat og Kommune	Formue pr. Medlem	Anmærkninger
		Den 31. December 1926			
			Kr.	Kr.	
Ekviphdr. J. P. Hansen	$\frac{1}{2}$ 1897	1146	26 657	23	
Træhdr. Johs. Jensen	$\frac{17}{2}$ 1922	1128	33 807	30	
Malermester Carl Hansen	$\frac{15}{8}$ 1926	407	11 866	29	
Hjulmager Hans P. Jensen	$\frac{1}{3}$ 1925	245	6 697	27	
Førstelærer M. Kristiansen	$\frac{1}{3}$ 1915	414	11 375	27	
Hdlsmd. Hans Rasmussen	$\frac{26}{2}$ 1922	1611	42 105	26	
Tømrem. Oluf Madsen	$\frac{1}{3}$ 1923	635	13 493	21	$\frac{1}{1}$ 1920 udskilt fra Fin- derup Sogns Sygeks.
Lærer Hjarne Nøhr	$\frac{20}{2}$ 1916	402	13 855	34	
Snedker Albert Jensen	$\frac{24}{2}$ 1918	259	11 600	45	
Overskovf. E. Schou-Hansen	$\frac{2}{12}$ 1923	1414	27 289	19	
Lærer O. Olsen	$\frac{1}{3}$ 1907	1073	22 125	21	
Lærer H. M. Bygbjerg	$\frac{19}{10}$ 1913	1007	15 294	15	
Husejer Hans P. Jensen	$\frac{1}{1}$ 1901	280	9 087	32	
Maskinbygger Chr. Larsen	$\frac{1}{3}$ 1917	652	16 522	25	
Tømrem. H. Chr. Hansen	$\frac{16}{3}$ 1926	457	10 177	22	
Parcellist M. B. Jensen	$\frac{1}{1}$ 1914	597	6 654	11	
Boelsmand Vilh. Larsen	$\frac{1}{3}$ 1920	494	13 633	28	
Parcellist N. P. Andersen	$\frac{21}{2}$ 1919	516	15 351	30	
Smed G. Hansen	$\frac{11}{3}$ 1923	992	13 422	14	
Husmand Holger Sørensen	$\frac{27}{2}$ 1927	875	21 411	24	
Hjulmager H. Larsen	$\frac{5}{3}$ 1911	364	11 232	31	
Boelsmand J. Nilausen	$\frac{8}{7}$ 1905	441	7 871	18	
Snedkerm. Carl Hansen	$\frac{1}{11}$ 1923	610	18 254	30	\leftarrow $\frac{1}{11}$ 1912 Navnefor- andring fra Arbejder- foreningens Sygekasse i Ruds Vedby Sogn.
Husejer Søren P. Sørensen	$\frac{20}{3}$ 1921	511	17 285	34	
Førstelærer J. Tandrup	$\frac{7}{3}$ 1923	419	17 683	42	
Snedkerm. Th. Jacobsen	$\frac{29}{3}$ 1920	579	4 292	7	
Lærer S. Sørensen	$\frac{1}{4}$ 1916	857	17 070	20	
Tømrem. H. P. L. Hansen	$\frac{1}{4}$ 1923	993	24 265	24	
Husmand Martin Pedersen	$\frac{1}{4}$ 1911	183	4 687	26	

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
Stenlille Sogn	1/7 1869	36	Lærer Chr. Poulsen
Stiftsbjergby	1/1 1872	20	Sognepræst Øllegaard
Store og Lille Fuglede Sogne	1/7 1881	83	Proprietær, Kapt. G. A. Friis
Svallerup Sogn	15/3 1881	112	Førstelærer L. Manniche
Svinninge Sogn	8/1 1866	30	Husmand Hans Pedersen
Syd-Samsø.	4/8 1867	31	Farver Reinholdt J. Lund
Sæby-Hallenslev	12/11 1869	103	Sognefoged Jens Christensen
Sdr. Jernløse-Søstrup Sogn	5/11 1871	100	Kapellan Gyberg
Tersløse-Skellebjerg Sogn	1/2 1868		Lærer Hansen
Tostrup Sogn	12/3 1870	228	Gaardmand Chr. Schnack
Tølløse Sogn	1/5 1870		Lærer Chr. Dippel
Tømmerup Sogn	1/1 1876	270	Gaardejer Chr. Jensen
Ubby Sogn	28/9 1873		
Udby Sogn	1/5 1870	205	Lærer A. Olsen
Uggerløse Sogn	1/5 1870	82	Lærer Jensen
Vallekilde-Hørve Sogne ..	11/2 1866	50	Snedker N. Hanberg
Vig-Asminderup Sogne ..	26/1 1873	53	Lærer Hillemann Sørensen
Viskinde Sogn	1872		
Vørslev Sogn	1875	120	Møller Peder Nielsen
Ørslev Sogn	1/1 1866		Sognepræst P. Engelstoft
Sorø Amt			
Ringsted Sygeks. af 1897 .	6/2 1897	250	Redaktssekr. S. P. Sørensen
Sygeks. for Arbejdere og Ar- bejdsgivere i Haandværk og Industri i Sorø By og Landsogn	3/10 1841	33	Pottemager C. A. Sørensen

Sygekassens nuværende Formand	Tiltraadt	Antal ubem. + bem. nyd. Medlr.		Formue inkl. tilgodeh. Tilskud fra Stat og Kommune		Formue pr. Medlem	Anmærkninger
		Den 31. December 1926	Kr.	Kr.	Kr.		
Iusmand Lars Christensen	1/3 1922	652	22 236	34			
Entrepreneur H. Christensen	1/4 1926	317	8 658	27			
kom. C. Maegaard Hansen	9/2 1919	584	18 035	31			
ørstelærer A. Christensen	1/4 1915	478	9 508	20			
lusejer M. Andreasen	13/2 1925	510	15 551	30			
ldlsagent Joakim Hansen*	1927	3177	51 060	16			*Murerm. Tønnes Jensen , 1917—1927.
ærer J. Mogensen Jensen	1/4 1920	450	18 446	41			← 1/1 1916 Navneforandr. fra Sæby-Hallenslev Komm. Sygekasse.
ørstelærer A. Bruun	1/9 1924	628	10 933	17			
arcellist Jens P. Olsen	1/7 1911	1084	32 056	30			
likkenslager V. Jacobsen	16/2 1920	735	17 114	23			
medem. Niels Rasmussen	1/11 1918	920	15 955	17			
lulmager Jens P. Jensen	23/2 1923	572	23 087	40			
adelmager Jens Nielsen	11/2 1912	714	11 974	17			
orretningsf. Joh. Sørensen	1/1 1892	459	17 647	38			
nedker Thorvald Hansen	1/12 1921	566	9 329	16			
bøbmd. Hans P. Nielsen	9/2 1921	1196	12 342	10			
østehandler C. F. Kaibæk	1/3 1922	1808	56 718	31			
alermester O. P. Olsen	7/3 1909	493	12 243	25			
ærer Niels Klostergaard	18/2 1927	359	4 919	14			
gaardmd. Marius Petersen*	1927	314	14 597	46			*Skomg. Jørgen Olsen , 1913—1927.
laskinsætter M. A. Kofoed	1/1 1912	2338	64 325	28			
arver N. A. Sørensen	8/2 1914	1584	58 763	36			

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
„Slagelse“	14/9 1846	100	Maler Bernth
Arbejdernes anerk. Sygeks. af 1853, Slagelse	13/2 1853		
Slagelse Mark og By	1/1 1894	70	Lærer Villumsen
Korsør Syge- og Begr.kasse	1/3 1888	45	Teglværksejer Kähler
Arb. Sygekasse, Skelskør.	29/3 1896	200	Læge Friis
Sygekassen for:			
Agersø Sogn	1/4 1887	60	Proprietær L. Møller
Alsted-Fjenneslev Komm.	1/5 1863		Husmand Hans Larsen
Benløse Sogn	28/4 1872	68	Forpagter N. H. Andersen
Boeslunde	1/1 1858		
Braaby Sogn	2/2 1871	73	Smed Johan Andersen
Bringstrup-Sigersted Sogne	23/8 1874	82	Gaardmand Peter Nielsen
Broby Sogn	8/7 1906	111	Parcellist Peter Hansen
Egeslevmagle	3/12 1865		Gaardmand Johan Madsen
Fodby Sogn	4/2 1872	200	Gaardejer Knud Lund
Frederiksberg Skoledistrikt	20/12 1926		Førstelærer H. J. Hansen
Førslev Sogn	1859	40	Gaardejer Lars Jensen
Gimlinge Sogn	28/4 1867		Gaardmand J. Andersen
Gudum Sogn	1/4 1879	20	Proprietær Peter Jensen
Gunderslev Sogn	8/12 1872	103	Forpagter B. Andersen
Gyrstinge Sogn	6/11 1870	79	Gaardejer Søren Sørensen
Haarslev-Tingjellinge	17/10 1869	110	Sognefoged H. J. Hansen
Haraldsted-Allindemagle, af 1867	1/7 1867	140	Sognepræst H. P. Frandsen
„Enigheden af 1860“ i Has- lev og Førslev Sogne ..	1/4 1860	21	Smed Hans Hansen

Sygekassens nuværende Formand	Tiltraadt	Antal ubem. + bem. nyd. Medfr.		Formue inkl. tilgodeb. Tilskud fra Stat og Kommune		Formue pr. Medlem	Anmærkninger
		Den 31. December 1926		Kr.	Kr.		
Maler M. Larsen	25/3 1920	2049	41 526	20	← 1/4 1920 Navneforandring fra Svendeforengs Sygekasse. } Sammensl. 1/1 1927.		
Montør Rasm. Jensen	1/4 1919	2555	75 426	30			
Maltgører J. Kirkegaard	13/5 1916	1147	26 632	23			
Smedemester J. A. Jensen	16/3 1916	3586	83 537	23	← 1/10 1921 optaget: „Afholdsfolkenes Sygeks. i Korsør“.		
Murer V. Jørgensen	21/2 1913	1239	40 709	33			
Gaardejer Frd. H. Carlsen	1/4 1921	287	8 451	29			
Husmand Carl Jensen	17/2 1924	593	8 887	15			
Tømrer Jørgen Mortensen	15/2 1920	666	14 957	22			
Savskærer Anton Hansen	28/2 1926	788	10 408	13	← 1/1 1924 Sammenlutn. af Boeslunde Sogns gl. Sygeks. og Boeslunde Sogns Syge- og Hjelpeforening.		
Tækkemand J. Christensen	1/1 1926	348	11 511	33			
Kærtmager L. Henriksen	1/4 1925	504	15 446	31	← 1/1 1916 udskilt fra Ljunge - Broby Kommunes Sygekasse.		
Gartner H. Chr. Petersen	18/2 1924	255	6 969	27			
Husmand Carl Jensen	22/2 1920	491	16 217	31			
Uddeler H. P. Olsen	27/2 1927	399	13 304	33			
samme	20/12 1926	339	6 420	19	1/1 1927 udsk. fra Lyngø Sogns Sygekasse.		
Husmand Chr. Jensen	26/2 1920	565	23 650	42			
Graver Carl Hansen	1/4 1922	486	16 284	34			
Kærtm. H. G. Bremholm	1/3 1922	88	1 087	12			
Husmand Chr. Rasmussen	31/1 1924	383	16 654	43			
Parcellist Jens Jensen	3/3 1924	382	6 229	16			
Skomager Th. Nielsen	26/2 1924	442	12 042	27	← 1/10 1921 Sammenlutn. af Haarslev Sogns Sygekasse og Tingjelinge Sogns Sygekasse.		
Tømterm. Lars Jacobsen	20/8 1916	853	19 554	23			
Tømterm. L. Christiansen	1/1 1922	2037	67 350	33	1/1 1905 optaget Sygeforeningen for Haraldsted - Allindemagle.		

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
Haslev-Frerslev Kommune	$1/5$ 1889	150	Cyklefabrik. N. Johannesen
Hejninge Sogn	$23/3$ 1890	80	Boelsmand Ole Larsen
Herlufsholm Sygekasse . . .	$1/1$ 1849	28	Væver Ole Jensen
Holsteinborg og Venslev .	$6/11$ 1865	36	Sognepræst Kragh
Hyllested Sogn	$1/5$ 1875	21	Gaardmand Johs. Jacobsen
Hyllinge og Marvede	$1/6$ 1867	50	
Høve-Flakkebjerg	$27/1$ 1871	19	Kapellan Paludan
Jydstrup-Valsøllille Sogne.	$25/2$ 1872	95	Sognepræst N. C. Petersen
Karrebæk Sogn	$2/2$ 1870		Sognepræst C. F. E. Møller
Kindertoft Sogn	$1/11$ 1879	86	Godsforvalter V. Kühl
Kirke Flinterup Sogn	$6/3$ 1869		Gaardejer Peter Hansen
Kirkerup Sogn	$28/2$ 1870		
Krummerup-Fuglebjerg Kommune, af 1869	$28/2$ 1869	50	Lærer C. Clausen
do. do. Sogne af 1882	$1/4$ 1882		Skomagern. Chr. Jensen
Kvislemark-Fuirendal	$16/11$ 1862		Forpagter Baike
Kværkeby Sogn	$8/8$ 1875	40	Godsejer Johs. Th. Suhr
Lundforlund og Gerlev	$14/6$ 1868	21	Lærer R. E. K. Sørensen
Lynge	$28/4$ 1872	90	Gaardejer Claus Nielsen
Magleby Sogn	$1/5$ 1866		Lærer Nielsen
Munkebjergby-Bromme	$16/9$ 1866		Gaardejer Lars Petersen
Nordrup-Farringløse	$1/1$ 1871	215	Gaardejer Anders Sørensen
Omø Sogn	$1/5$ 1888	30	Gaardejer Christen Olsen
Pedersborg Sogn	1869		
Ringsted Landsogn	$1/8$ 1871	100	Gaardmand Chr. U. Hansen
Skudersløse By	$1/3$ 1872	50	Smedemester Jens Olsen
Skørpinge-Faarstrup Komm.	$4/1$ 1872	52	Proprietær Lassen
Slagelse Sct. Mikkels L.sogn	1860		
Slagelse Sct. Peders L.sogn .	$8/4$ 1888	78	Lærer Niels Bach

Sygekassens nuværende Formand	Tiltraadt	Antal ubem- ben. nyd. + Medlr.	Formue inkl. tilgodeh. Tilskud fra Stat og Kommune	Formue pr. Medlem	Anmærkninger
Købm. Jens Chr. Jensen	¹⁰ / ₃ 1920	1027	34 973	34	
Forpagter Vald. Hansen	1927	123	3 817	31	
Snedker P. Hansen	¹ / ₇ 1910	1562	67 098	43	← ¹ / ₁ 1916 Navnefor- andring fra Herluf- holms Sygestyr.
Postbud Kr. Eriksen	¹⁹ / ₂ 1916	530	17 986	34	
Husejer Hans P. Andersen	²⁸ / ₂ 1924	250	12 126	49	
Husmand Niels Jonassen	¹ / ₁ 1926	705	17 140	24	← ¹ / ₁ 1916 Navnefor- andring fra Hyllinge Sogns Sygeks.
Partik. Kristoffer Schrøder	²⁵ / ₁ 1896	664	13 429	20	
Arbejds m. H. Fr. Petersen	¹ / ₄ 1925	672	14 580	22	
Havneformd. P. Jørgensen	¹⁹ / ₂ 1922	688	13 480	20	
Købmand L. A. Larsen	¹ / ₄ 1922	191	7 377	39	
Husejer O. L. Rasmussen*	1927	250	7 489	30	*Husmd. Hans Nielsen 1913—1927.
Husm. Laurits Andersen	¹ / ₂ 1914	348	5 354	15	
Landpostbud J. R. Jacobsen	¹ / ₄ 1926	259	10 856	42	
Sadelm. H. F. Andersen	¹ / ₄ 1920	545	17 639	32	
Parcellist Hans Hansen	¹ / ₁ 1923	643	15 354	24	
Husmand Ernst Nielsen	⁵ / ₂ 1922	605	15 883	26	← ¹ / ₁ 1909 Navnefor- andr. fra Kværkeby- Vigersted Sogns Sygek.
Skomag er Jens Johansen	¹ / ₄ 1913	334	12 842	38	
Førstelærer N. Nielsen*	1927	547	10 360	19	← ¹ / ₁ 1927 udskilt fra Lyng e Sogns Sygeks. (Navneforandring fra Ljunge - Broby Kom- munes Sygekasse).
Gaardejer Morten Nielsen	²⁵ / ₂ 1912	433	26 254	61	
Parcellist Jens Larsen	¹ / ₃ 1923	979	23 403	24	
Parcellist L. P. Pedersen	¹ / ₄ 1921	639	19 591	31	*Førstelærer H. J. Han- sen , 1909—1927.
Lærer Th. Jensen	²⁵ / ₂ 1927	216	6 006	28	
Førstelærer H. F. Kristiansen	¹ / ₃ 1914	591	13 732	23	
Parcellist J. Christensen	¹⁵ / ₂ 1920	489	15 775	32	
Parcellist G. Christoffersen	¹ / ₁ 1926	299	6 161	21	
Skomag er m. Chr. Eriksen	⁹ / ₄ 1917	358	11 880	33	
Boelsmand Chr. Petersen	¹ / ₃ 1925	247	5 778	23	
Lærer Niels Bach	⁸ / ₄ 1888	989	18 980	19	

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
Slaglille-Bjernede	²⁷ / ₁₀ 1872	120	Sognepræst Heise
Slotsbjergby Sogn	1865	43	Gaardmand Chr. Andersen
Sludstrup Sogn	¹ / ₁₁ 1875		Lærer J. Michelsen
Sneslev Sogn	¹¹ / ₁₂ 1865		Snedkermester Kofoed
Sorterup og Ottestrup	¹ / ₅ 1899	14	Dyrlæge N. P. Nielsen
Stenmagle Sogn	² / ₄ 1870	123	Lærer Bredal
Stillinge Sogn	²⁷ / ₁₂ 1867	200	Parcellist Ole Jensen
Sønderup-Nordrup Sogne	³ / ₇ 1870	37	Sognepræst Rørdam
Sørbymagle Sogn	¹ / ₁ 1867	100	Gaardejer Niels Jørgensen
Taarnborg	¹ / ₄ 1866	120	Smedem. Christen Vedel
Terslev Sogn	²⁵ / ₂ 1869	70	Købmand A. Rasmussen
Testrup	¹⁰ / ₂ 1872	95	Lærer O. C. Christiansen
Tjustrup-Haldagerlille	¹ / ₂ 1868	34	Skovrider Spandet
Tjæreby Sogn	1872		Gaardmand Kristen Jensen
Vallensved Sogn	²⁰ / ₁₁ 1871	72	Lærer Poulsen
Vemmelev-Hemmershøj	¹⁸ / ₉ 1892	308	Smedemester A. Christensen
Vetterslev og Hømb	¹ / ₇ 1872	100	Godsejer Muus
Vigersted Sogn	²⁰ / ₄ 1894	100	Skolelærer Vilhelm Pedersen
Øde Førslev Sogn	¹ / ₁ 1866		Sognepræst C. Bagger
Ørslev Sogn	¹ / ₄ 1872	56	Gaardm. R. Christophersen
Ørslev og Bjerger	¹ / ₄ 1870	70	Gaardejer N.C.Christofferse
Præstø Amt			
Storehedinge anerkendte			
Sygekasse	²⁵ / ₉ 1904	150	Elektriker Chr. Jensen
Præstø Sygeforening	¹ / ₃ 1874		Sognepræst Bondesen

Sygekassens nuværende Formand		Antal ubem. ben. nyd. Medlr.	Formue inkl. tilgodeh. Tilskud fra Stat og Kommune	Formue pr. Medlem	Anmærkninger
	Tiltraadt		Kr.	Kr.	
Lærer Johs. Christiansen	22/2 1914	686	23 607	34	
Regnskabsf. Jørgen Stampé	1/4 1927	206	3 785	18	
Lærer T. L. Voldby	3/3 1921	206	6 859	33	
Parcell. Kristian L. Nielsen	12/2 1927	352	6 335	18	
Lærer H. C. Hansen	4/2 1920	448	6 775	15	← 1/1 1916 Navneforandring fra Sorterup og Ottestrup Sognes nye Sygekasse.
Gaardejer Chr. Berthelsen	20/2 1909	864	20 313	24	
Karetmager M. E. Larsen	28/3 1915	885	23 014	26	
Boelsmand Jens P. Olsen	15/9 1926	497	22 162	45	
Boelsmand J. P. Henriksen	1/1 1924	365	8 736	24	
Smedem. Frederik Rehder	1/1 1926	622	10 452	17	← 1/1 1926 Sammenlutning af Taarnborg Sogns Sygekasse og Hulby Sygekasse.
Smedem. N. P. Jacobsen	1/4 1916	813	19 055	23	
Tømrerm. J. Christiansen	1/1 1915	290	14 852	51	
Smedem. Hans P. Pedersen	11/6 1914	440	12 834	29	
Andenlærer J. R. Jensen	21/2 1927	517	20 249	39	
Lærer L. P. Nielsen	19/2 1911	453	13 142	29	
Murerm. C. P. Christensen	10/2 1913	713	26 731	37	
Snedkerm. Georg Petersen	12/8 1918	472	13 963	30	
Fiskehdlr. Alfred Jensen	19/2 1927	375	5 260	14	
Parcellist Fr. Jensen	1/1 1920	398	8 465	21	← 1/1 1916 Navneforandring fra Førsløv Sogns Sygeforening.
Tømrerm. N. P. Nielsen	1/4 1921	322	7 678	24	
Husmand Jens P. Jensen	16/2 1919	537	9 993	19	
Fiskehdlr. L. Christensen	1/4 1926	950	34 440	36	
Maler B. S. Ingemann	7/3 1922	781	23 440	30	

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
„Næstved“	²⁶ / ₅ 1861	47	Kobbersmedem. H. Thorsen
Haandværkssvendenes Sygekasse i Vordingborg	⁶ / ₂ 1846	35	Rückmann
„Vordingborg“	¹ / ₁ 1858		Chr. I. Christensen
Stege Bys Sygekasse	²⁰ / ₃ 1862	43	Maler H. C. Ladhoff
Møens Arbejderforening..	¹ / ₁ 1865	20	Lærer Christiansen
Sygekassen for:			
Allerslev Sogn	¹ / ₃ 1874	251	Godsejer, Kammhr. A. Hage
Aversi	²¹ / ₁ 1871	62	Skolelærer Schrøder
Baarse Sogn	¹ / ₂ 1868	43	Husmand Jens Petersen
Bakkebølle	¹⁶ / ₁ 1870	20	Skræder Jens Olsen
Beldringe Sogn	¹ / ₄ 1875	100	Snedker Niels P. Hartvig
Bjerskov Sogn	¹⁰ / ₇ 1872	17	Gaardmand P. Pedersen
Bogø	⁵ / ₁ 1873	18	Smedemester P. Andersen
Borre Sogn	¹¹ / ₁₀ 1868	38	Andenlærer C. F. Simonsen
Dalby-Thureby Sogne	³⁰ / ₄ 1871	123	Forpagter Lorentsen
Damsholte	¹ / ₇ 1881		Gaardejer Jens Nielsen
Enderslev-Vraaby Sogn ..	¹⁵ / ₁₁ 1874	100	Sognepræst C. Brunnemann
Everdrup Sogn	¹² / ₉ 1869		Lærer Fich
Fanefjord	¹ / ₁₁ 1872	150	Sognepræst P. M. Theisen
Faxe-Hylleholt	¹ / ₄ 1872	644	Købmand Christian Prip
Faxe Ladeplads	¹ / ₉ 1867	29	Husmand Anders Larsen
Fensmark Sogn	⁴ / ₃ 1867	70	Husmand Hans Andersen
Frøslev Sogn	¹¹ / ₂ 1872	62	Gaardmand J. Rasmussen

Sygekassens nuværende Formand	Tiltraadt	Antal ubem. + bem. nyd. Medfr.	Formue inkl. tilgodeh. Tilskud fra Stat og Kommune	Formue pr. Medlem	Anmærkninger
		Den 31. December 1926			
			Kr.	Kr.	
Havnefoged Peter Nielsen	18/3 1926	5502	204 916	37	Sammenslutning fra 1/1 1918 af: „Næstved Sygeforen. af 1861“ og „Den kvindelige Sygeforening i Næstved“. 1/1 1921 optaget: „Sct. Mortens Landsogns Sygeforening“.
Skomagerm. Christiansen	2/1 1886	210	12 390	59	
Uhrmager N. C. Madsen	30/1 1907	2596	75 217	29	
Slagtersv. Ferd. Danielsen	12/3 1916	354	9 939	28	
Husmand N. P. Petersen	28/2 1915	3267	62 293	19	
Lærer A. C. Elgaard	16/2 1908	613	13 947	23	
Skomagere A. P. Olsen	28/1 1899	163	4 820	30	
Gaardejer J. P. Jensen	1/1 1901	388	14 474	37	
Stationsmester M. Jensen	8/2 1920	282	11 325	40	
Stenhugger Fr. Andersen	1/1 1926	278	9 727	35	
Stationsmester A. Vingø	26/1 1925	534	13 750	26	
Landpostbud L. Chr. Larsen	1/4 1925	510	19 158	38	
Tømremester Sofus Drejer	21/2 1924	555	18 269	33	
Tækkemd. A. P. Hansen	27/2 1923	1065	31 366	29	
Førstelærer K. Sleth Hansen	8/3 1914	631	16 650	26	
Murermester Peder Nielsen	22/3 1925	589	20 547	35	
Malerm. Johs. Jørgensen	7/2 1921	769	22 555	29	
Mejeribestyrer J. Petersen	1/3 1918	1273	21 289	17	← Navneforandr. fra Fanefjord ældre Sygeforening.
Bestyrer Ludvig Pedersen	1/4 1921	2273	81 053	36	
Snedker L. P. Larsen	1/4 1913	558	12 666	23	
Glassliber Aage Hansen	1/1 1915	649	27 466	42	
Skomagere P. Johnsen	1/7 1921	302	14 785	49	

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
Glumsø-Bavelse	²⁵ / ₂ 1866		
Haarlev Sogn	¹⁶ / ₁₀ 1870	100	Gaardmd. Erik Rasmussen
Hammer Sogn	⁶ / ₁ 1866	135	Parcellist Jens Pedersen
Havnlev Sogn	¹ / ₄ 1872	51	Gaardejer Hans Jensen
Hellested Sogn	³⁰ / ₉ 1870	58	Gaardmand Anders Nielsen
Herfølge Sogn	¹ / ₁ 1867	150	Husmand Anders Petersen
Herlufmagle Sogn	⁹ / ₁ 1870	33	Tømrer Karl L. Abildgaard
Himlingøje Sogn	²¹ / ₃ 1875	30	Husmand Jens Nielsen
Holme-Olstrup Sogn	²³ / ₂ 1867		Gaardejer K. Rasmussen
Holtug Sogn	²³ / ₂ 1857	15	Hjulmand Hans Madsen
Højerup Sogn	¹⁶ / ₁ 1880	60	Tækkemand Hans Larsen
Jungshoved Sogn	¹ / ₁ 1877	226	Lærer J. Andersen
Kallehave Sogn	¹² / ₁ 1868	67	Dræningsm. N. Rasmussen
Karise-Alslev Sogne	¹³ / ₂ 1870	250	Lærer J. K. Seidenfaden
Kastrup Sogn	¹¹ / ₂ 1872		Hjulmand Peter Nielsen
Klipinge By	¹ / ₁ 1916	161	Landpost Vilhelm Hansen
Kongsted Sogn	¹ / ₃ 1868	60	Ledvogter Lars Andersen
Køng	³ / ₂ 1869	25	Sognepræst R. R. Huus
Lellinge Sogn	¹ / ₆ 1872	17	Skovrider F. E. Holck
Lidemark Sogn	¹ / ₄ 1869	28	Skolelærer P. C. Jensen
Lillehedinge Sogn	⁹ / ₅ 1873	62	Skomagere Hans Jensen
Lundby Sogn	¹ / ₅ 1868	32	Væver Niels Madsen
Lyderslev Sogn	²⁶ / ₂ 1866	100	Kapellan C. Therkildsen
Magleby Sogn (Møen)	³⁰ / ₃ 1872	146	Lærer Frederik Meisler
Magleby-Stevns Sogn	¹ / ₁ 1862	35	Husmand Jens Christiansen
Mern Sogn	¹⁶ / ₁ 1870		Proprietær Boserup
Nyord Sogn	² / ₂ 1888	279	Sognepræst Maas
Næsby	¹ / ₈ 1871	100	Sognepræst O. Vaage

Sygekassens nuværende Formand	Tiltraadt	Antal ubem. + bem. nyd. Medlr.	Formue inkl. tilgodeh. Tilskud fra Stat og Kommune	Formue pr. Medlem	Anmærkninger
		Den 31. December 1926			
			Kr.	Kr.	
fhv. Købmand H. J. Hansen	13/2 1921	756	13 672	18	
Malermester Th. Jensen	1/10 1921	583	16 286	28	
Husejer Mar. Christensen	1927	772	15 952	21	
Husmand J. Fr. Hansen	15/2 1915	390	11 255	29	
Telefonbest. Jens Larsen	20/3 1918	723	20 513	28	
Arbmd. Julius Larsen	1927	1263	30 190	24	← 1/1 1916 Navneforandring fra Herfølge Sogns Sygeförening.
Sognefoged Jens Jensen	28/2 1915	866	30 481	35	
Husmand Peter Jensen	8/2 1909	188	5 207	28	
Stenhugger C. Rasmussen	20/10 1901	381	6 940	18	
Husmand N. P. Tange	19/2 1911	540	14 624	27	
Fragtm. Lars H. Jakobsen	5/2 1927	192	5 093	27	
Parcellist H. Christiansen	1/3 1919	584	15 514	27	
Fisker Frands Hansen	1/4 1923	1552	39 655	26	
Agent S. Larsen	4/2 1920	895	22 913	26	
Førstelærer Fr. Hansen	26/1 1908	558	18 939	34	
Købmand Jens Jensen	1/1 1926	229	8 209	36	
Tømrer Peter Hansen	25/4 1909	1185	41 266	35	← 1/1 1916 Navneforandring fra Kongsted Sogns Sygeförening.
Tømrer C. I. Larsen*	1927	579	13 393	23	*Tømrer Hans P. Nielsen, 1906—1927.
Husejer Hans Larsen	1/1 1925	304	13 558	45	
Husm. Andreas Sørensen	16/12 1925	200	5 576	28	
Husm. Anders Rasmussen	27/2 1922	469	13 720	29	
Bødker H. Edelskov	1/4 1926	459	13 940	30	
Lærer J. Tudvad	19/2 1916.	584	11 022	19	
Murermester J. Larsen	6/2 1920	664	17 591	26	
Fragtmand Hans Olsen	13/2 1916	428	11 079	26	
Uhrmager F. Petersen	8/2 1920	625	24 022	38	
Postbaadfører Th. Nielsen	5/2 1927	202	3 329	16	
Smed H. O. Hansen	28/2 1915	281	7 617	27	

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
Næstelsø-Mogenstrup	²⁴ / ₃ 1868	34	Lærer A. Nielsen
Oreby-Knudby-Knudskov	²³ / ₇ 1869	70	Smed Johannes Jacobsen
Rislev Sogn	⁴ / ₄ 1869	39	Gaardejer Hans Andersen
Roholte Sogn	⁴ / ₅ 1863	160	Sognefoged Otto Hansen
Rønnebæk	⁸ / ₆ 1863		
Sandby Sogn	²⁵ / ₂ 1866	28	Sognepræst Thomsen
Skelby Sogn	¹¹ / ₄ 1869	67	Lærer Ottesen
Skibbinge Sogn	³¹ / ₇ 1870	30	Husm. Christoffer Petersen
Smerup-Spjellerup-Vem- metofte Sogne	¹ / ₁ 1871	76	Husmand Niels Poulsen
Snesere Sogn	²⁷ / ₁₂ 1862	82	Lærer Niels Christoffersen
Stege Landsogn	² / ₇ 1872	300	Lærer N. P. Lauridsen
Storehedinge Landsogn	¹ / ₁ 1869	63	Lærer Julius Møller
St. Taarnby Sogn	⁶ / ₃ 1858	40	Stiftsforv., Etatsraad Finsen
Strøby Sogn	¹ / ₂ 1871		
Svinø	⁵ / ₁ 1866		
Sværdborg Sogn	²¹ / ₁ 1872	42	Provst Bruun
Sædder Sogn	⁴ / ₂ 1872	80	Forpagter Jens Gjetez
Toksværd Sogn	¹ / ₁₁ 1866	80	Lærer Karl Vinter
Tybjerg Sogn	¹ / ₁₂ 1870	67	Tømrer Lars Andersen
Tyvelse Sogn	¹ / ₁₂ 1870	40	Lærer Jacobsen
Udby Sogn	¹ / ₅ 1870	34	Husmand Carl Petersen
Ulse Sogn	¹ / ₁₀ 1871	68	Sognepræst H. L. Sørensen
Valløby	⁶ / ₃ 1858	70	Stiftsforv., Etatsraad Finsen
Varpelev Sogn	⁴ / ₄ 1904	50	Skomagermest. C. C. Haag
Vejlø Sogn	¹ / ₄ 1863	32	Tømrer Jens Andersen
Vester Egede Sogn	¹ / ₁ 1902	135	Husmand Lars Nielsen
Vesteregesborg Sogn	¹ / ₄ 1891		Træskomd. Peder Sørensen
Vollerslev-Gørlev Komm.	¹² / ₆ 1898	78	Træskomand Hans Petersen

Sygekassens nuværende Formand	Tiltraadt	Antal ubem. + bem. nydt. Medlr.	Formue inkl. tilgodeh. Tilskud fra Stat og Kommune	Formue pr. Medlem	Anmærkninger
		Den 31. December 1926			
Husmand Kr. Mortensen	17/3 1918	621	30 742	50	*Lærer P. Hansen , 1899—1927.
Skovfoged A. F. Hoppe	1927	131	4 030	31	
Tømterm. O. Christensen*	1927	176	7 582	43	
Malerm. Thork. Petersen	1/1 1920	537	13 116	24	
Parcellist O. F. Pedersen	15/2 1926	349	10 096	29	
Landpostb. M. H. Madsen	15/2 1919	327	9 965	30	
Sadelmag. Anders Larsen	1/3 1906	408	9 846	24	
Stenhugger N. P. Hansen	1/10 1902	717	29 299	41	
Parcellist Niels Petersen	27/2 1921	689	24 522	36	
Fisker Axel Henriksen	26/11 1921	967	31 084	32	
Postbud A. H. Rane	8/2 1925	299	12 102	40	
Lærer S. M. Waaben	1/1 1919	841	28 167	33	
Smedemest. Chr. Petersen	15/2 1921	167	5 271	32	
Skrædermester Jens Larsen	1/1 1921	807	18 030	22	← 1/1 1921 Sammen- slutning af 1ste Fe- bruar Sygekassen i Strøby Sogn og Strøby Sogns Sygekasse.
Fisker Jens Pedersen	5/2 1925	159	3 423	22	
Husmand L. P. Hansen	15/2 1920	613	24 981	41	
Husmd. Hans P. Hansen	4/2 1920	511	14 912	29	
Karetmager T. Petersen	9/3 1913	909	18 908	21	
Malermester A. Friis	20/2 1927	474	14 547	31	
Tømrer Julius Pedersen	16/7 1920	207	6 561	32	
Møller Jens Chr. Nielsen	1/1 1921	292	6 445	22	
Vægter L. Chr. Hansen	6/5 1898	420	16 832	40	
Landpostbud K. Pedersen	11/3 1922	288	4 959	17	
Tømtermest. Olaf Nielsen	11/2 1916	147	5 476	37	
Slagter Jens Olsen	19/2 1917	547	18 038	33	
Tømtermest. L. P. Larsen	26/2 1918	242	9 344	39	
Parcellist Niels Jensen	13/2 1923	262	5 439	21	1/1 1908 opt.: Vollerslev Gjorlev Pastor. Sygek.
Husejer Anders P. Larsen	13/2 1910	627	15 607	25	

Sygekassens Navn	Stiftet	Antal Medl. ved Stiftelsen	Sygekassens første Formand
Vordingborg Landsogns Midterdistr. og Nyraad By	$\frac{1}{4}$ 1879	53	Forvalter Fick
Vrangstrup Sogn	$\frac{4}{3}$ 1866	14	Skolelærer O. I. H. Olsen
Ørslev Sogn	$\frac{30}{11}$ 1869	37	Tømrer Christian Nielsen
Øster Egede Sogn	$\frac{27}{12}$ 1891	75	Smed Rasmus Petersen
Øster Egesborg Sogn	$\frac{12}{12}$ 1869		
Næstved Haandværkere ..	$\frac{17}{3}$ 1839	40	Skomager Lemmiche

Sygekassens nuværende Formand	Tiltraadt	Antal ubem- + nem. nyd. Medlr.	Formue inkl. tilgødel. Tilskud fra Stat og Kommune	Formue pr. Medlem	Anmærkninger
		Den 31. December 1926			
			Kr.	Kr.	
Tømrersv. Jørgen Larsen	14/2 1926	414	18 279	44	
Smedem. Vilh. Andersen	12/2 1910	72	3 252	45	
Malermest. M. Andersen *	1/4 1927	477	12 708	27	*Hdlsmd. G. Chr. Chri- stensen, 1909—27.
Husmd. C. Lumby Jensen	1/3 1925	150	8 592	57	
Møller Chr. Andersen	1/1 1916	532	21 431	40	
Malermester Chr. Andersen	15/3 1915	179	10 789	60	Ikke statsanerkendt.

